

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

**Briselē, 2022. gada 30. maijā
(OR. en)**

**2020/0360 (COD)
LEX 2162**

**PE-CONS 2/1/22
REV 1**

**ENER 21
TRANS 30
RELEX 51
ECOFIN 48
ENV 48
CODEC 54**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA
PAR EIROPAS ENERGOINFRASTRUKTŪRAS PAMATNOSTĀDNĒM
UN AR KO GROZA REGULAS (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942
UN (ES) 2019/943 UN DIREKTĪVAS 2009/73/EK UN (ES) 2019/944
UN ATCEĻ REGULU (ES) Nr. 347/2013**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
REGULA (ES) 2022/...**

(2022. gada 30. maijs)

**par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnēm
un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943
un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944 un atceļ Regulu (ES) Nr. 347/2013**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 172. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru³,

¹ OV C 220, 9.6.2021., 51. lpp.

² OV C 440, 29.10.2021., 105. lpp.

³ Eiropas Parlamenta 2022. gada 5. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2022. gada 16. maija lēmums.

tā kā:

- (1) Komisija 2019. gada 11. decembra paziņojumā “Eiropas zaļais kurss” (“Eiropas zaļais kurss”) izklāstīja jaunu izaugsmes stratēģiju, kuras mērķis ir pārveidot Savienību par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursu ziņā efektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kur klimatneitralitātes mērķis tiktu sasniegts ne vēlāk kā 2050. gadā un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa. Komisija 2020. gada 17. septembra paziņojumā “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā” ierosināja līdz 2030. gadam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķrādītāju palielināt līdz vismaz 55 %. Eiropadome minēto ieceri apstiprināja 2020. gada 11. decembrī, un minētajam paziņojumam pievienotais ietekmes novērtējums apstiprina, ka nākotnes energoresursu struktūra ļoti atšķirsies no šodienas energoresursu struktūras un pamato, kāpēc vajadzētu izskatīt un vajadzības gadījumā pārskatīt tiesību aktus enerģētikas jomā. Ir skaidrs, ka pašreizējās investīcijas energoinfrastruktūrā nav pietiekamas, lai to pārveidotu un būvētu nākotnes energoinfrastruktūru. Tas nozīmē arī to, ka ir jāizveido infrastruktūra, kura spētu atbalstīt Eiropas enerģētikas pārkārtošanu, arī strauju elektrifikāciju, atjaunīgo un no fosilā kurināmā brīvu elektroenerģijas ražošanu lielākā mērogā, atjaunīgo un mazoglekļa gāzu plašāku apguvi, energosistēmas integrāciju un inovatīvu risinājumu plašāku ieviešanu.

- (2) Pašreizējo saistošo Savienības līmeņa mērķrādītāju 2030. gadam attiecībā uz atjaunīgo enerģiju — vismaz 32% no enerģijas galapatēriņa — un Savienības līmeņa virsmērķrādītāju attiecībā uz energoefektivitāti — vismaz 32,5% — pārskatīs kā daļu no Savienības vērienīgākajiem mērķiem, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1119¹ un Eiropas zaļajā kursā.
- (3) Parīzes nolīgumā, kas pieņemts ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām² ietvaros, ir izvirzīts ilgtermiņa mērķis noturēt globālo vidējās temperatūras pieaugumu krietni zem 2 °C atzīmes salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tiekties temperatūras kāpumu iegrožot līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni, un uzsvērts, cik svarīgi ir pielāgoties klimata pārmaiņu nelabvēlīgajai ietekmei un finanšu plūsmas pieskaņot izvirzītajam kursam uz mazākām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību. Eiropadome 2019. gada 12. decembrī apstiprināja mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu Eiropas Savienību saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021. 1. lpp.).

² OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013¹ nosaka pamatnostādnes Eiropas energoinfrastruktūras prioritāro koridoru un jomu savlaicīgai attīstībai un sadarbībai nolūkā sasniegt Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) nospraustos enerģētikas rīcībpolitikas mērķus: nodrošināt Savienībā iekšējā enerģijas tirgus darbību, piegādes drošību un konkurenciālus enerģijas tirgus, veicināt energoefektivitāti un energotaupību un jaunu un atjaunīgu enerģijas veidu izstrādi un veicināt energotīklu savstarpēju savienotību. Ar Regulu (ES) Nr. 347/2013 ir izveidots satvars, kas dalībvalstīm un relevantajām ieinteresētajām personām ļauj kopīgi strādāt reģionālā kontekstā un izveidot labāk savienotus energotīklus ar mērķi izveidot savienojumus ar reģioniem, kuri pašlaik no Eiropas enerģijas tirgiem ir izolēti, stiprināt esošos pārrobežu starpsavienojumus un sekmēt jaunu pārrobežu starpsavienojumu izveidi, kā arī palīdzēt integrēt atjaunīgo enerģiju. Tiecoties sasniegt šos mērķus, Regula (ES) Nr. 347/2013 sekmē gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un nāk par labu visai Savienībai kā konkurētspējas, tā ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas ziņā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

- (5) Regulas (ES) Nr. 347/2013 izvērtējums ir skaidri parādījis, ka satvars ir sekmīgi uzlabojis dalībvalstu tīklu integrāciju, stimulējis enerģijas tirdzniecību un tādējādi veicinājis Savienības konkurētspēju. Energoapgādes drošību ir ievērojami veicinājuši kopīgu interešu projekti elektroenerģijas un gāzes jomā. Gāzes infrastruktūra tagad ir labāk savienota, un kopš 2013. gada ir ievērojami uzlabojusies piegādes noturība. Reģionālā sadarbība reģionālajās grupās un pārrobežu izmaksu sadale ir svarīgs priekšnoteikums projektu īstenošanai. Tomēr daudzos gadījumos pārrobežu izmaksu sadale nav mazinājusi projektu finansējuma nepietiekamību, kā bija paredzēts. Lai gan lielākā daļa atļauju piešķiršanas procedūru ir saīsinātas, dažos gadījumos process joprojām ir ilgs. Svarīgs faktors bijusi finansiālā palīdzība no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1316/2013¹, jo pētījumiem piešķirtās dotācijas ir palīdzējušas projektos to izstrādes agrīnajos posmos samazināt riskus, savukārt ar darbu dotācijām ir atbalstīti projekti, kuri novērš galvenos nepietiekamības gadījumus, ko nevarēja pienācīgi izdarīt ar tirgus finansējumu.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1316/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129. lpp.)

- (6) Eiropas Parlaments 2020. gada 10. jūlija rezolūcijā par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņu pārskatīšanu¹ aicināja pārskatīt Regulu (ES) Nr. 347/2013, jo īpaši ņemot vērā 2030. gadam izvirzītos Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājus un tās 2050. gada klimata neitralitātes mērķus, kā arī principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”.
- (7) Eiropas enerģētikas tīklu rīcībpolitika ir galvenais iekšējā enerģijas tirgus izveides instruments, un bez tās nav iespējams sasniegt Eiropas zaļā kursa mērķus. Lai līdz 2030.gadam vēl vairāk samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un vēlākais līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti, Eiropai būs vajadzīga labāk integrēta energosistēma, kas balstīta uz augstākiem elektrifikācijas līmeņiem, kuru pamatā ir papildu atjaunīgie un mazoglekļa energoresursi un gāzes nozares dekarbonizācija. Eiropas enerģētikas tīklu rīcībpolitika var nodrošināt, ka Savienības energoinfrastruktūras attīstība atbalsta nepieciešamo enerģētikas pārkārtošanu uz klimatneitralitāti, ievērojot principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” un tehnoloģisko neitralitāti, vienlaikus ņemot vērā galapatēriņa emisiju samazināšanas potenciālu. Tā var arī nodrošināt starpsavienojumus, energoapgādes drošību, tirgus un sistēmas integrāciju un konkurenci, kas nāk par labu visām dalībvalstīm, kā arī enerģiju par pieņemamu cenu mājāsaimniecībām un uzņēmumiem.

¹ OV C 371, 15.9.2021., 68. lpp.

- (8) Lai gan Regulas (ES) Nr. 347/2013 mērķi lielā mērā joprojām ir aktuāli, pašreizējais Eiropas enerģētikas tīklu satvars pagaidām vēl pilnībā neatspoguļo gaidāmās izmaiņas energosistēmā, kas izrietēs no jaunā rīcībpolitiskā konteksta un jo īpaši no atjauninātajiem 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķa, ko paredz Eiropas zaļais kurss. Tāpēc pārskatītajā Eiropas enerģētikas tīkla satvarā ir pienācīgi jāatspoguļo gan klimata pārmaiņu mīkstināšanas, gan klimatadaptācijas mērķi. Līdztekus jaunajam politiskajam kontekstam un mērķiem arī tehnoloģiju attīstība pēdējos desmit gados ir bijusi strauja. Šī attīstība būtu jāņem vērā energoinfrastruktūras kategorijās, uz kurām attiecas šī regula, kopīgu interešu projektu atlases kritērijos, kā arī prioritārajos koridoros un jomās. Vienlaikus šīs regulas noteikumiem nebūtu jāietekmē dalībvalstu tiesības paredzēt nosacījumus savu energoresursu izmantošanai, iespējas izvēlēties dažādus energoavotus, kā arī tiesības noteikt savas energoapgādes vispārējo struktūru saskaņā ar LESD 194. pantu.

- (9) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2009/73/EK¹ un (ES) 2019/944² ir paredzēta iekšējā enerģijas tirgus izveide. Lai gan šā tirgus izveides pabeigšanā ir panākts ievērojams progress, ir jāturpina tā uzlabošana, proti, ir labāk jāizmanto esošā energoinfrastruktūra, jāintegrē arvien lielāki atjaunīgās enerģijas apjomi un jāintegrē energosistēma.
- (10) Būtu jāmodernizē Savienības energoinfrastruktūra, lai novērstu tehniskas kļūmes un palielinātu tās noturību pret šādām kļūmēm, cilvēka vai dabas izraisītām katastrofām, klimata pārmaiņu negatīvajām sekām un tās drošības apdraudējumiem, un tas jo īpaši attiecas uz Eiropas kritiskajām infrastruktūrām saskaņā ar Padomes Direktīvu 2008/114/EK³.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

³ Padomes Direktīva 2008/114/EK (2008. gada 8. decembris) par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību (OV L 345, 23.12.2008., 75. lpp.).

- (11) Savienības energoinfrastrukturai vajadzētu būt noturīgai pret nenovēršamo ietekmi, ko, neraugoties uz ietekmes mīkstināšanas centieniem, saskaņā ar prognozēm Eiropā radīs klimata pārmaiņas. Tāpēc ir jāpastiprina centieni energoefektivitātes, klimatadaptācijas un ietekmes mīkstināšanas, kā arī noturības veidošanas, katastrofu novēršanas un sagatavotības jomā.
- (12) Eiropas energoinfrastrukturā attīstībā, ja tas ir tehniski iespējams un visefektīvāk, būtu jāņem vērā iespēja pārprofilēt esošo infrastruktūru un aprīkojumu.

- (13) Kopīgu interešu projektu rezultātā ir ievērojami uzlabojusies energoapgādes drošība, kas ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc bija jāpieņem Regula (ES) Nr. 347/2013. Turklāt Komisijas ietekmes novērtējumā, kas pievienots Komisijas 2020. gada 17. septembra paziņojumam “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Ieguldījumi klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā”, paredzēts, ka dabasgāzes patēriņš tiks ievērojami samazināts, jo tās vēl arvien plašā izmantošana nav saderīga ar oglekļneitralitāti. No otras puses, paredzams, ka laikposmā līdz 2050. gadam būtiski pieaugs biogāzes, atjaunīgā un mazoglekļa ūdeņraža un sintētisko gāzveida degvielu patēriņš. Gāzes infrastruktūra tagad ir labāk savienota, un piegāžu noturība kopš 2013. gada ir ievērojami uzlabojusies. Šīs izmaiņas gāzes nozarē būtu jāatspoguļo energoinfrastruktūras plānošanā. Tomēr ne visas dalībvalstis ir pietiekamā mērā savienotas ar Eiropas gāzes tīklu, un jo īpaši salu dalībvalstis joprojām saskaras ar ievērojamām problēmām saistībā ar energoapgādes drošību un energoizolāciju. Lai gan ir sagaidāms, ka līdz 2025. gada beigām tiks nodoti ekspluatācijā 78 % gāzes projektu, kas ir kopīgu interešu projekti, daudzu no tiem īstenošanā vērojami būtiski kavējumi, cita starpā problēmu ar atļauju piešķiršanu dēļ. Tādēļ šai regulai nebūtu negatīvi jāietekmē kopīgu interešu projekti, kas tās spēkā stāšanās dienā vēl nebūs pabeigti. Tāpēc kopīgu interešu projektiem, kuri iekļauti piektajā Savienības kopīgu interešu projektu sarakstā, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013, un par kuriem kompetentā iestāde ir pieņēmusi pieteikuma dokumentāciju izskatīšanai, vajadzētu būt iespējai vēl četrus gadus pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas saglabāt savas tiesības un pienākumus attiecībā uz atļauju piešķiršanu.

- (14) Viedo elektrotīklu, kas ne vienmēr ietver fiziskas robežas šķērsošanu, nozīme Savienības enerģētikas un klimata politikas mērķu sasniegšanā tika atzīta Komisijas 2020. gada 8. jūlija paziņojumā “Klimatneitrālas ekonomikas dzinējspēks: ES Energosistēmas integrācijas stratēģija” (“ES Energosistēmas integrācijas stratēģija”). Minētās kategorijas kritēriji būtu jāvienkāršo, tajos būtu jāiekļauj tehnoloģiju attīstība inovācijas un digitālajā aspektā un jānodrošina energosistēmas integrācija. Turklāt būtu jāprecizē projektu virzītāju loma. Ņemot vērā, ka transporta nozarē ir gaidāms būtisks elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums, jo īpaši elektrotransportlīdzekļu vajadzībām gar automaģistrālēm un urbānajās teritorijās, viedo tīklu tehnoloģijām būtu arī jāpalīdz uzlabot ar energotīkliem saistīto atbalstu pārrobežu lieljaudas uzlādei, kas sekmētu transporta nozares dekarbonizāciju.

- (15) ES Energosistēmas integrācijas stratēģijā tika arī uzsvērts, ka jāveic integrēta energoinfrastruktūras plānošana enerģijas nesēju, infrastruktūru un patēriņa sektoru līmenī. Šādas sistēmas integrācijas izejas punkts ir principa “energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošana un holistiska rīcībpolitikas pieeja, kura neaptver tikai atsevišķus sektorus vien. Tā arī risina dekarbonizācijas vajadzības sektoros, kur emisijas samazināt ir grūti, piemēram, atsevišķos rūpniecības sektoros vai konkrētos transporta veidos, kur tieša elektrifikācija pašlaik ir tehniski vai ekonomiski sarežģīta. Šādas investīcijas attiecas uz ūdeņradi un elektrolīzeriem, kas virzās uz komerciālu plaša mēroga ieviešanu. Komisijas 2020. gada 8. jūlija paziņojumā “Ūdeņraža stratēģija klimatneitrālai Eiropai” (“Ūdeņraža stratēģija”) par prioritāti ir izvirzīta ūdeņraža ražošana no atjaunīgās elektroenerģijas, kas ir tīrākais risinājums un visvairāk atbilst Savienības klimatneitralitātes mērķim. Tomēr pagaidām, pārejas fāzē, straujākai esošās ūdeņraža ražošanas dekarbonizācijai, pievēršoties dažādu veidu ekoloģiski tīrām tehnoloģijām, un apjomradītu ietaupījumu iekustināšanai vajadzīgs citu veidu mazoglekļa ūdeņradis.

- (16) Turklāt Ūdeņraža stratēģijā Komisija secināja, ka svarīgs elements, bez kā nav iespējama ūdeņraža plašāka apguve, ir liela mēroga infrastruktūras tīkls, un to var piedāvāt tikai Savienība un iekšējais tirgus. Pašlaik īpaša infrastruktūra, kas ļautu ūdeņradi transportēt un tirgot pāri robežām vai izveidot “ūdeņraža ielejas”, ir ļoti mazattīstīta. Šādu infrastruktūru lielā mērā vajadzētu veidot no aktīviem, kas pārveidoti no dabasgāzes aktīviem, un kura tīktu papildināta ar jauniem, īpaši ūdeņradim paredzētiem aktīviem. Turklāt Ūdeņraža stratēģijā ir nosprausts stratēģisks mērķis līdz 2030. gadam palielināt uzstādīto elektrolīzeru jaudu līdz 40 gigavatiem (GW), kas ļaus kāpināt atjaunīgā ūdeņraža ražošanas mērogu un palīdzēs dekarbonizēt no fosilā kurināmā atkarīgus sektorus, piemēram, rūpniecību un transportu. Tāpēc Eiropas enerģētikas tīklu rīcībpolitikā būtu jāiekļauj jauna un pārprofilēta ūdeņraža pārvades infrastruktūra un uzglabāšanas kompleksi, kā arī elektrolīzeru kompleksi. Lai Savienības vajadzībām izveidotu ūdeņraža pamattīklu, ūdeņraža pārvades un uzglabāšanas infrastruktūra būtu jāiekļauj arī Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānā, kas ļaus vispusīgi un saskaņoti novērtēt izmaksas un ieguvumus energosistēmas griezumā, tostarp devumu sektora integrācijā un dekarbonizācijā.

- (17) Turklāt, lai atbalstītu investīcijas, kas gāzes tīklā integrē dažādas mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgās gāzes, piemēram, biogāzi, biometānu un ūdeņradi un palīdz pārvaldīt no tā izrietošo sarežģītāko sistēmu, izmantojot inovatīvas digitālās tehnoloģijas, būtu jāizveido jauna viedo gāzes tīklu infrastruktūras kategorija.
- (18) Izvirzot mērķi vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti, tiek pieņemts, ka joprojām būs rūpnieciski procesi, kas emitē oglekļa dioksīdu. Šādu oglekļa dioksīdu uzskata par nenovēršamu, ja no tā ražošanas nav iespējams izvairīties, neraugoties uz optimizāciju, piemēram, izmantojot energoefektivitāti vai elektrifikāciju un integrējot atjaunojamos energoresursus. Pieņemamu alternatīvu trūkuma gadījumā oglekļa dioksīda infrastruktūras attīstīšanai vajadzētu novest pie ievērojama citādi nenovēršamo neto emisiju samazinājuma. Oglekļa dioksīda uztveršanu reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES¹ attiecībā uz oglekļa dioksīda plūsmas uztveršanu no iekārtām, uz ko attiecas minētā direktīva, un attiecībā uz ģeoloģisko uzglabāšanu, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/31/EK².

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

- (19) Regulā (ES) Nr. 347/2013 bija noteikts, ka Savienības kopīgu interešu projektu saraksta izstrādes procesā kopīgu interešu kandidātprojektam ir jāpierāda, ka tas sniedz būtisku devumu vismaz vienā no kritērijiem, kurš varētu būt, bet ne obligāti, ilgtspēja. Minētā prasība atbilstīgi tā laika iekšējā enerģijas tirgus specifiskajām vajadzībām ļāva izstrādāt kopīgu interešu projektus, kas pievērsās tikai piegādes drošības riskiem, pat tad, ja netika pierādīts to devums ilgtspējas ziņā. Tomēr, ņemot vērā to, kā ir mainījušās Savienības infrastruktūras vajadzības, un ņemot vērā dekarbonizācijas mērķus un Eiropadomes 2020. gada 21. jūlijā pieņemtos secinājumus, atbilstīgi kuriem Savienības izdevumiem vajadzētu būt saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem un Eiropas zaļā kursa principu “nekaitēt”, lai nodrošinātu, ka Eiropas enerģētikas tīklu rīcībpolitika ir saskaņota ar Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķiem, būtu jānovērtē ilgtspēja, kas attiecīgā gadījumā var nozīmēt atjaunīgo energoresursu integrēšanu tīklā vai siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, ņemot vērā katras dalībvalsts specifiskos centienus sasniegt klimatneitralitātes mērķi. Oglekļa dioksīda transportēšanas tīklu ilgtspēja ir atkarīga no kopējiem paredzamajiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem projekta dzīves ciklā un tā, vai pastāv alternatīvi tehnoloģiski risinājumi, ar ko sasniegt oglekļa dioksīda samazinājumu tādā apjomā.

- (20) Savienībai būtu jāsekmē infrastruktūras projekti, kas Savienības energotīklus savieno ar trešo valstu tīkliem un ir savstarpēji izdevīgi un nepieciešami enerģētikas pārkārtošanai un klimata mērķrādītāju sasniegšanai un turklāt atbilst šajā regulā noteikto attiecīgo infrastruktūras kategoriju konkrētajiem kritērijiem; tie it sevišķi ir projekti ar kaimiņvalstīm un valstīm, ar kurām Savienība ir iedibinājusi īpašu sadarbību enerģētikas jomā. Tāpēc šīs regulas darbības jomā būtu jāiekļauj savstarpēju interešu projekti, ja tie ir ilgtspējīgi un ir iespējams pierādīt būtiskus neto sociālekonomiskus ieguvumus Savienības līmenī un vismaz vienai trešai valstij. Šādiem projektiem vajadzētu būt atbilstīgiem iekļaušanai Savienības kopīgu interešu projektu un savstarpēju interešu projektu sarakstā (“Savienības saraksts”) ar noteikumu, ka minētajam rīcībpolitikas satvaram ir augsts konverģences līmenis un tā atbalstam ir izveidoti izpildes mehānismi, un tam būtu jāpierāda ieguldījums Savienības un trešo valstu vispārējo enerģētikas un klimata politikas mērķu sasniegšanā piegādes drošības un dekarbonizācijas ziņā.

Attiecībā uz Eiropas Ekonomikas zonas vai Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm būtu jāpieņem, ka tajās pastāv augsts rīcībpolitikas satvara konverģences līmenis vai arī attiecībā uz citām trešām valstīm to var pierādīt ar divpusējiem nolīgumiem, kuros ir iekļauti attiecīgie noteikumi par klimata un enerģētikas politikas mērķiem dekarbonizācijas jomā un kurus ar Komisijas atbalstu turpmāk novērtē attiecīgā reģionālā grupa. Turklāt trešai valstij, ar kuru Savienība sadarbojas savstarpēju interešu projektu izstrādē, būtu jāsekmē līdzīgs paātrinātas īstenošanas grafiks un citi rīcībpolitiku atbalstoši pasākumi, kas noteikti šajā regulā. Tādēļ savstarpēju interešu projektiem būtu jāpiemēro tāda pati kārtība kā kopīgu interešu projektiem, un, ja vien nav noteikts citādi, visi noteikumi, kas attiecas uz kopīgu interešu projektiem, būtu jāattiecinā arī uz savstarpēju interešu projektiem. Būtiski neto sociālekonomiskie ieguvumi Savienības līmenī būtu jāsaprot kā sadarbības un iekšējā tirgus darbības uzlabošana, kas aptver vairāk par vienu dalībvalsti. Attiecībā uz projektiem oglekļa dioksīda uzglabāšanai atbalsttiesīgiem vajadzētu būt tikai tiem projektiem, kas nepieciešami, lai varētu īstenot oglekļa dioksīda pārrobežu transportēšanu un uzglabāšanu, ar noteikumu, ka standarti un aizsardzības pasākumi, kas novērš jebkādu noplūdi un attiecas uz klimatu, cilvēku veselību un ekosistēmām attiecībā uz oglekļa dioksīda pastāvīgas uzglabāšanas drošību un efektivitāti, ir vismaz tādi paši kā Savienībā. Būtu jāpieņem, ka Eiropas Ekonomikas zonā minētie standarti un aizsardzības pasākumi tiek īstenoti.

- (21) Savstarpēju interešu projekti būtu jāuzskata par papildu instrumentu, lai paplašinātu šīs regulas darbības jomu, attiecinot to arī uz trešām valstīm, nevis tikai tiem kopīgu interešu projektiem, kas palīdz īstenot energoinfrastruktūras prioritāro koridoru vai jomu, kā noteikts I pielikumā. Tāpēc, ja projekts ar trešo valsti veicina kāda energoinfrastruktūras prioritārā koridora vai jomas īstenošanu, vajadzētu būt tiesībām to pieteikt kopīgu interešu projekta statusam saskaņā ar šo regulu. Saskaņā ar to pašu principu elektroenerģijas starpsavienojumu projektus ar trešām valstīm, kuri ir sasnieguši saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013 noteikto kopīgu interešu projekta statusa līmeni, var tikt atlasīti kā kopīgu interešu projekti, ar noteikumu, ka tie iziet atlases procesu un atbilst kopīgu interešu projektu kritērijiem.

- (22) Turklāt, lai sasniegtu 2030. gadam izvirzītos Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājus un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, Savienībai ir ievērojami jākāpina atjaunīgās elektroenerģijas ražošana. Lai elektrotīklā integrētu būtiski lielākus saražotās atjaunīgās elektroenerģijas apjomus, ļoti svarīgas ir esošās elektroenerģijas pārvades un uzkrāšanas infrastruktūras kategorijas. Turklāt minētajā sakarā ir jākāpina investīcijas atkrastes atjaunīgajā enerģijā, lai panāktu, ka atkrastes vējturbīnas, kas uzstādītas atbilstīgi Komisijas atkrastes atjaunīgās enerģijas stratēģijai, kura izklāstīta Komisijas 2020. gada 19. novembra paziņojumā “ES stratēģija atkrastes atjaunīgās enerģijas potenciāla atraisīšanai klimatneitrālas nākotnes vārdā”, saražotu vismaz 300 GW elektroenerģijas. Minētajā stratēģijā ir paredzētas radiālas saiknes starp jaunām atkrastes vēja enerģijas ražošanas jaudām, kā arī hibrīdi integrētie projekti. Būtu jāpievēršas arī atkrastes un sauszemes elektrotīklu ilgtermiņa plānošanas un attīstības koordinēšanai. Jo īpaši atkrastes infrastruktūras plānošanā būtu jāatsakās no pieejas, ka katrs projekts tiek apskatīts atsevišķi, un jāpāriet uz koordinētu visaptverošu pieeju, ar kuru tiek nodrošināta integrēta atkrastes energotīklu ilgtspējīga attīstība saskaņā ar katra jūras baseina atkrastes atjaunīgo energoresursu potenciālu, vides aizsardzību un citiem jūras izmantošanas veidiem. Vajadzētu būt pieejai, kuras pamatā ir dalībvalstu brīvprātīga sadarbība. Dalībvalstīm arī turpmāk vajadzētu būt atbildīgām par tādu kopīgu interešu projektu apstiprināšanu, kas saistīti ar to teritoriju un saistītajām izmaksām.

- (23) Attiecīgajām dalībvalstīm būtu jāspēj novērtēt ieguvumus un izmaksas, ko rada atjaunīgās enerģijas pārvadei izveidotie prioritārie atkrastes energotīklu koridori, un prioritāro atkrastes energotīklu koridoru līmenī veikt iepriekšēju izmaksu dalīšanas analīzi, kas ļautu likt pamatu kopīgām politiskām saistībām attiecībā uz atkrastes atjaunīgās enerģijas attīstīšanu. Komisijai kopā ar dalībvalstīm un attiecīgajiem pārvades sistēmu operatoriem (PSO) un valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāizstrādā norādes par konkrētiem izmaksu un ieguvumu un izmaksu dalīšanas aspektiem saistībā ar integrēto atkrastes tīkla attīstības plānu izvēšanu, kam būtu jāļauj dalībvalstīm veikt pienācīgu novērtējumu.

- (24) Ir pierādījies, ka Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna process ir iedarbīgs instruments, uz kura pamata apzināt kopīgu interešu projektus elektroenerģijas un gāzes kategorijās. Tomēr, lai gan elektroenerģijas un gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklam (*ENTSO-E*), gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklam (*ENTSO-G*) un PSO šajā procesā ir svarīga loma, lielāku uzticību procesam dotu rūpīgāka pārbaude, jo īpaši attiecībā uz nākotnes scenāriju noteikšanu, ilgtermiņa infrastruktūras nepilnību un nepietiekamības apzināšanu un atsevišķu projektu novērtēšanu. Tāpēc, ņemot vērā vajadzību pēc neatkarīgas validācijas, lielāku lomu šajā procesā, arī Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānu izstrādes procesā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (EK) 715/2009¹ un (ES) Nr. 2019/943², būtu jāieņem Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (“Aģentūra”) un Komisijai. Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna process būtu jāatbalsta ar objektīvu, zinātniski pamatotu ieguldījumu, ko sniedz neatkarīga zinātniska struktūra, piemēram, Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos, un tas būtu jāorganizē visefektīvākajā veidā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 715/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

- (25) Veicot savus uzdevumus pirms Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānu pieņemšanas, *ENTSO-E* un *ENTSO-G* būtu jāīsteno plašs apspriešanās process, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas. Apspriešanai vajadzētu būt atklātai un pārredzamai, un tā būtu jāorganizē savlaicīgi, lai, sagatavojot Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānu galvenos posmus, piemēram, saistībā ar scenāriju izstrādi, infrastruktūras nepilnību noteikšanu un izmaksu un ieguvumu analīzes metodiku projektu novērtēšanai, ieinteresētās personas varētu sniegt atsauksmes. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* būtu pienācīgi jāņem vērā apspriešanās laikā no ieinteresētajām personām saņemtais ieguldījums un jāpaskaidro, kā tie ir ņēmuši vērā minēto ieguldījumu.

- (26) Atbilstīgi 2020. gada Energoinfrastruktūras foruma secinājumiem ir jānodrošina, ka, plānojot visu sauszemes un atkrastes, pārvades un sadales infrastruktūru, visas attiecīgās sektori, piemēram, gāze, elektroenerģija un transports, tiek aplūkotas integrēti. Lai izpildītu Parīzes nolīguma mērķus, sasniegtu Savienības 2030. gada klimata mērķus un 2040. gada atkrastes enerģijas attīstības mērķus un būtu saskaņā ar Savienības mērķi vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti, Eiropas enerģētikas tīklu satvaram būtu jābalstās uz viedāku, integrētāku, ilgtermiņa un optimizētu “vienas energosistēmas” skatījumu, ieviešot satvaru, kas ļauj labāk koordinēt infrastruktūras plānošanu dažādās nozarēs un rada iespēju optimāli integrēt dažādus savienošanas risinājumus, kuri ietver dažādu infrastruktūru dažādus tīkla elementus. Tas būtu jānodrošina, izstrādājot pakāpeniski integrētu modeli, kas ļauj saskaņot dažādu sektoru atsevišķās metodikas, pamatojoties uz kopīgiem pieņēmumiem, un atspoguļo savstarpējo atkarību.

- (27) Ir svarīgi nodrošināt, ka kopīgu interešu projekta statuss var tikt piešķirts tikai tiem infrastruktūras projektiem, kuriem nav saprātīgu alternatīvu risinājumu. Minētajā nolūkā princips “energoefektivitāte pirmajā vietā” būtu jāņem vērā infrastruktūras nepilnību apzināšanas ziņojumā, kas izstrādāts saskaņā ar šo regulu, un reģionālo grupu darbā, veidojot Savienības sarakstā ierosināto projektu reģionālos sarakstus. Saskaņā ar principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” būtu jāapsver visas atbilstīgās alternatīvas jaunai infrastruktūrai, lai nodrošinātu nākotnes infrastruktūras vajadzības, kas varētu palīdzēt identificēt infrastruktūras nepilnības.

Reģionālajām grupām ar valsts regulatīvo iestāžu palīdzību būtu jāapsver infrastruktūras nepilnību novērtējuma pieņēmumi un rezultāti, kas izstrādāti saskaņā ar šo regulu, un jānodrošina, ka kopīgu interešu projektu atlases procesā tiek pilnībā atspoguļots princips “energoefektivitāte pirmajā vietā”. Turklāt projektu īstenošanas laikā projektu virzītājiem būtu jāziņo par atbilstību vides tiesību aktiem un jāpierāda, ka projekti “nenodara būtisku kaitējumu” videi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852¹ 17. panta nozīmē. Attiecībā uz esošajiem kopīgu interešu projektiem, kas ir sasnieguši pietiekamu brieduma pakāpi, iepriekš minētais tiks ņemts vērā, kad reģionālās grupas atlasīs projektus nākamajam Savienības sarakstam.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

- (28) Lai nodrošinātu sprieguma un frekvences stabilitāti, īpaša uzmanība būtu jāpievērš Eiropas elektroenerģijas tīkla stabilitātei šā brīža mainīgajos apstākļos, jo īpaši ņemot vērā augošo elastības variantu, piemēram, ilgtspējīgas enerģijas uzkrāšanas, un atjaunīgās elektroenerģijas īpatsvaru. Īpaša prioritāte būtu jāpiešķir centieniem uzturēt un nodrošināt apmierinošu plānotās mazoglekļa enerģijas ražošanas līmeni, lai nodrošinātu piegādes drošību iedzīvotājiem un uzņēmumiem.
- (29) Pēc intensīvām apspriedēm ar visām dalībvalstīm un ieinteresētajām personām Komisija ir apzinājusi 14 Eiropas energoinfrastruktūras prioritātes, kuru īstenošana ir būtiska, lai sasniegtu 2030. gadam izvirzītos Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājus un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi. Minētās prioritātes aptver dažādus ģeogrāfiskos reģionus vai tematiku tādās jomās kā elektroenerģijas pārvade un uzkrāšana, atjaunīgās enerģijas atkrastes energotīkli, ūdeņraža pārvade un uzkrāšana, elektrolīzeri, viedie gāzes tīkli, viedie elektrotīkli un oglekļa dioksīda transportēšana un uzglabāšana.

- (30) Ņemot vērā kopīgu interešu projektu devumu enerģētikas rīcībpolitikas mērķu sasniegšanā, tiem būtu jāatbilst kopīgiem, pārredzamiem un objektīviem kritērijiem. Lai elektroenerģijas un ūdeņraža projektus varētu iekļaut Savienības sarakstos, tiem jābūt jaunākā pieejamā Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna daļai. Tā kā ūdeņraža infrastruktūra Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānā pašlaik nav iekļauta, minētā prasība ūdeņraža projektiem būtu jāpiemēro tikai no 2024. gada 1. janvāra attiecībā uz otro Savienības sarakstu, kas tiks izstrādāts saskaņā ar šo regulu.
- (31) Kopīgu interešu projektu ierosināšanai un izskatīšanai būtu jāizveido reģionālās grupas, un to rezultātā tiktu sagatavoti reģionālie kopīgu interešu projektu saraksti. Lai nodrošinātu plašu konsensu, minētajām reģionālajām grupām būtu jānodrošina cieša sadarbība starp dalībvalstīm, valsts regulatīvajām iestādēm, projektu virzītājiem un relevantajām ieinteresētajām personām. Minētās sadarbības kontekstā valsts regulatīvajām iestādēm vajadzības gadījumā reģionālās grupas būtu jākonsultē, cita starpā par ierosināto projektu regulatīvo aspektu īstenojamību un par regulatīvās apstiprināšanas ierosinātā grafika īstenojamību.
- (32) Lai palielinātu šā procesa efektivitāti, būtu jāstiprina un vēl vairāk jāsekmē reģionālo grupu sadarbība. Ir svarīgi, lai Komisijai būtu svarīga loma minētās sadarbības veicināšanā, ņemot vērā jautājumu risināšanu saistībā ar projektu iespējamo ietekmi uz citām reģionālajām grupām.

- (33) Ik pēc diviem gadiem būtu jāsagatavo jauns Savienības saraksts. No katra nākamā Savienības saraksta būtu jāsvīturo tie kopīgu interešu projekti, kas ir pabeigti vai vairs neatbilst šajā regulā noteiktajām prasībām. Šā iemesla dēļ esošajiem kopīgu interešu projektiem, kas iekļaujami nākamajā Savienības sarakstā, būtu jāpiemēro tāda pati atlases procedūra, ko reģionālo sarakstu un Savienības saraksta izveidē izmanto ierosinātajiem projektiem. Tomēr administratīvais slogs būtu pēc iespējas jāsamazina, piemēram, izmantojot iepriekš iesniegto informāciju un ņemot vērā projektu virzītāju gada ziņojumus. Tādēļ attiecībā uz esošajiem kopīgu interešu projektiem, kuros ir panākts būtisks progress, būtu jāveic racionalizēta iekļaušana Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānā.
- (34) Kopīgu interešu projekti būtu jāīsteno pēc iespējas ātrāk un tie būtu cieši jāuzrauga un jāizvērtē, vienlaikus pienācīgi ievērojot prasības ieinteresēto personu līdzdalībai un vides tiesību aktus un līdz minimumam samazinot administratīvo slogu, ko nes projektu virzītāji. Projektiem, kas sastopas ar sevišķām grūtībām vai kavējumiem, Komisijai vajadzētu iecelt Eiropas mēroga koordinatorus. Attiecībā uz minēto projektu atlasi nākamajiem Savienības sarakstiem, būtu jāņem vērā attiecīgo projektu īstenošanā panāktais progress, kā arī ar šo regulu saistīto pienākumu izpilde.

- (35) Atļauju piešķiršanas procesam nebūtu jārada ar projekta lielumu vai sarežģītību nesamērīgu administratīvo slogu vai jāliek šķēršļi Eiropas tīklu attīstībai un piekļuvei tirgum.
- (36) Savienības kopīgu interešu projektu plānošana un īstenošana enerģētikas, transporta un telesakaru infrastruktūras jomā būtu jākoordinē tā, lai visur tur, kur tas ir iespējams no vispārējā ekonomiskā, tehniskā, vides, klimata vai telpiskās plānošanas viedokļa, tiktu izveidota sinerģija un lai pienācīga uzmanība tiktu pievērsta relevantajiem drošuma aspektiem. Tādējādi dažādo Eiropas tīklu plānošanā vajadzētu būt iespējai priekšroku dot transporta tīklu, sakaru tīklu un energotīklu integrācijai, lai nodrošinātu, ka tiek izmantota pēc iespējas mazāka zemes platība. Ir vajadzīgs kopīgs redzējums par energosistēmas integrāciju dažādajās nozarēs, vienlaikus, ja iespējams, gādājot, ka tiek izmantoti esošie vai agrāk lietotie maršruti, lai pēc iespējas samazinātu jebkādu negatīvu sociālo, ekonomisko, vidisko, klimatisko un finansiālo ietekmi.

- (37) Kopīgu interešu projektiem prioritārs statuss valsts līmenī būtu jāpiešķir tāpēc, lai nodrošinātu ātru administratīvo izskatīšanu un steidzamu izskatīšanu visās ar tiem saistītajās tiesas un strīdu izšķiršanas procedūrās. Kompetentajām iestādēm tie būtu jāuzskata par tādiem, kas atbilst sabiedrības interesēm. Sevišķi svarīgu sabiedrības interešu vārdā būtu jāatļauj projekti, kuriem ir negatīva ietekme uz vidi, ja ir izpildīti visi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/60/EK¹ un Padomes Direktīvā 92/43/EEC² paredzētie nosacījumi.
- (38) Ir svarīgi, lai ieinteresētās personas, tostarp pilsoniskā sabiedrība, tiktu informētas un uzklausītas nolūkā nodrošināt projektu panākumus un ierobežot pret tiem vērstos iebildumus.
- (39) Lai mazinātu sarežģītību, palielinātu efektivitāti un pārredzamību un palīdzētu uzlabot sadarbību starp dalībvalstīm, vajadzētu būt kompetentajai iestādei vai iestādēm, kas integrē vai koordinē visus atļauju piešķiršanas procesus.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

² Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

- (40) Lai vienkāršotu un paātrinātu atļauju piešķiršanas procesu attiecībā uz atjaunīgās enerģijas atkrastes energotīkliem, būtu jāizraugās unikāli kontaktpunkti Savienības sarakstā esošajiem atkrastes pārrobežu projektiem, samazinot administratīvo slogu projektu izstrādātājiem, un unikālajiem kontaktpunktiem būtu jāsamazina sarežģītība, jāpalielina efektivitāte un jāpaātrina atļauju piešķiršanas process attiecībā uz atkrastes pārvades aktīviem, kas bieži šķērso daudzas jurisdikcijas.
- (41) Lai gan pastāv iedibināti standarti, kuri nodrošina sabiedrības līdzdalību tādu lēmumu pieņemšanā, kas skar vidi, un kuri ir pilnībā piemērojami kopīgu interešu projektiem, šajā regulā joprojām ir vajadzīgi papildu pasākumi, ar kuriem tiktu nodrošināti visaugstākie standarti attiecībā uz pārredzamību un sabiedrības līdzdalību visos relevantajos kopīgu interešu projektu atļauju piešķiršanas procesa jautājumos. Ja to jau regulē valsts noteikumi, kuri nodrošina tādus pašus vai augstākus standartus nekā šajā regulā, iepriekšēja apspriešanās pirms atļaujas piešķiršanas procedūras būtu jāuzskata par fakultatīvu un būtu jāizvairās no juridisko prasību dublēšanās.

- (42) Vidiskās un klimatiskās ietekmes novērtēšanā, arī pārrobežu kontekstā, galveno principu saskaņotība būtu jānodrošina ar to, ka tiek pareizi un koordinēti piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42/EK¹ un 2011/92/ES², un attiecīgā gadījumā Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem³, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā (“Orhūsas Konvencija”), un Konvencija par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā⁴, kas parakstīta 1991. gada 25. februārī Espo (“Espo konvencija”). Komisija ir izdevusi norādes, kuras dalībvalstīm palīdz noteikt piemērotus leģislatīvus un neleģislatīvus pasākumus ar mērķi racionalizēt energoinfrastruktūras ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras un nodrošināt to ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru saskanīgu piemērošanu, kas kopīgu interešu projektiem noteiktas Savienības tiesību aktos. Dalībvalstīm būtu jākoordinē kopīgu interešu projektu novērtēšana un, ja iespējams, jāsagatavo kopīgi novērtējumi. Dalībvalstis būtu jāmudina apmainīties ar paraugpraksi un informāciju par administratīvo spēju attīstīšanu atļauju piešķiršanas procesos.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (kodifikācija) (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.).

² OV L 124, 17.5.2005., 4. lpp.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.).

⁴ OV C 104, 24.4.1992., 7. lpp.

- (43) Ir svarīgi racionalizēt un uzlabot atļauju piešķiršanas procesu, vienlaikus pēc iespējas ievērojot valsts kompetenci un procedūras jaunas energoinfrastruktūras būvniecībai, pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu. Tā kā energoinfrastruktūras attīstība nedrīkst kavēties, atļauju piešķiršanas procesa vienkāršošanas ietvaros būtu jānosaka skaidrs termiņš, kurā attiecīgajām iestādēm jāpieņem lēmums par projekta būvniecību. Šādam termiņam būtu jāveicina efektīvāka procedūru definēšana un īstenošana, un tam nekādā ziņā nevajadzētu apdraudēt augstos vides aizsardzības standartus, ko paredz vides tiesību akti, un sabiedrības līdzdalību. Ar šo regulu būtu jānosaka maksimālie termiņi. Tomēr dalībvalstis var censties panākt īsākus termiņus, ja tas ir iespējams, un tas jo īpaši attiecas uz tādiem projektiem kā viedie tīkli, kuriem var nebūt vajadzības pēc sarežģīta atļauju piešķiršanas procesa, kā tas ir pārvades infrastruktūras gadījumā. Atbildība par termiņu ievērošanu būtu jāuzņemas kompetentajām iestādēm.

- (44) Attiecīgā gadījumā dalībvalstīm būtu jāspēj visaptverošos lēmumos iekļaut lēmumus, kas pieņemti saistībā ar sarunām ar atsevišķiem zemju īpašniekiem par pieeju īpašumam, īpašumtiesībām uz to vai tiesībām to izmantot, īpašumu saistībā ar telpisko plānošanu, ar kuru nosaka noteikta reģiona vispārējo zemes izmantošanu, arī citus attīstības plānus, piemēram, automaģistrāles, dzelzceļus, ēkas un dabas aizsardzības zonas, un kura nav veikta konkrētam plānotā projekta mērķim, kā arī darbības atļauju piešķiršanu. Saistībā ar atļauju piešķiršanas procesu kopīgu interešu projektā vajadzētu būt iespējai iekļaut saistīto infrastruktūru, ciktāl tā ir būtiska būvniecībai vai projekta darbībai. Šī regula, jo īpaši noteikumi par atļauju piešķiršanu, sabiedrības līdzdalību un kopīgu interešu projektu īstenošanu, būtu jāpieņem, neskarot Savienības un starptautisko tiesību aktus, tostarp noteikumus par vides un cilvēka veselības aizsardzību un noteikumus, kas pieņemti saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku un integrēto jūrlietu politiku, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/89/ES¹.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/89/ES (2014. gada 23. jūlijs), ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas satvaru (OV L 257, 28.8.2014., 135. lpp.).

- (45) Izmaksas par kopīgu interešu projektu izstrādi, būvniecību, darbību un uzturēšanu parasti būtu pilnībā jāsedz infrastruktūras izmantotājiem. Izmaksu sadalījumā būtu jānodrošina, ka netiek uzlikts pārmērīgs slogs galalietotājiem, jo īpaši gadījumā, kad tas var novest pie enerģētiskās nabadzības. Uz kopīgu interešu projektiem būtu jāattiecina izmaksu pārrobežu dalīšana, ja tirgus pieprasījuma novērtējums vai novērtējums par sagaidāmo ietekmi uz tarifiem rāda, ka izmaksas nevarēs atgūt no infrastruktūras izmantotāju maksātajiem tarifiem.
- (46) Diskusija par izmaksu atbilstīgu sadalījumu būtu jābalsta uz infrastruktūras projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, ko veic, pamatojoties uz saskaņotu metodiku energosistēmas mēroga analīzei, izmantojot visus attiecīgos scenārijus, kas noteikti Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānos, kuri sagatavoti saskaņā ar Regulām (EK) Nr. 715/2009 un (ES) 2019/943 un kurus pārskata Aģentūra, un papildu tīkla attīstības plānošanas scenārijus, kas ļauj rūpīgi analizēt kopīgo interešu projekta ieguldījumu Savienības enerģētikas politikas mērķrādītāju sasniegšanā dekarbonizācijas, tirgus integrācijas, konkurences, ilgtspējas un piegādes drošības jomā. Minētajā analīzē var ņemt vērā rādītājus un attiecīgās atsauces vērtības investīciju vienības izmaksu salīdzināšanai. Ja tiek izmantoti papildu scenāriji, tiem būtu jāatbilst 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķim un tiem būtu jāpiemēro visaptverošs apspriešanās un pārbaudes process.

- (47) Aizvien integrētākā iekšējā enerģijas tirgū ir nepieciešami skaidri un pārredzami noteikumi par izmaksu pārrobežu dalīšanu, kuri paātrinātu investīcijas pārrobežu infrastruktūrā un projektos ar pārrobežu ietekmi. Ir būtiski kopīgu interešu projektu izstrādei nodrošināt stabilu finansēšanas satvaru, vienlaikus līdz minimumam samazinot vajadzību pēc finansiāla atbalsta, un tajā pašā laikā jānodrošina ieinteresētie investori, izmantojot atbilstošus stimulus un finanšu mehānismus. Lemjot par izmaksu pārrobežu sadali, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāsadala faktiski radušās investīciju izmaksas, ņemot vērā to valsts pieejas un metodiku līdzīgai infrastruktūrai kopumā, un jāiekļauj tās valstu tarifos, un pēc tam attiecīgā gadījumā jānosaka, vai to ietekme uz valsts tarifiem varētu radīt nesamērīgu slogu patērētājiem to attiecīgajās dalībvalstīs. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāņem vērā faktiskās vai aplēstās maksas un ieņēmumi un tādējādi jāizvairās no projektiem piešķirtā atbalsta dublēšanas. Minētās maksas un ieņēmumi būtu jāņem vērā tikai tiktāl, ciktāl tie attiecināmi uz projektiem un ir paredzēti attiecīgo izmaksu segšanai.
- (48) Ir vajadzīgi pārrobežu projekti, kuriem ir pozitīva ietekme uz Savienības elektrotīklu, piemēram, viedie elektrotīkli vai elektrolīzeri, kam nav kopīgas fiziskas robežas.

- (49) Iekšējam enerģijas tirgum veltītie tiesību akti paredz, ka tīklu piekļuves tarifi ir tādi, kas dod pietiekamu investīciju stimulu. Tomēr vairāki kopīgu interešu projektu tipi varētu radīt eksternalitātes, ko, iespējams, nevarētu pilnībā aptvert un atgūt ar parasto tarifu sistēmu. Piemērojot tiesību aktus par iekšējo enerģijas tirgu, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina stabils un paredzams regulatīvais un finansiālais satvars ar stimuliem realizēt kopīgu interešu projektus, tostarp ilgtermiņa stimuliem, kas ir samērīgi ar konkrētā projekta riska līmeni. Minētais satvars jo īpaši būtu jāpiemēro pārrobežu projektiem, inovatīvām elektroenerģijas pārvades tehnoloģijām, kas ļauj plašā mērogā integrēt atjaunīgo enerģiju, izklieģētus energoresursus vai pieprasījuma reakciju savstarpēji savienotos tīklos, un energotehnoloģiju un digitalizācijas projektiem, kas varētu būt pakļauti lielākam riskam nekā līdzīgi projekti, kuri atrodas vienā dalībvalstī, vai kas sola lielākus ieguvumus Savienībai. Turklāt arī projektiem ar lieliem darbības izdevumiem vajadzētu būt pieejamiem atbilstīgiem investīciju stimuliem. Atjaunīgās enerģijas atkrastes energotīkli, kas pilda gan elektroenerģijas starpsavienotāja funkciju, gan savieno atkrastes atjaunīgās enerģijas ražošanas projektus, varētu jo īpaši būt pakļauti lielākam riskam nekā līdzīgi sauszemes infrastruktūras projekti, jo tie ir cieši saistīti ar ražošanas aktīviem, kas rada regulatīvos riskus, finansēšanas riskus, piemēram, vajadzību veikt apstieģdoģās investīcijas, tirģus riskus un riskus, kas saistģti ar jaunu inovatģvu tehnoloģģju izmantoģšanu.

- (50) Šī regula būtu jāpiemēro tikai atļauju piešķiršanai kopīgu interešu projektiem, sabiedrības līdzdalībai šajā procesā un to regulēšanai. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieņemt valsts noteikumus par to, ka tādus pašus vai līdzīgus noteikumus piemēro citiem projektiem, kuriem nav kopīgu interešu projektu statusa šīs regulas nozīmē. Attiecībā uz regulatīvajiem stimuliem dalībvalstis vajadzētu būt iespējai pieņemt valsts noteikumus par to, ka tādus pašus vai līdzīgus noteikumus piemēro tiem kopīgu interešu projektiem, kas ietilpst elektroenerģijas uzkrāšanas kategorijā.
- (51) Dalībvalstis, kas energoinfrastruktūras projektiem pašlaik nepiešķir iespējami lielāko valsts nozīmi attiecībā uz atļauju piešķiršanas procesu, būtu jāmudina apsvērt piešķirt šādu valsts nozīmi, proti, tām vajadzētu izvērtēt, vai tas pasteidzinātu atļauju piešķiršanas procesu.
- (52) Dalībvalstis, kurās pašlaik nav ieviestas paātrinātas vai steidzamas tiesu procedūras, kas piemērojamas energoinfrastruktūras projektiem, būtu jāmudina apsvērt šādu procedūru ieviešanu, proti, izvērtēt, vai tas pasteidzinātu šādu projektu īstenošanu.

- (53) Regula (ES) Nr. 347/2013 ir pierādījusi pievienoto vērtību, ko rada privātā finansējuma piesaistīšana ar apjomīgu Savienības finansiālo palīdzību, kas ļauj īstenot Eiropas nozīmes projektus. Ņemot vērā ekonomikas un finanšu situāciju un budžeta ierobežojumus, daudzgadu finanšu shēmā būtu jāturpina sniegt mērķtiecīgu atbalstu dotāciju un finanšu instrumentu veidā, lai pēc iespējas palielinātu ieguvumus Savienības iedzīvotājiem un energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām, kas noteiktas šīs regulas pielikumā, piesaistītu jaunus investorus, vienlaikus nodrošinot, ka Savienības budžeta ieguldījums ir pēc iespējas mazāks.

- (54) Lai nodrošinātu, ka kopīgu interešu projektiem, kuri pašreiz spēkā esošajā regulatīvajā satvarā un tirgus apstākļos nav dzīvotspējīgi, var sniegt īpaši pielāgotu atbalstu, šādiem kopīgu interešu projektiem vajadzētu būt tiesīgiem dotāciju vai inovatīvu finanšu instrumentu veidā saņemt Savienības finansiālo palīdzību pētījumiem un dažos gadījumos darbiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1153¹. Ir svarīgi izvairīties no konkurences izkropļojumiem, jo īpaši starp projektiem, kas nodrošina vienu un tā pašu Savienības prioritārā koridora izveidi. Šādai finansiālai palīdzībai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999² 33. panta 1. punktu būtu jānodrošina vajadzīgā sinerģija ar struktūrfondiem, lai finansētu viedos enerģijas sadales tīklus, un ar Savienības atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismu, kas izveidots saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2020/1294³.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1153 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un atceļ Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) Nr. 283/2014 (OV L 249, 14.7.2021, 38. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

³ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/1294 (2020. gada 15. septembris) par Savienības atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismu (OV L 303, 17.9.2020., 1. lpp.).

Investīcijām kopīgu interešu projektos būtu jāpiemēro trīspakāpju prioritāra secība. Pirmkārt, investīcijas prioritāri būtu jāveic tirgum. Otrkārt, ja tirgus dalībnieki ieguldījumus neveic, būtu jāizskata regulatīvie risinājumi, vajadzības gadījumā jāpielāgo attiecīgais regulējums un jānodrošina attiecīgā regulējuma pareiza piemērošana. Treškārt, ja ar pirmajiem diviem posmiem nepietiek, lai nodrošinātu vajadzīgās investīcijas kopīgu interešu projektos, vajadzētu varēt piešķirt Savienības finansiālo palīdzību, ja kopīgu interešu projekts atbilst spēkā esošajiem attiecināmības kritērijiem. Kopīgu interešu projekti var būt tiesīgi saņemt atbalstu arī programmā *InvestEU*, kas papildina dotāciju finansējumu.

- (55) Savienībai būtu jāveicina enerģētikas projekti mazāk attīstītos, mazāk savienotos, perifēros, tālākos vai izolētos reģionos, lai nodrošinātu tiem piekļuvi Eiropas enerģētikas tīkliem nolūkā paātrināt dekarbonizācijas procesu un samazināt atkarību no fosilā kurināmā.
- (56) Ja dalībvalstī nav PSO, atsauces uz PSO visā šajā regulā būtu *mutatis mutandis* jāpiemēro sadales sistēmas operatoriem (SSO).
- (57) Dotācijām par darbiem, kas saistīti ar savstarpēju interešu projektiem, vajadzētu būt pieejamām ar tādiem pašiem nosacījumiem kā citām kategorijām, ja tās palīdz sasniegt Savienības vispārējos enerģētikas un klimata politikas mērķus un ja trešās valsts dekarbonizācijas mērķi atbilst Parīzes nolīgumam.

- (58) Tāpēc būtu attiecīgi jāgroza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942¹ un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944.
- (59) Tā kā dabasgāzes infrastruktūras pārprofilēšanas mērķis ir dekarbonizēt gāzes tīklus, ļaujot īpaši izmantot tīru ūdeņradi, pārejas laikā varētu transportēt un uzglabāt iepriekš noteikta ūdeņraža un dabasgāzes vai biometāna maisījumu. Ūdeņraža sajaukšanu ar dabasgāzi vai biometānu varētu izmantot, lai palielinātu ūdeņraža ražošanas jaudu un atvieglotu ūdeņraža transportēšanu. Lai nodrošinātu pāreju uz ūdeņradi, projekta virzītājam būtu jāpierāda, tostarp izmantojot komerciālus līgumus, kā līdz pārejas laika beigām dabasgāzes aktīvi kļūs par specializētiem ūdeņraža aktīviem un kā pārejas laikā tiks uzlabota ūdeņraža izmantošana. Uzraudzības kontekstā Aģentūrai būtu jāpārbauda, vai projektā laikus tiek īstenota pāreja uz specializētu ūdeņraža aktīvu. Pārejas laikā uz jebkādu minēto projektu finansēšanu saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1153 būtu jāattiecinā dotāciju nolīgumā iekļautais nosacījums par finansējuma atmaksāšanu gadījumā, ja projekta savlaicīga pāreja uz specializētu ūdeņraža aktīvu kavējas, un atbilstīgi noteikumi, kas ļauj izpildīt minēto nosacījumu.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/942 (2019. gada 5. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūru (ES OV L 158, 14.6.2019., 22. lpp.).

- (60) Saskaņā ar Eiropadomes 2011. gada 4. februāra secinājumiem, ka pēc 2015. gada nevienai dalībvalstij vairs nevajadzētu būt izolētai no Eiropas gāzes un elektroenerģijas tīkliem vai piedzīvot, ka tās energoapgādes drošība ir apdraudēta piemērotu savienojumu trūkuma dēļ, šīs regulas mērķis ir nodrošināt piekļuvi Eiropas enerģētikas tīkliem, izbeidzot Kipras un Maltas enerģētisko izolētību, jo šīs dalībvalstis joprojām nav savienotas ar Eiropas gāzes tīklu. Minētais mērķis būtu jāsasniedz, ļaujot projektiem, kas tiek izstrādāti vai plānoti un kam saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013 piešķirts kopīgu interešu projekta statuss, saglabāt savu statusu līdz brīdim, kad Kipra un Malta būs savienotas ar Eiropas gāzes tīklu. Minētie projekti ne tikai sekmēs atjaunoīgās enerģijas tirgus attīstību, energosistēmas elastību un noturību un energoapgādes drošību, bet arī nodrošinās piekļuvi nākotnes enerģijas tirgiem, tostarp ūdeņradim, un palīdzēs sasniegt Savienības vispārējos enerģētikas un klimata politikas mērķus.

- (61) Kopīgu interešu projektiem nevajadzētu būt tiesīgiem saņemt Savienības finansiālo palīdzību, ja projektu virzītāji, operatori vai ieguldītāji ir kādā no izslēgšanas situācijām, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, *Euratom*) 2018/1046¹ 136. pantā, piemēram, gadījumos, kad attiecīgā persona vai subjekts ir notiesāts par krāpšanu, korupciju vai rīcību, kas saistīta ar noziedzīgu organizāciju. Vajadzētu būt iespējai svītrot kopīgu interešu projektu no Savienības saraksta, ja projekts minētajā sarakstā tika iekļauts, balstoties uz nepareizu informāciju, kas bija noteicošais iekļaušanas faktors, vai projekts neatbilst Savienības tiesību aktiem. Attiecībā uz kopīgu interešu projektu, kas tiek īstenots dalībvalstīs, kuras gūst labumu no šajā regulā paredzētās atkāpes, minētajām dalībvalstīm, atbalstot jebkādus pieteikumus uz finansējumu saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1153 šādiem projektiem, būtu jānodrošina, ka minētie projekti negūst tiešu vai netiešu labumu personām vai subjektiem, kas atrodas kādā no izslēgšanas situācijām, kā minēts Regulas (ES, *Euratom*) 2018/1046 136. pantā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

- (62) Lai nodrošinātu Savienībai svarīgu energoinfrastruktūras projektu savlaicīgu izstrādi, Savienības piektajam kopīgu interešu projektu sarakstam būtu jāpaliek spēkā, līdz stājas spēkā pirmais Savienības kopīgu interešu projektu un savstarpēju interešu projektu saraksts, kas izveidots, ievērojot šo regulu. Turklāt, lai varētu izstrādāt, uzraudzīt un finansēt Savienības piektajā sarakstā esošos kopīgu interešu projektus, spēkā būtu jāpaliek arī daži Regulas (ES) Nr. 347/2013 noteikumiem un tiem vajadzētu būt spēkā līdz brīdim, kad stājas spēkā pirmais Savienības kopīgu interešu projektu un savstarpēju interešu projektu saraksts, kas izveidots, ievērojot šo regulu.
- (63) Tāpēc Regula (ES) Nr. 347/2013 būtu jāatceļ.

- (64) Lai nodrošinātu, ka Savienības saraksts attiecas tikai uz projektiem, kas visvairāk veicina šīs regulas pielikumā noteikto stratēģisko energoinfrastruktūras prioritāro koridoru un jomu īstenošanu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu, lai grozītu šīs regulas pielikumus nolūkā izveidot un pārskatīt Savienības sarakstu, vienlaikus ievērojot dalībvalstu tiesības apstiprināt Savienības sarakstā esošos ar to teritorijām saistītos projektus. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu¹. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei. Ja Eiropas Parlaments un Padome to uzskata par nepieciešamu, katrs no tiem var nosūtīt savus ekspertus uz Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana un uz kurām tiek aicināti dalībvalstu eksperti.

¹ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

Diskusijām reģionālajās grupās ir būtiska nozīme, lai Komisija varētu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem izveido Savienības sarakstus. Tāpēc, ciktāl tas ir iespējams un saderīgi ar šīs regulas satvaru, ir lietderīgi, ka Eiropas Parlaments un Padome tiek informēti par reģionālo grupu sanāksmēm un var uz tām nosūtīt ekspertus saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu. Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt šīs regulas mērķu sasniegšanu, ievērojot līdz šim Savienības sarakstos esošo projektu skaitu, projektu kopējam skaitam šajā sarakstā arī turpmāk būtu jāpaliek pārvaldāmam, un tādēļ tam nevajadzētu būtiski pārsniegt skaitli 220.

- (65) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, Eiropas enerģotīklu attīstību un sadarbību un pieslēgumus šādiem tīkliem, kas palīdz nodrošināt klimata pārmaiņu mīkstināšanu, jo īpaši 2030. gadam izvirzīto Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītāju un tās klimatneitralitātes mērķa sasniegšanu vēlākais līdz 2050. gadam, un nodrošināt starpsavienojumus, energoapgādes drošību, tirgus un sistēmas integrāciju, konkurenci, kas nāk par labu visām dalībvalstīm, un pieejamas enerģijas cenas, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet ierosinātās rīcības mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets, mērķi un darbības joma

1. Ar šo regulu nosaka pamatnostādnes I pielikumā noteikto Eiropas energoinfrastruktūras prioritāro koridoru un jomu savlaicīgai attīstībai un sadarbībai (energoinfrastruktūras prioritārie koridori un jomas), kas palīdz mīkstināt klimata pārmaiņas, jo īpaši, sasniegt Savienības 2030. gadam izvirzītos klimata un enerģētikas mērķrādītājus un tās klimatneitralitātes mērķi vēlākais līdz 2050. gadam, kā arī nodrošināt starpsavienojumus, enerģētisko drošību, tirgus un sistēmu integrāciju, konkurenci, kas nāk par labu visām dalībvalstīm, un pieejamas enerģijas cenas.
2. Šī regula jo īpaši:
 - a) paredz apzināt Savienības kopīgu interešu projektu un savstarpēju interešu projektu sarakstā, kas izveidots saskaņā ar 3. pantu ("Savienības saraksts"), esošus projektus;

- b) sekmē Savienības sarakstā esošu projektu savlaicīgu īstenošanu, racionalizējot, ciešāk koordinējot un paātrinot atļauju piešķiršanas procesus un uzlabojot pārredzamību un sabiedrības līdzdalību;
- c) paredz noteikumus izmaksu pārrobežu sadalei un ar risku saistītiem stimuliem attiecībā uz Savienības sarakstā esošiem projektiem;
- d) paredz nosacījumus, ar kādiem Savienības sarakstā esoši projekti ir atbilstīgi Savienības finansiālās palīdzības saņemšanai.

2. pants

Definīcijas

Papildus definīcijām Regulās (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2018/1999, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvās 2009/73/EK, (ES) 2018/2001¹ un (ES) 2019/944, šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “energoinfrastruktūra” ir jebkāds materiāls aprīkojums vai objekts, kas ietilpst kādā no energoinfrastruktūras kategorijām un kas atrodas Savienībā vai savieno Savienību ar vienu vai vairākām trešām valstīm;

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

- 2) “energoinfrastruktūras nepietiekamība” ir fizisko plūsmu ierobežojums energosistēmā, ko rada nepietiekama pārvades jauda un kas cita starpā ietver infrastruktūras trūkumu;
- 3) “visaptverošs lēmums” ir lēmums vai lēmumu kopums, kuru pieņem dalībvalsts iestāde vai iestādes, kas nav tiesu iestādes, un kurā noteikts, vai projekta virzītājam piešķirt vai atteikt atļauju būvēt energoinfrastruktūru kopīgu interešu projekta vai savstarpēju interešu projekta realizēšanai, paredzot iespēju sākt vai iepirkt un sākt nepieciešamos būvdarbus (posms “gatavs būvniecībai”), neskarot lēmumus, kuri administratīvā kārtā pieņemti pārsūdzības procedūrā;
- 4) “projekts” ir viena vai vairākas līnijas, cauruļvadi, kompleksi, aprīkojums vai iekārtas, kas ietilpst kādā no II pielikumā noteiktajām energoinfrastruktūras kategorijām;
- 5) “kopīgu interešu projekts” ir projekts, kas nepieciešams, lai īstenotu I pielikumā noteiktos energoinfrastruktūras prioritāros koridorus un jomas, un kas ir Savienības sarakstā;

- 6) “savstarpēju interešu projekts” ir projekts, ko Savienība veicina sadarbībā ar trešām valstīm saskaņā ar tieši skarto valstu valdību atbalsta vēstulēm vai citu nesaistošu vienošanos un kas ietilpst kādā no II pielikuma 1. punkta a) vai f) apakšpunktā, 3. punkta a) apakšpunktā vai 5. punkta a) vai c) apakšpunktā noteiktajām energoinfrastruktūras kategorijām, un kas veicina 2030. gadam izvirzīto Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītāju un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķa sasniegšanu un ir Savienības sarakstā;
- 7) “konkurējoši projekti” ir projekti, kas pilnīgi vai daļēji pievēršas vienai un tai pašai identificētajai infrastruktūras nepilnībai vai reģionālās infrastruktūras vajadzībai;
- 8) “projekta virzītājs” ir viens no šiem:
- a) pārvades sistēmas operators (PSO), sadales sistēmas operators (SSO) vai cits operators vai investors, kas realizē Savienības sarakstā esošu projektu;
 - b) ja ir vairāk nekā viens šāds PSO, SSO, cits operators vai investors vai jebkāda to grupa — struktūra, kura ir juridiska persona saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kura izveidota ar līgumisku vienošanos starp tiem un kurai ir spēja uzņemties juridiskas un finansiālas saistības līgumiskās vienošanās pušu vārdā;

- 9) “viedais elektrotīkls” ir elektrotīkls — arī salās, kam nav starpsavienojumu vai kas nav pietiekami savienotas ar Eiropas enerģētikas tīkliem, — kurš dara iespējamu visu ar to savienoto lietotāju — ieskaitot ražotājus, patērētājus un ražojošos patērētājus — paradumu un darbību izmaksefektīvu integrāciju un aktīvu kontroli nolūkā nodrošināt ekonomiski efektīvu un ilgtspējīgu elektroenerģijas sistēmu ar zemu zudumu līmeni un augstu atjaunīgo energoresursu integrācijas līmeni, energoapgādes drošības līmeni un drošuma līmeni un kurā tīkla operators var digitāli uzraudzīt tam pieslēgto lietotāju darbības, un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas saziņai ar saistītajiem tīklu operatoriem, ražotājiem, enerģijas uzkrāšanas kompleksiem un patērētājiem vai ražojošiem patērētājiem nolūkā nodrošināt elektroenerģijas pārvadi un sadali ilgtspējīgi, izmaksefektīvi un droši;
- 10) “viedais gāzes tīkls” ir gāzes tīkls, kurā izmantoti inovatīvi un digitāli risinājumi, lai izmaksefektīvi integrētu daudzveidīgus mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgās gāzes avotus saskaņā ar patērētāju vajadzībām un gāzes kvalitātes prasībām nolūkā samazināt saistītā gāzes patēriņa oglekļa pēdu, palielināt atjaunīgo un mazoglekļa gāzu īpatsvaru un izveidot saiknes ar citiem energonesējiem un nozarēm, tostarp fiziska modernizācija, ja tā vajadzīga mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgo gāzu integrēšanai paredzētā aprīkojuma un iekārtu darbībai;

- 11) “attiecīgā iestāde” ir iestāde, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetenta izsniegt dažādas atļaujas un pilnvarojumus, kuri attiecas uz nekustamā īpašuma, tostarp energoinfrastruktūras, plānošanu, projektēšanu un būvniecību;
- 12) “valsts regulatīvā iestāde” ir valsts regulatīvā iestāde, kas norīkota saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 39. panta 1. punktu, vai regulatīva iestāde valsts līmenī, kas norīkota saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 57. pantu;
- 13) “valsts relevantā regulatīvā iestāde” ir valsts regulatīvā iestāde projektu uzņēmējās dalībvalstīs un dalībvalstīs, kurās projektam ir būtiska pozitīva ietekme;
- 14) “darbi” ir komponentu, sistēmu un pakalpojumu, tostarp programmatūras, iegāde, piegāde un izvērsšana, ar projektu saistīto izstrādes, pārprofilēšanas, būvniecības un uzstādīšanas darbību veikšana, iekārtu pieņemšana un projekta sākšana;
- 15) “pētījumi” ir darbības, kas nepieciešamas, lai sagatavotu projekta īstenošanu, piemēram, sagatavošanās, priekšizpēti, izvērtējuma, testēšanas un validācijas pētījumi, tostarp programmatūras, un citi tehniskā atbalsta pasākumi, tostarp priekšdarbi ar mērķi definēt un izstrādāt projektu un pieņemt lēmumu par tā finansēšanu, piemēram, attiecīgo objektu izpēti darbi un finansējuma paketes sagatavošana;

- 16) “nodošana ekspluatācijā” ir projekta darbības sākšanas process pēc tā būvniecības pabeigšanas;
- 17) “specializēti ūdeņraža aktīvi” ir infrastruktūra, kurā bez vajadzības veikt papildu modificēšanas darbus var izmantot tīru ūdeņradi, tostarp cauruļvadu tīkli vai uzglabāšanas kompleksi, kas ir jaunbūvēti aktīvi, pārprofilēti dabasgāzes aktīvi vai abējādi;
- 18) “pārprofilēšana” ir esošas dabasgāzes infrastruktūras tehniska modernizācija vai modificēšana, lai nodrošinātu, ka tā ir specializēta tīra ūdeņraža izmantošanai;
- 19) “klimatadaptācija” ir process, kas nodrošina, ka ar klimatiskās neaizsargātības un riska novērtējumu, tostarp ar attiecīgiem adaptācijas pasākumiem, tiek panākta energoinfrastruktūras noturība pret klimata pārmaiņu iespējamo negatīvo ietekmi.

II NODAĻA

KOPĪGU INTEREŠU PROJEKTI UN SAVSTARPĒJU INTEREŠU PROJEKTI

3. pants

Savienības kopīgu interešu projektu un savstarpēju interešu projektu saraksts

1. Izveido reģionālas grupas (“grupas”) saskaņā ar III pielikuma 1. iedaļā izklāstīto procesu. Katras grupas dalība ir balstīta uz katru prioritāro koridoru un jomu un to attiecīgo ģeogrāfisko pārklājumu, kā noteikts I pielikumā. Lēmumu pieņemšanas pilnvaras grupās ir tikai dalībvalstīm un Komisijai (lēmējstrukturā), un lēmumu pieņemšanas pamatā ir konsensa princips.
2. Katra grupa pieņem savu reglamentu, ņemot vērā III pielikumā izklāstītos noteikumus.
3. Katras grupas lēmējstrukturā pieņem projektu reģionālo sarakstu, kas sagatavots saskaņā ar III pielikuma 2. iedaļā izklāstīto procesu, norādot katra projekta devumu I pielikumā noteikto energoinfrastruktūras prioritāro koridoru un jomu īstenošanā un to, kā tie atbilst 4. pantā noteiktajiem kritērijiem.

Ja grupa gatavo reģionālo sarakstu:

- a) katram atsevišķam projekta priekšlikumam ir vajadzīgs to dalībvalstu apstiprinājums, uz kuru teritoriju minētais projekts attiecas; ja kāda dalībvalsts apstiprinājumu nesniedz, tā attiecīgajai grupai iesniedz pienācīgu pamatojumu;
- b) tā ņem vērā Komisijas konsultāciju ar mērķi nodrošināt, ka Savienības sarakstā esošu projektu kopējais skaits ir pārvaldāms.

4. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar šīs regulas 20. pantu nolūkā izveidot Savienības sarakstu, ņemot vērā LESD 172. panta otro daļu.

Īstenojot savas pilnvaras, Komisija nodrošina, ka Savienības sarakstu izveido ik pēc diviem gadiem, pamatojoties uz reģionālajiem sarakstiem, ko pieņēmušas grupu lēmējstruktūras, kuras izveidotas saskaņā ar III pielikuma 1. iedaļas 1. punktu, ievērojot procedūru, kas noteikta šā panta 3. punktā.

Deleģēto aktu, ar ko saskaņā ar šo regulu izveido pirmo Savienības sarakstu, Komisija pieņem līdz 2023. gada 30. novembrim.

Ja deleģētais akts, ko Komisija pieņēmusi saskaņā ar šo punktu, nevar stāties spēkā saskaņā ar 20. panta 6. punktu pausta Eiropas Parlamenta vai Padomes iebilduma dēļ, Komisija nekavējoties sasauc grupas, lai izstrādātu jaunus reģionālos sarakstus, ņemot vērā iebilduma iemeslus. Komisija pēc iespējas drīz pieņem jaunu deleģēto aktu, ar ko izveido Savienības sarakstu.

5. Kad Komisija, apvienojot 3. punktā minētos reģionālos sarakstus, izveido Savienības sarakstu, tā, pienācīgi ņemot vērā grupu apspriedes:
- a) nodrošina, ka tiek iekļauti tikai tie projekti, kas atbilst 4. pantā minētajiem kritērijiem;
 - b) nodrošina pārreģionālo konsekveni, ņemot vērā Aģentūras atzinumu, kā minēts III pielikuma 2. iedaļas 14. punktā;
 - c) ņem vērā dalībvalstu atzinumus, kā minēts III pielikuma 2. iedaļas 10. punktā;
 - d) cenšas nodrošināt, ka Savienības sarakstā esošo projektu kopējais skaits ir pārvaldāms.

6. Kopīgu interešu projekti, kas ietilpst šīs regulas II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā noteiktajām energoinfrastruktūras kategorijām, kļūst par relevanto reģionālo investīciju plānu daļu saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 34. pantu un par relevantā valsts tīkla attīstības desmit gadu plāna daļu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 51. pantu un attiecīgā gadījumā par citu valsts infrastruktūras plānu daļu. Minētajiem kopīgu interešu projektiem piešķir augstāko iespējamo prioritāti katrā no minētajiem plāniem. Šo punktu nepiemēro konkurējošiem projektiem, projektiem, kuri vēl nav pietiekami sagatavoti, lai būtu iespējams iesniegt konkrētā projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, kā minēts III pielikuma 2. iedaļas 1. punkta d) apakšpunktā, un savstarpēju interešu projektiem.
7. Kopīgu interešu projektus, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās un kas ir konkurējoši projekti vai projekti, kuri vēl nav pietiekami sagatavoti, lai būtu iespējams iesniegt konkrētā projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, kā minēts III pielikuma 2. iedaļas 1. punkta d) apakšpunktā, var attiecīgi iekļaut relevantajos reģionālajos investīciju plānos, valsts tīkla attīstības desmit gadu plānos un citos valsts infrastruktūras plānos kā izskatāmos projektus.

4. pants

Kritēriji, pēc kuriem grupas novērtē projektus

1. Kopīgu interešu projekts atbilst šādiem vispārīgajiem kritērijiem:
 - a) projekts ir nepieciešams vismaz vienam no I pielikumā noteiktajiem energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām;
 - b) potenciālie kopējie ieguvumi no projekta, kas novērtēti saskaņā ar relevantajiem 3. punktā noteiktajiem specifiskajiem kritērijiem, pārsniedz tā izmaksas, tostarp ilgākā termiņā;
 - c) projekts atbilst jebkuram no šādiem kritērijiem:
 - i) iesaista vismaz divas dalībvalstis, tieši vai — ar starpsavienojumu ar trešo valsti — netieši šķērsojot divu vai vairāku dalībvalstu robežu;
 - ii) atrodas vienas dalībvalsts teritorijā — uz sauszemes vai atkrastē, ieskaitot salas, —, un tam ir ievērojama pārrobežu ietekme, kā izklāstīts IV pielikuma 1. punktā.

2. Savstarpēju interešu projekts atbilst šādiem vispārīgajiem kritērijiem:

- a) projekts būtiski palīdz sasniegt 1. panta 1. punktā minētos mērķus un trešās valsts mērķus, jo īpaši — neierobežojot trešās valsts spēju pakāpeniski izbeigt fosilā kurināmā ražošanas aktīvu izmantošanu vietējam patēriņam, un ilgtspēju, cita starpā integrējot atjaunīgo enerģiju energotīklā un pārvadot un sadalot atjaunīgo elektroenerģiju uz lielākajiem patēriņa centriem un uzkrāšanas objektiem;
- b) potenciālie kopējie ieguvumi no projekta Savienības līmenī, kas novērtēti saskaņā ar relevantajiem 3. punktā noteiktajiem specifiskajiem kritērijiem, Savienībā pārsniedz tā izmaksas, tostarp ilgākā termiņā;
- c) projekts atrodas vismaz vienas dalībvalsts teritorijā un vismaz vienas trešās valsts teritorijā, un tam ir ievērojama pārrobežu ietekme, kā izklāstīts IV pielikuma 2. punktā;
- d) attiecībā uz daļu, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, projekts atbilst Direktīvai 2009/73/EK un Direktīvai (ES) 2019/944, ja tas ietilpst šīs regulas II pielikuma 1. un 3. punktā noteiktajās infrastruktūras kategorijās;

- e) iesaistītajai trešai valstij vai valstīm ir augsts konverģences līmenis attiecībā uz rīcībpolitikas satvaru un ir apliecināti tiesiskās izpildes panākšanas mehānismi, lai atbalstītu Savienības rīcībpolitikas mērķu sasniegšanu, jo īpaši, lai nodrošinātu:
 - i) labi funkcionējošu iekšējo enerģijas tirgu;
 - ii) energoapgādes drošību, kuras pamatā cita starpā būtu dažādi avoti, sadarbība un solidaritāte;
 - iii) energosistēmas, tostarp ražošanas, pārvades un sadales, virzību uz klimatneitralitātes mērķi saskaņā ar Parīzes nolīgumu un 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķim, jo īpaši, lai novērstu oglekļa emisiju pārvirzi;
- f) iesaistītā trešā valsts vai valstis atbalsta projekta prioritāro statusu, kā noteikts 7. pantā, un apņemas ievērot līdzīgu grafiku paātrinātai īstenošanai un citus rīcībpolitikas un regulatīvos atbalsta pasākumus, kas piemērojami kopīgu interešu projektiem Savienībā.

Attiecībā uz oglekļa dioksīda uzglabāšanas projektiem, kas ietilpst II pielikuma 5. punkta c) apakšpunktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, — projekts ir nepieciešams, lai darītu iespējamu oglekļa dioksīda pārrobežu transportēšanu un uzglabāšanu, un trešai valstij, kurā projekts tiek īstenots, ir adekvāts tiesiskais regulējums, kā pamatā ir pierādīti rezultatīvi izpildes panākšanas mehānismi un ar ko nodrošina, ka projektam tiek piemēroti Savienības tiesību aktos paredzētajiem standartiem un aizsardzības pasākumiem vismaz ekvivalenti standarti un aizsardzības pasākumi oglekļa dioksīda noplūžu nepieļaušanai un attiecībā uz klimatu, cilvēku veselību un ekosistēmām oglekļa dioksīda pastāvīgas uzglabāšanas drošuma un lietderības aspektā.

3. Kopīgu interešu projektiem, kas ietilpst konkrētās energoinfrastruktūras kategorijās, piemēro šādus specifiskos kritērijus:

- a) attiecībā uz elektroenerģijas pārvades, sadales un uzkrāšanas projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, projekts dod būtisku ieguldījumu ilgtspējā, integrējot atjaunīgo enerģiju energotīklā, pārvadot atjaunīgo elektroenerģiju uz lielākajiem patēriņa centriem un uzkrāšanas objektiem un attiecīgā gadījumā samazinot enerģijas ražošanas apcirpšanu, un dod ieguldījumu attiecībā vismaz uz vienu no šādiem specifiskajiem kritērijiem:
 - i) tirgus integrācija, tostarp ar vismaz vienas dalībvalsts enerģētiskās izolācijas novēršanu un energoinfrastruktūras nepietiekamības samazināšanu, konkurence, sadarbība un sistēmas elastība;

- ii) energoapgādes drošība, tostarp ar sadarbību, sistēmas elastību, kiberdrošību, piemērotiem savienojumiem un sistēmas drošu un uzticamu darbību;
- b) attiecībā uz viedo elektrotīklu projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta
 - e) apakšpunktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, projekts dod būtisku ieguldījumu ilgtspējā, integrējot atjaunīgo enerģiju tīklā, un dod ieguldījumu attiecībā uz vismaz diviem no šādiem specifiskajiem kritērijiem:
 - i) energoapgādes drošība, tostarp ar elektroenerģijas pārvades un sadales efektivitāti un sadarbību tīkla ikdienas darbībā, pārslodzes novēršanu un tīkla lietotāju integrāciju un iesaisti;
 - ii) tirgus integrācija, tostarp ar efektīvu sistēmas darbību un starpsavienotāju izmantošanu;
 - iii) tīkla drošība, elastība un piegādes kvalitāte, tostarp ar plašāku inovācijas izmantojumu balansēšanas, elastības tirgu, kiberdrošības, uzraudzības, sistēmas kontroles un kļūdu labošanas jomā;
 - iv) viedā nozaru integrācija — vai nu energosistēmā ar saiknēm starp dažādiem energonesējiem un nozarēm, vai — plašāk — ar sinerģiju un koordinācijas veicināšanu starp enerģētikas, transporta un telekomunikācijas nozarēm;

- c) attiecībā uz oglekļa dioksīda transportēšanas un uzglabāšanas projektiem, kas ietilpst II pielikuma 5. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, projekts dod būtisku ieguldījumu ilgtspējā, samazinot oglekļa dioksīda emisijas savienotajās rūpniecības iekārtās, un dod ieguldījumu attiecībā uz visiem šādiem specifiskajiem kritērijiem:
- i) oglekļa dioksīda emisiju nepieļaušana, vienlaikus saglabājot energoapgādes drošību;
 - ii) oglekļa dioksīda transportēšanas un uzglabāšanas noturības un drošības palielināšana;
 - iii) efektīva resursu izmantošana, ar kopīgu infrastruktūru darot iespējamu savienojumu starp vairākiem oglekļa dioksīda avotiem un uzglabāšanas objektiem un samazinot vidisko slogu un riskus;

- d) attiecībā uz ūdeņraža projektiem, kas ietilpst II pielikuma 3. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, projekts dod būtisku ieguldījumu ilgtspējā, tostarp samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas, uzlabojot atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža ieviešanu — ar uzsvaru uz ūdeņradi no atjaunīgiem avotiem, jo īpaši galapatēriņa lietojumos, piemēram, nozarēs, kur grūti samazināt emisijas un kurās nav reālistiski rast energoefektīvākus risinājumus, — un atbalstot variablu atjaunīgās elektroenerģijas ražošanu, šajā nolūkā piedāvājot elastības, uzkrāšanas vai abējādu risinājumus, un projekts dod būtisku ieguldījumu attiecībā uz vismaz vienu no šādiem specifiskajiem kritērijiem:
- i) tirgus integrācija, tostarp ar savienojumiem starp dalībvalstu esošajiem vai topošajiem ūdeņraža tīkliem, vai tas dod citādu ieguldījumu Savienības mēroga ūdeņraža transportēšanas un uzglabāšanas tīkla tapšanā un nodrošina savienotu sistēmu sadarbību;
 - ii) energoapgādes drošība un elastība, tostarp ar piemērotiem savienojumiem un sistēmas drošas un uzticamas darbības veicināšanu;
 - iii) konkurence, tostarp ar iespēju pārredzamā un nediskriminējošā veidā piekļūt vairākiem piegādes avotiem un tīkla lietotājiem;

- e) attiecībā uz elektrolīzeriem, kas ietilpst II pielikuma 4. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, projekts dod būtisku ieguldījumu attiecībā uz visiem šādiem specifiskajiem kritērijiem:
- i) ilgtspēja, tostarp ar siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un uzlabojumiem atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņražā, jo īpaši no atjaunīgiem energoresursiem iegūta ūdeņražā, kā arī šādi iegūtu sintētisko degvielu, izmantošanas izvēršanā;
 - ii) energoapgādes drošība, tostarp ar devumu sistēmas drošā, efektīvā un uzticamā darbībā vai uzkrāšanas, elastības vai abējādu risinājumu, piemēram, pieprasījumureakcijas un balansēšanas pakalpojumu, piedāvāšanu;
 - iii) elastības pakalpojumu, piemēram, pieprasījumureakcijas un uzkrāšanas, nodrošināšana, veicinot viedo enerģētikas nozaru integrāciju ar saiknēm ar citiem energonesējiem un nozarēm;

- f) attiecībā uz viedo gāzes tīklu projektiem, kas ietilpst II pielikuma 2. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, projekts dod būtisku ieguldījumu ilgtspējā, nodrošinot daudzveidīgu mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgo gāzu, piemēram, biometāna vai atjaunīgā ūdeņraža, integrēšanu — arī vietās, kur to iegūst vietēji, — gāzes pārvades, sadales vai uzglabāšanas sistēmā nolūkā samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, un projekts dod būtisku ieguldījumu attiecībā uz vismaz vienu no šādiem specifiskajiem kritērijiem:
- i) tīkla drošība un piegādes kvalitāte — ar uzlabojumiem gāzes pārvades, sadales vai uzglabāšanas sistēmu efektivitātē un sadarbībā tīkla ikdienas darbībā, ko panāk, cita starpā risinot problēmas, kuras rada dažādas kvalitātes gāzu iesūkņēšana;
 - ii) tirgus darbība un pakalpojumi lietotājiem;
 - iii) viedās enerģētikas nozares integrācijas veicināšana, kas darāms, veidojot saiknes ar citiem energonesējiem un nozarēm un darot iespējamu pieprasījuma reakciju.
4. Attiecībā uz projektiem, kas ietilpst II pielikumā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, šā panta 3. punktā noteiktos kritērijus novērtē saskaņā ar IV pielikuma 3. līdz 8. punktā noteiktajiem indikatoriem.

5. Lai veicinātu visu to projektu novērtēšanu, kas varētu būt atbilstīgi kopīgu interešu projektu statusam un ko varētu iekļaut reģionālajā sarakstā, katra grupa pārredzami un objektīvi izvērtē katra projekta ieguldījumu tā paša energoinfrastruktūras prioritārā koridora vai jomas īstenošanā. Katra grupa nosaka savu novērtēšanas metodi, pamatojoties uz kopējo ieguldījumu attiecībā uz 3. punktā minētajiem kritērijiem. Balstoties uz minēto novērtējumu, grupa iekšējai lietošanai sakārto projektus prioritārā secībā. Ne reģionālo, ne Savienības sarakstu nekārto prioritārā secībā, un prioritāro secību neizmanto nekādiem turpmākiem nolūkiem, izņemot — kā aprakstīts III pielikuma 2. iedaļas 16. punktā.

Novērtējot projektus, nolūkā nodrošināt, ka grupas izmanto saskanīgu novērtēšanas pieeju, katra grupa pienācīgi ņem vērā:

- a) cik steidzams ir katrs ierosinātais projekts un kāds ir tā ieguldījums, lai sasniegtu 2030. gadam izvirzītos Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājus un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, tirgus integrāciju, konkurenci, ilgtspēju un energoapgādes drošību;
- b) kādā mērā katrs ierosinātais projekts ir komplementārs citiem ierosinātajiem projektiem, tostarp konkurējošiem vai potenciāli konkurējošiem projektiem;
- c) iespējamās sinerģijas ar prioritārajiem koridoriem un tematiskajām jomām, kas identificētas Eiropas transporta un telekomunikāciju tīklos;

- d) attiecībā uz ierosinātajiem projektiem, kas novērtēšanas laikā ir Savienības sarakstā, to īstenošanas progresu un ziņošanas un pārredzamības pienākumu izpildi.

Attiecībā uz viedo elektrotīklu un viedo gāzes tīklu projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta e) apakšpunktā un 2. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, prioritārā secībā sakārto tos projektus, kas ietekmē vienas un tās pašas divas dalībvalstis, un pienācīgi ņem vērā arī projekta skarto lietotāju skaitu, gada energopatēriņu un no nedispečējamiem resursiem saražotas enerģijas īpatsvaru teritorijā, kur atrodas minētie lietotāji.

5. pants

Savienības sarakstā esošu projektu īstenošana un uzraudzība

1. Projekta virzītāji Savienības sarakstā esošiem projektiem izstrādā īstenošanas plānu, kurā iekļauj grafiku visām šādām darbībām:
 - a) priekšizpēte un projektēšanas pētījumi, tostarp attiecībā uz klimataadaptāciju un atbilstību vides tiesību aktiem un principam “nenodarīt būtisku kaitējumu”;
 - b) valsts regulatīvās iestādes vai jebkādas citas attiecīgās iestādes apstiprinājums;

- c) būvniecība un nodošana ekspluatācijā;
 - d) atļauju piešķiršanas process, kas minēts 10. panta 6. punkta b) apakšpunktā.
2. PSO, SSO un citi operatori savstarpēji sadarbojas, lai veicinātu Savienības sarakstā esošu projektu izstrādi savā jomā.
 3. Aģentūra un attiecīgās grupas uzrauga Savienības sarakstā esošo projektu īstenošanā sasniegto progresu un vajadzības gadījumā sniedz ieteikumus, lai veicinātu to īstenošanu. Grupas var pieprasīt papildu informāciju saskaņā ar 4., 5. un 6. punktu, sasaukt sanāksmes ar attiecīgajām personām un uzaicināt Komisiju verificēt sniegto informāciju uz vietas.
 4. Sākot ar gadu, kas seko gadam, kurā projekts ir iekļauts Savienības sarakstā, projekta virzītāji 8. panta 1. punktā minētajai valsts kompetentajai iestādei katru gadu līdz 31. decembrim iesniedz gada ziņojumu par katru projektu, kas ietilpst II pielikumā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās.

Minētajā ziņojumā sīki izklāsta:

- a) kāds progress gūts projekta izstrādē, būvniecībā un nodošanā ekspluatācijā, jo īpaši attiecībā uz atļauju piešķiršanas procesu un konsultāciju procedūru, kā arī atbilstību vides tiesību aktiem, principam, ka projekts “nenodara būtisku kaitējumu” videi, un veiktos klimataadaptācijas pasākumus;
- b) attiecīgā gadījumā — vai ir kavēšanās salīdzinājumā ar īstenošanas plānu, šādu kavēšanos iemeslus un citas radušās grūtības;
- c) attiecīgā gadījumā — pārskatītu plānu ar mērķi novērst kavēšanos.

5. Sākot ar gadu, kas seko gadam, kurā projekta virzītājam ir jāiesniedz šā panta 4. punktā minētais ziņojums, katru gadu līdz 28. februārim 8. panta 1. punktā minētās kompetentās iestādes iesniedz Aģentūrai un relevantajai grupai šā panta 4. punktā minēto ziņojumu, kas papildināts ar informāciju par to attiecīgajā teritorijā atrodamos Savienības sarakstā esošu projektu īstenošanas progresu un — attiecīgā gadījumā — par īstenošanas kavēšanos attiecībā uz atļauju piešķiršanas procesiem, kā arī par šādas kavēšanās iemesliem. Kompetento iestāžu devumu ziņojumā skaidri norāda un iekļauj, negrozot projekta virzītāju sagatavoto tekstu.

6. Katru gadu, kad būtu jāpieņem jauns Savienības saraksts, līdz 30. aprīlim Aģentūra iesniedz grupām konsolidētu ziņojumu par Savienības sarakstā esošajiem projektiem, kas ir valsts regulatīvo iestāžu kompetencē, izvērtējot panākto progresu un gaidāmās projekta izmaksu izmaiņas un vajadzības gadījumā sniedzot ieteikumus par to, kā novērst kavējumus un pārvarēt radušās grūtības. Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/942 11. panta b) punktu minētajā konsolidētajā ziņojumā izvērtē arī to, vai tiek konsekventi īstenoti Savienības tīklu attīstības plāni attiecībā uz energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām, kas noteiktas I pielikumā.

Pienācīgi pamatotos gadījumos Aģentūra var pieprasīt papildu informāciju, kas vajadzīga šajā punktā noteikto uzdevumu veikšanai.

7. Ja salīdzinājumā ar īstenošanas plānu Savienības sarakstā esoša projekta nodošana ekspluatācijā ir aizkavējusies un ja tas nav noticis tādu nepārvaramu apstākļu dēļ, ko projekta virzītājs nespēj kontrolēt, piemēro šādus pasākumus:

- a) ciktāl saskaņā ar attiecīgajiem valstu tiesību aktiem ir piemērojami Direktīvas 2009/73/EK 22. panta 7. punkta a), b) vai c) apakšpunktā un Direktīvas (ES) 2019/944 51. panta 7. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētie pasākumi, valsts regulatīvās iestādes nodrošina, ka investīcijas tiek veiktas;

- b) ja valsts regulatīvo iestāžu pasākumi saskaņā ar a) apakšpunktu nav piemērojami, projekta virzītājs 24 mēnešos no īstenošanas plānā noteiktās dienas, kad jānotiek nodošanai ekspluatācijā, izvēlas trešo personu visa projekta vai tā daļas finansēšanai vai būvniecībai;
- c) ja trešā persona netiek izraudzīta saskaņā ar b) apakšpunktu, dalībvalsts vai, ja dalībvalsts tā noteikusi, valsts regulatīvā iestāde divu mēnešu laikā pēc b) apakšpunktā minētā termiņa beigām var iecelt trešo personu projekta finansēšanai vai būvniecībai un projekta virzītājs to pieņem;
- d) ja kavēšanās salīdzinājumā ar īstenošanas plānā noteikto nodošanas ekspluatācijā datumu pārsniedz 26 mēnešus, Komisija, par to vienojoties un pilnībā sadarbojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, var nākt klajā ar uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, kurā var piedalīties ikviena trešā persona, kas spēj kļūt par projekta virzītāju, lai uzbūvētu projektu atbilstīgi grafikam, par ko vienojas;
- e) ja piemēro c) vai d) apakšpunktā minētos pasākumus, sistēmas operators, kura teritorijā atrodas investīciju objekts, sniedz īstenojošajiem operatoriem vai investoriem, vai trešai personai visu investīciju veikšanai vajadzīgo informāciju, pieslēdz jaunus aktīvus pārvades tīklam vai attiecīgā gadījumā sadales tīklam un kopumā dara visu iespējamo, lai veicinātu investīcijas īstenošanu un Savienības sarakstā esošā projekta drošu, uzticamu un efektīvu darbību un uzturēšanu.

8. Savienības sarakstā esošu projektu var svītrot no Savienības saraksta saskaņā ar 3. panta 4. punktā noteikto procedūru, ja tas minētajā sarakstā ticis iekļauts, balstoties uz nepareizu informāciju, kas bija noteicošais iekļaušanas faktors, vai ja projekts neatbilst Savienības tiesību aktiem.
9. Projekti, kuri vairs nav Savienības sarakstā, zaudē visas šajā regulā paredzētās tiesības un pienākumus, kas attiecas uz kopīgu interešu projekta vai savstarpēju interešu projekta statusu.

Tomēr projekts, kurš vairs nav Savienības sarakstā, bet par kuru kompetentā iestāde ir pieņēmusi izskatīšanai pieteikuma dokumentāciju, saglabā tiesības un pienākumus, kas noteikti III nodaļā, izņemot, ja projekts no Savienības saraksta ir svītrots šā panta 8. punktā noteikto iemeslu dēļ.
10. Šis pants neskar Savienības finansiālo palīdzību, kas piešķirta jebkuram Savienības sarakstā esošam projektam pirms tā svītrošanas no Savienības saraksta.

6. pants

Eiropas koordinatori

1. Ja kopīgu interešu projekts saskaras ar ievērojamām īstenošanas grūtībām, Komisija, vienojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, var iecelt Eiropas koordinatoru uz laikposmu, kas nepārsniedz vienu gadu un ko var divas reizes pagarināt.

2. Eiropas koordinators:

- a) virza projektus, kuriem viņš iecelts par Eiropas koordinatoru, un pārrobežu dialogu starp projekta virzītājiem un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām;
- b) pēc vajadzības palīdz visām personām apspriesties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, attiecīgā gadījumā apspriest alternatīvus maršrutus un saņemt projektiem nepieciešamās atļaujas;
- c) attiecīgā gadījumā konsultē projekta virzītājus par projekta finansēšanu;
- d) nodrošina, ka projektu sagatavošanai un īstenošanai attiecīgās dalībvalstis sniedz pienācīgu atbalstu un stratēģisku vadību;
- e) katru gadu un attiecīgā gadījumā tad, kad beidzas pilnvaras, iesniedz Komisijai ziņojumu par projektu īstenošanas progresu un par visām grūtībām un šķēršļiem, kas, ļoti iespējams, ievērojami kavēs projektu nodošanu ekspluatācijā.

Komisija e) apakšpunktā minēto Eiropas koordinatora ziņojumu nosūta Eiropas Parlamentam un attiecīgajām grupām.

3. Eiropas koordinators izvēlas atklātā, nediskriminējošā un pārredzamā procesā, pamatojoties uz kandidātu pieredzi attiecībā uz konkrētajiem uzdevumiem, ko koordinatoram uztic attiecīgajos projektos.
4. Lēmumā par Eiropas koordinators iecelšanu nosaka kārtību attiecībā uz pilnvaru ilgumu, konkrētajiem uzdevumiem un attiecīgajiem termiņiem, kā arī izmantojamo metodoloģiju. Koordinācijas darbs ir samērīgs ar projektu sarežģītību un aplēstajām izmaksām.
5. Attiecīgās dalībvalstis pilnībā sadarbojas ar Eiropas koordinators 2. un 4. punktā minēto uzdevumu pildīšanā.

III NODAĻA

ATĻAUJU PIEŠĶIRŠANA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

7. pants

Savienības sarakstā esošu projektu prioritārais statuss

1. Atļauju piešķiršanas procesā vajadzīgo lēmumu pieņemšanas nolūkā, pieņemot Savienības sarakstu, tiek noteikta Savienības sarakstā esošu projektu nepieciešamība no enerģētikas rīcībpolitikas un klimata viedokļa, neskarot projekta precīzu atrašanās vietu, maršrutu vai tehnoloģiju.

Šo punktu nepiemēro konkurējošiem projektiem un projektiem, kuri vēl nav pietiekami sagatavoti, lai būtu iespējams iesniegt konkrētā projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, kā minēts III pielikuma 2. iedaļas 1. punkta d) apakšpunktā.

2. Lai nodrošinātu ar Savienības sarakstā esošiem projektiem saistītās pieteikuma dokumentācijas efektīvu administratīvo apstrādi, projekta virzītāji un visas attiecīgās iestādes nodrošina, ka minēto dokumentāciju apstrādā, cik vien ātri tas ir iespējams saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem.
3. Neskarot pienākumus, ko paredz Savienības tiesību akti, Savienības sarakstā esošiem projektiem piešķir augstāko iespējamo valsts nozīmes statusu, ja valsts tiesību aktos šāds statuss ir paredzēts, un pret tiem attiecīgi izturas atļauju piešķiršanas procesos un — ja to paredz valsts tiesību akti — arī telpiskajā plānošanā, tostarp procesos, kuri saistīti ar ietekmes uz vidi novērtējumiem, tādā veidā, kā paredzēts valsts tiesību aktos, ko piemēro attiecīgajam energoinfrastruktūras veidam.
4. Visas strīdu izšķiršanas procedūras, tiesvedību, pārsūdzības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas saistīti ar Savienības sarakstā esošiem projektiem, valstu tiesās, šķīrējtiesās, tostarp mediāciju vai arbitrāžu, ja tās paredzētas valsts tiesību aktos, uzskata par steidzamām, ja un ciktāl valsts tiesību akti šādas steidzamības procedūras paredz.

5. Dalībvalstis, pienācīgi ņemot vērā esošos Komisijas izdotos norādījumus par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru racionalizēšanu Savienības sarakstā esošiem projektiem, novērtē, kādi leģislatīvi un neleģislatīvi pasākumi vajadzīgi, lai racionalizētu ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras un nodrošinātu to saskanīgu piemērošanu, un par minētā novērtējuma rezultātu informē Komisiju.
6. Dalībvalstis līdz ... [9 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] veic neleģislatīvos pasākumus, ko tās noteikušas atbilstīgi 5. punktam.
7. Dalībvalstis līdz ... [12 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] veic leģislatīvos pasākumus, ko tās noteikušas atbilstīgi 5. punktam. Minētie leģislatīvie pasākumi neskar saistības, ko paredz Savienības tiesību akti.
8. Attiecībā uz ietekmi uz vidi, kas skatīta Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 4. punktā un Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 7. punktā, ar noteikumu, ka ir ievēroti visi minētajās direktīvās noteiktie nosacījumi, Savienības sarakstā esošus projektus no enerģētikas rīcībpolitikas viedokļa uzskata par projektiem sabiedrības interesēs un var uzskatīt par projektiem sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā.

Ja saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK ir vajadzīgs Komisijas atzinums, Komisija un šīs regulas 9. pantā minētā valsts kompetentā iestāde nodrošina, ka lēmums par to, vai projekts ir sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, tiek pieņemts šīs regulas 10. panta 1. un 2. punktā noteiktos termiņus.

Šo punktu nepiemēro konkurējošiem projektiem un projektiem, kuri vēl nav pietiekami sagatavoti, lai būtu iespējams iesniegt konkrētā projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, kā minēts III pielikuma 2. iedaļas 1. punkta d) apakšpunktā.

8. pants

Atļauju piešķiršanas procesa organizācija

1. Līdz ... [šīs regulas spēkā stāšanās diena] katra dalībvalsts, ja nepieciešams, no jauna ieceļ to vienu valsts kompetento iestādi, kas ir atbildīga par Savienības sarakstā esošu projektu atļauju piešķiršanas procesa veicināšanu un koordinēšanu.
2. Šā panta 1. punktā minētās valsts kompetentās iestādes pienākumus vai ar to saistītos uzdevumus attiecībā uz Savienības sarakstā esošu projektu vai Savienības sarakstā esošu projektu konkrētu kategoriju var deleģēt citai iestādei vai tos var veikt cita iestāde ar noteikumu, ka:
 - a) valsts kompetentā iestāde informē Komisiju par šādu deleģēšanu un attiecīgo informāciju valsts kompetentā iestāde vai projekta virzītājs publicē 9. panta 7. punktā minētajā tīmekļa vietnē;

- b) par katru Savienības sarakstā esošu projektu ir atbildīga tikai viena iestāde, tā ir vienīgais kontaktpunkts projekta virzītājam procesā, kas noslēdzas ar visaptverošā lēmuma pieņemšanu par konkrēto Savienības sarakstā esošo projektu, un tā koordinē visu attiecīgo dokumentu un informācijas iesniegšanu.

Valsts kompetentā iestāde var saglabāt pienākumu noteikt termiņus, neskarot 10. panta 1. un 2. punktā noteiktos termiņus.

- 3. Neskarot attiecīgās prasības saskaņā ar Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem un valsts tiesību aktiem, ciktāl tie nav pretrunā Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, valsts kompetentā iestāde veicina visaptverošā lēmuma izdošanu. Visaptverošo lēmumu izdod 10. panta 1. un 2. punktā noteiktajos termiņos un saskaņā ar vienu no šādām shēmām:

- a) integrētā shēma:

visaptverošo lēmumu izdod valsts kompetentā iestāde, un tas ir vienīgais juridiski saistošais lēmums, kas izriet no tiesību aktos noteiktās atļauju piešķiršanas procedūras. Ja projekts attiecas uz citām iestādēm, tās saskaņā ar valsts tiesību aktiem drīkst procedūras gaitā sniegt savu atzinumu, kuru valsts kompetentā iestāde ņem vērā;

b) koordinētā shēma:

visaptverošais lēmums sastāv no vairākiem atsevišķiem juridiski saistošiem lēmumiem, kurus izdevušas vairākas attiecīgās iestādes, ko koordinē valsts kompetentā iestāde. Valsts kompetentā iestāde var izveidot darba grupu, kurā pārstāvētas visas attiecīgās iestādes, lai izstrādātu detalizētu atļauju piešķiršanas procesa grafiku saskaņā ar 10. panta 6. punkta b) apakšpunktu un uzraudzītu un koordinētu tā īstenošanu. Valsts kompetentā iestāde pēc apspriešanās ar pārējām attiecīgajām iestādēm, vajadzības gadījumā saskaņā ar valsts tiesību aktiem un neskarot 10. panta 1. un 2. punktā noteiktos termiņus, katrā gadījumā atsevišķi nosaka saprātīgu termiņu, kurā izdod atsevišķos lēmumus. Valsts kompetentā iestāde var pieņemt atsevišķu lēmumu citas attiecīgās valsts iestādes vietā, ja minētā cita iestāde šādu lēmumu nepieņem noteiktajā termiņā un ja kavēšanos nevar pienācīgi pamatot; vai, ja to paredz dalībvalsts tiesību akti un tādā mērā, kādā tas ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem, valsts kompetentā iestāde var uzskatīt, ka cita attiecīgā valsts iestāde ir devusi projektam piekrišanu vai atteikumu, ja minētā iestāde lēmumu nav pieņēmusi termiņā. Ja to paredz valsts tiesību akti, valsts kompetentā iestāde var neņemt vērā citas attiecīgās valsts iestādes atsevišķu lēmumu, ja tā uzskata, ka lēmums nav pietiekami pamatots, proti, attiecīgā valsts iestāde nav izklāstījusi pietiekamus pierādījumus; rīkojoties šādi, valsts kompetentā iestāde nodrošina, ka tiek ievērotas attiecīgās prasības saskaņā ar Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, un savu lēmumu pamato;

c) sadarbības shēma:

visaptverošā lēmuma pieņemšanu koordinē valsts kompetentā iestāde. Valsts kompetentā iestāde pēc apspriešanās ar pārējām attiecīgajām iestādēm, vajadzības gadījumā saskaņā ar valsts tiesību aktiem un neskarot 10. panta 1. un 2. punktā noteiktos termiņus, katrā gadījumā atsevišķi nosaka saprātīgu termiņu, kurā izdod atsevišķos lēmumus. Tā uzrauga, kā attiecīgās iestādes ievēro termiņus.

Dalībvalstis shēmas īsteno tādā veidā, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem palīdz visaptverošo lēmumu izdot maksimāli efektīvi un savlaicīgi.

Attiecīgo iestāžu kompetenci var vai nu iekļaut tās valsts kompetentās iestādes kompetencē, kas izraudzīta saskaņā ar 1. punktu, vai arī attiecīgās iestādes zināmā mērā var saglabāt savu neatkarīgo kompetenci saskaņā ar to attiecīgo atļauju piešķiršanas shēmu, ko dalībvalsts visaptverošā lēmuma izdošanas veicināšanai izvēlējusies saskaņā ar šo punktu, un attiecīgi sadarboties ar valsts kompetento iestādi.

Ja ir sagaidāms, ka attiecīgā iestāde noteiktajā termiņā atsevišķu lēmumu nepieņems, tā nekavējoties informē valsts kompetento iestādi, pamatojot kavēšanos. Pēc tam valsts kompetentā iestāde atbilstīgi 10. panta 1. un 2. punktā noteiktajiem vispārējiem termiņiem nosaka citu termiņu, kurā jāizdod minētais atsevišķais lēmums.

Dalībvalstis savu procedūru veicināšanai un koordinēšanai izraugās vienu no pirmās daļas a), b) un c) apakšpunktā minētajām trim shēmām un īsteno shēmu, kura tām ir visefektīvākā valsts plānošanas un atļauju piešķiršanas procesu kontekstā. Ja dalībvalsts izvēlas sadarbības shēmu, tā informē Komisiju par tās iemesliem.

4. Šā panta 3. punktā noteiktās shēmas dalībvalstis var piemērot Savienības sarakstā esošiem sauszemes un atkrastes projektiem.
5. Ja Savienības sarakstā esoša projekta sakarā lēmumi jāpieņem divās vai vairākās dalībvalstīs, valsts relevantās kompetentās iestādes sper visus nepieciešamos soļus, lai nodrošinātu efektīvu un lietderīgu savstarpējo sadarbību un komunikāciju, tostarp 10. panta 6. punktā minētos soļus. Dalībvalstis cenšas paredzēt kopīgas procedūras, jo īpaši attiecībā uz ietekmes uz vidi novērtējumu.

6. To dalībvalstu valsts relevantās kompetentās iestādes, kas iesaistītas Savienības sarakstā esošā projektā, kas ietilpst vienam no I pielikuma 2. iedaļā noteiktajiem prioritārajiem atkrastes energotīklu koridoriem, katram projektam no sava vidus kopīgi izraugās unikālu kontaktpunktu projektu virzītājiem, kurš ir atbildīgs par informācijas apmaiņas veicināšanu starp valstu kompetentajām iestādēm par projektu atļauju piešķiršanu procesu, ar mērķi veicināt minēto piešķiršanas procesu, kā arī valsts relevanto kompetento iestāžu lēmumu pieņemšanu. Unikālie kontaktpunkti var darboties kā repozitorijs, kurā apkopoti esošie dokumenti, kas attiecas uz projektiem.

9. pants

Pārredzamība un sabiedrības līdzdalība

1. Līdz ... [16 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] dalībvalsts vai valsts kompetentā iestāde attiecīgā gadījumā sadarbībā ar citām attiecīgajām iestādēm publicē atjauninātu rokasgrāmatu par atļauju piešķiršanas procesa procedūrām, kas piemērojamas Savienības sarakstā esošiem projektiem, ietverot vismaz VI pielikuma 1. punktā norādīto informāciju. Rokasgrāmata nav juridiski saistoša, bet tā atsaucas uz attiecīgiem juridiskiem noteikumiem vai citē tos. Attiecīgā gadījumā valsts kompetentās iestādes sadarbojas un rod sinerģijas ar kaimiņvalstu kompetentajām iestādēm, lai apmainītos ar labu praksi un veicinātu atļauju piešķiršanas procesu, jo īpaši attiecībā uz rokasgrāmatas par procedūrām izstrādi.

2. Neskarot vides tiesību aktus un jebkādas prasības, kas izriet no Orhūsas konvencijas, Espo konvencijas un attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, visas atļauju piešķiršanas procesā iesaistītās puses ievēro VI pielikuma 3. punktā noteiktos sabiedrības līdzdalības principus.
3. Aptuveni trīs mēnešu laikā pēc atļauju piešķiršanas procesa sākuma atbilstīgi 10. panta 3. punktam projekta virzītājs, ievērojot procesu, kas aprakstīts šā panta 1. punktā minētajā rokasgrāmatā, un saskaņā ar VI pielikumā noteiktajām pamatnostādēm izstrādā un valsts kompetentajai iestādei iesniedz sabiedrības līdzdalības koncepciju. Valsts kompetentā iestāde pieprasa izmaiņas vai apstiprina sabiedrības līdzdalības koncepciju trīs mēnešos no koncepcijas saņemšanas, ņemot vērā visu veidu sabiedrības līdzdalību un apspriešanās, kas notikušas pirms atļauju piešķiršanas procesa sākuma, tādā mērā, kādā šāda sabiedrības līdzdalība un apspriešanās atbilst šā panta prasībām.

Ja projekta virzītājs plāno būtiski mainīt apstiprināto sabiedrības līdzdalības koncepciju, tas par šādu plānu informē valsts kompetento iestādi. Šādā gadījumā valsts kompetentā iestāde var pieprasīt veikt izmaiņas.

4. Ja tas jau nav prasīts valsts tiesību aktos atbilstīgi tādiem pašiem vai augstākiem standartiem, pirms projekta virzītājs iesniedz galīgo un pabeigto pieteikuma dokumentāciju valsts kompetentajai iestādei saskaņā ar 10. panta 7. punktu, projekta virzītājs vai, ja to paredz valsts tiesību akti, valsts kompetentā iestāde rīko vismaz vienu sabiedrisko apspriešanu. Minētā sabiedriskā apspriešana neskar nekādu sabiedrisko apspriešanu, kas jāveic pēc tam, kad iesniegts lūgums piešķirt attīstības piekrišanu saskaņā ar Direktīvas 2011/92/ES 6. panta 2. punktu. Sabiedriskajā apspriešanā VI pielikuma 3. punkta a) apakšpunktā minētās ieinteresētās personas tiek informētas par projektu jau agrīnā posmā un palīdz identificēt vispiemērotāko vietu, maršrutu vai tehnoloģiju, attiecīgā gadījumā tostarp ņemot vērā atbilstošus klimatadaptācijas apsvērumus, visu ietekmi, kas ir relevanta saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem, un būtiskos jautājumus, kuri jāaplūko pieteikuma dokumentācijā. Sabiedriskā apspriešana atbilst minimālajām prasībām, kas noteiktas VI pielikuma 5. punktā. Neskarot procedūras un pārredzamības noteikumus dalībvalstīs, projekta virzītājs šā panta 7. punktā minētajā tīmekļa vietnē publicē ziņojumu, kurā izskaidro, kā ir ņemti vērā sabiedriskajā apspriešanā paustie viedokļi, norādot veiktos projekta vietas, maršruta un plānojuma grozījumus vai pamatojot, kāpēc šādi viedokļi nav ņemti vērā.

Projekta virzītājs pirms pieteikuma dokumentācijas iesniegšanas sagatavo ziņojumu, kurā apkopoti rezultāti, kas bijuši ar sabiedrības līdzdalību saistītiem pasākumiem, tostarp pasākumiem, kas notikuši pirms atļaujas piešķiršanas procesa sākuma.

Projekta virzītājs pirmajā un otrajā daļā minētos ziņojumus kopā ar pieteikuma dokumentāciju iesniedz valsts kompetentajai iestādei. Visaptverošajā lēmumā pienācīgi ņem vērā šo ziņojumu rezultātus.

5. Tādu pārrobežu projektu gadījumā, kuros ir iesaistītas divas vai vairākas dalībvalstis, ievērojot 4. punktu veiktās sabiedriskās apspriešanas katrā no attiecīgajām dalībvalstīm notiek ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad sākusies pirmā sabiedriskā apspriešana.
6. Ja projektam varētu būt būtiska pārrobežu ietekme vienā vai vairākās kaimiņos esošās dalībvalstīs, kurām ir piemērojams Direktīvas 2011/92/ES 7. pants un Espo konvencija, relevanto informāciju dara pieejamu attiecīgo kaimiņos esošo dalībvalstu valsts kompetentajām iestādēm. Attiecīgo kaimiņos esošo dalībvalstu valsts kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā paziņošanas procesā norāda, vai tās vai kāda cita attiecīgā iestāde vēlas piedalīties relevantajās sabiedriskās apspriešanas procedūrās.

7. Projekta virzītājs izveido un regulāri atjaunina īpašu projektam veltītu tīmekļa vietni, kurā ir relevanta informācija par kopīgo interešu projektu, saite uz Komisijas tīmekļa vietni un pārredzamības platformu, kas minēta 23. pantā, un kura atbilst VI pielikuma 6. punktā noteiktajām prasībām. Komerciāli sensitīva informācija ir konfidenciāla.

Projekta virzītāji relevanto informāciju publicē, izmantojot arī citus piemērotus informēšanas līdzekļus, kam sabiedrība var brīvi piekļūt.

10. pants

Atļauju piešķiršanas procesa ilgums un īstenošana

1. Atļauju piešķiršanas procesu veido divas procedūras:
- a) pirmspieteikuma procedūra, kas aptver laikposmu no atļauju piešķiršanas procesa sākuma līdz brīdim, kad valsts kompetentā iestāde pieņem pieteikuma dokumentāciju, un kas ilgst aptuveni 24 mēnešus; un
 - b) tiesību aktos noteiktā atļauju piešķiršanas procedūra, kas aptver laikposmu no iesniegtās pieteikuma dokumentācijas akceptēšanas dienas līdz visaptverošā lēmuma pieņemšanas dienai un kas nepārsniedz 18 mēnešus.

Attiecībā uz pirmās daļas b) apakšpunktu dalībvalstis attiecīgā gadījumā var paredzēt tiesību aktos noteiktās atļauju piešķiršanas procedūras termiņu, kas ir īsāks nekā 18 mēneši.

2. Valsts kompetentā iestāde nodrošina, ka abu 1. punktā minēto procedūru kopējais ilgums nepārsniedz 42 mēnešus.

Tomēr, ja valsts kompetentā iestāde uzskata, ka viena vai abas procedūras 1. punktā noteiktajos termiņos netiks pabeigtas, tā pirms termiņa beigām, izskatot katru gadījumu atsevišķi, var pagarināt vienu vai abus minētos termiņus. Valsts kompetentā iestāde abu procedūru kopējo ilgumu nepagarina vairāk kā par deviņiem mēnešiem, izņemot ārkārtas apstākļos.

Ja valsts kompetentā iestāde pagarina termiņus, tā informē attiecīgo grupu un iesniedz tai informāciju par veiktajiem vai veicamajiem pasākumiem, lai atļauju piešķiršanas procesu pabeigtu ar iespējami īsāku kavēšanos. Grupa var pieprasīt, lai valsts kompetentā iestāde regulāri ziņo par panākto progresu šajā sakarā un par jebkādas kavēšanās iemesliem.

3. Lai noteiktu atļauju piešķiršanas procesa sākumu, projekta virzītāji katras attiecīgās dalībvalsts valsts kompetentajai iestādei rakstiski paziņo par projektu un paziņojumā projektu pietiekami detalizēti izklāsta.

Trīs mēnešu laikā pēc paziņojuma saņemšanas valsts kompetentā iestāde, arī citu attiecīgo iestāžu vārdā, rakstiski akceptē paziņojumu vai noraida to, ja uzskata, ka projekts vēl nav pietiekami sagatavots atļauju piešķiršanas procesam. Ja izteikts noraidījums, valsts kompetentā iestāde, arī citu attiecīgo iestāžu vārdā, savu lēmumu pamato. Par atļauju piešķiršanas procesa sākumu uzskata dienu, kad valsts kompetentā iestāde paraksta paziņojuma akceptēšanu. Ja iesaistītas divas vai vairākas dalībvalstis, par atļauju piešķiršanas procesa sākumu uzskata dienu, kad attiecīgā valsts kompetentā iestāde akceptē pēdējo paziņojumu.

Valsts kompetentās iestādes nodrošina, ka katrai kopīgu interešu projektu kategorijai atļauju piešķiršanas procesu paātrina saskaņā ar šo nodaļu. Minētajā nolūkā valsts kompetentās iestādes pielāgo savas prasības attiecībā uz atļauju piešķiršanas procesa sākumu un iesniegtās pieteikuma dokumentācijas pieņemšanu, lai tās būtu piemērotas projektiem, kuriem to rakstura vai lieluma dēļ vai tāpēc, ka valsts tiesību akti neprasa veikt vidisko novērtējumu, var būt nepieciešams mazāk pilnvarojumu un apstiprinājumu posma “gatavs būvniecībai” sasniegšanai. Dalībvalstis var nolemt, ka šajā daļā minētajiem projektiem nav vajadzīga šā panta 1. un 6. punktā minētā pirmspieteikuma procedūra.

4. Valsts kompetentās iestādes atļauju piešķiršanas procesā ņem vērā visus veiktos derīgos pētījumus un atļaujas vai pilnvarojumus, kas pirms atļauju piešķiršanas procesa uzsākšanas saskaņā ar šo pantu izsniegti konkrētam Savienības sarakstā esošam projektam, un nepieprasa atkārtotus pētījumus un atļaujas vai pilnvarojumus.
5. Dalībvalstīs, kur maršruta vai vietas noteikšanu, kas veikta vienīgi plānotā projekta konkrētajam mērķim, tostarp konkrētu tīkla infrastruktūras koridoru plānošanu, nevar iekļaut procesā, kas beidzas ar visaptverošā lēmuma pieņemšanu, attiecīgo lēmumu pieņem atsevišķā sešu mēnešu termiņā, kas sākas dienā, kad virzītājs iesniedzis galīgo un pilnīgo pieteikuma dokumentāciju.

Šā punkta pirmajā daļā aprakstītajos apstākļos 2. punkta otrajā daļā minēto pagarinājumu samazina līdz sešiem mēnešiem, izņemot ārkārtas apstākļos, tostarp attiecībā uz šajā punktā minēto procedūru.

6. Pirmspieteikuma procedūra ietver šādus posmus:

- a) pēc iespējas drīz un ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc saskaņā ar 3. punkta pirmo daļu sniegtā paziņojuma valsts kompetentā iestāde, pamatojoties uz VI pielikuma 1. punkta e) apakšpunktā minēto kontROLSarakstu, ciešā sadarbībā ar pārējām attiecīgajām iestādēm un attiecīgā gadījumā pamatojoties uz projekta virzītāja priekšlikumu, nosaka to ziņojumu un dokumentu tvērumu un tās informācijas detalizācijas pakāpi, kas projekta virzītājam jāiesniedz kā daļa no pieteikuma dokumentācijas visaptverošā lēmuma saņemšanai;
- b) valsts kompetentā iestāde ciešā sadarbībā ar projekta virzītāju un citām attiecīgajām iestādēm, kā arī ņemot vērā saskaņā ar šā punkta a) apakšpunktu veikto darbību rezultātus, izstrādā atļauju piešķiršanas procesa detalizētu grafiku, ievērojot VI pielikuma 2. punktā izklāstītās pamatnostādnes;
- c) saņemot provizorisko pieteikuma dokumentāciju, valsts kompetentā iestāde vajadzības gadījumā savā vārdā vai citu attiecīgo iestāžu vārdā pieprasa projekta virzītājam iesniegt trūkstošo informāciju, kas saistīta ar a) apakšpunktā minētajiem pieprasītajiem elementiem.

Pirmspieteikuma procedūra ietver jebkādu vides ziņojumu, tostarp klimataadaptācijas dokumentācijas, sagatavošanu, ko vajadzības gadījumā veic projekta virzītāji.

Trīs mēnešu laikā pēc pirmās daļas c) apakšpunktā minētās trūkstošās informācijas iesniegšanas kompetentā iestāde pieņem izskatīšanai rakstisku pieteikumu vai pieteikumu digitālās platformās, sākot 1. punkta b) apakšpunktā minēto tiesību aktos paredzēto atļauju piešķiršanas procedūru. Papildu informāciju var pieprasīt tikai tad, ja tas pamatojams ar jauniem apstākļiem.

7. Projekta virzītājs nodrošina, ka pieteikuma dokumentācija ir pilnīga un pienācīga, un pēc iespējas drīz atļauju piešķiršanas procesa laikā lūdz valsts kompetentās iestādes atzinumu par minēto jautājumu. Projekta virzītājs pilnībā sadarbojas ar valsts kompetento iestādi, lai ievērotu šajā regulā noteiktos termiņus.
8. Dalībvalstis cenšas nodrošināt, ka jebkādi valsts tiesību aktu grozījumi nepagarina nevienu atļauju piešķiršanas procesu, kas sākts pirms minēto grozījumu stāšanās spēkā. Lai saglabātu paātrinātu atļauju piešķiršanas procesu Savienības sarakstā esošiem projektiem, valsts kompetentās iestādes pienācīgi pielāgo grafiku, kas noteikts atbilstīgi šā panta 6. punkta b) apakšpunktam, lai pēc iespējas nodrošinātu, ka netiek pārsniegti šajā pantā noteiktie atļauju piešķiršanas procesa termiņi.

9. Šajā pantā noteiktie termiņi neskar saistības, kas izriet no Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, un neskar administratīvās pārsūdzības procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus tiesu iestādēs.

Šajā pantā noteiktie termiņi jebkurai no atļauju piešķiršanas procedūrām neskar nekādus īsākus termiņus, ko noteikušas dalībvalstis.

IV NODAĻA

STARPNOZARU INFRASTRUKTŪRAS PLĀNOŠANA

11. pants

Izmaksu un ieguvumu analīze energosistēmas mērogā

1. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* sagatavo saskanīgu viena sektora metodoloģiju projektus — tostarp šā panta 10. punktā minēto energotīklu un tirgus modeli —, kas ir pamatā harmonizētai energosistēmas mēroga izmaksu un ieguvumu analīzei Savienības līmenī Savienības sarakstā esošiem projektiem, kuri ietilpst II pielikuma 1. punkta a), b), d) un f) apakšpunktā un 3. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās.

Šā punkta pirmajā daļā minētās metodoloģijas izstrādā saskaņā ar V pielikumā noteiktajiem principiem, tās balstās kopīgos pieņēmumos, kas ļauj salīdzināt projektus, un atbilst 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķim, kā arī IV pielikumā izklāstītajiem noteikumiem un indikatoriem.

Šā punkta pirmajā daļā minētās metodoloģijas izmanto, lai sagatavotu visus turpmākos Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānus, kurus izstrādā *ENTSO-E* saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 30. pantu vai *ENTSO-G* saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 8. pantu.

Līdz ... [10 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] *ENTSO-E* un *ENTSO-G* publicē un iesniedz dalībvalstīm, Komisijai un Aģentūrai savu attiecīgo saskanīgo vienas nozares metodoloģiju projektus, pēc tam, kad tās ir apkopojušas attiecīgo ieinteresēto personu viedokļus 2. punktā minētajā apspriešanās procesā.

2. Pirms savu attiecīgo metodoloģiju projektu iesniegšanas dalībvalstīm, Komisijai un Aģentūrai saskaņā ar 1. punktu *ENTSO-E* un *ENTSO-G* publicē provizoriskos metodoloģiju projektus un īsteno plašu apspriešanās procesu, kā arī lūdz ieteikumus no dalībvalstīm un vismaz tām organizācijām, kas pārstāv visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp no Savienības sadales sistēmu operatoru struktūras, kura izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 52. pantu (ES SSO struktūra), asociācijām, kas darbojas elektroenerģijas, gāzes un ūdeņraža tirgos, siltumapgādes un aukstumapgādes, oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas un oglekļa uztveršanas un utilizācijas jomas ieinteresētajām personām, neatkarīgiem agregatoriem, pieprasījumureakcijas operatoriem, energoefektivitātes risinājumos iesaistītajām organizācijām, enerģijas patērētāju apvienībām, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un, ja tas tiek uzskatīts par vajadzīgu, valsts regulatīvajām iestādēm un citām valsts iestādēm.

Trīs mēnešu laikā pēc provizorisko metodoloģiju projektu publicēšanas saskaņā ar pirmo daļu jebkura minētajā daļā minētā ieinteresētā persona var iesniegt ieteikumu.

Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos, kas izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 401/2009¹ 10.a pantu, pēc savas iniciatīvas var sniegt atzinumu par metodoloģiju projektiem.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 401/2009 (2009. gada 23. aprīlis) par Eiropas Vides aģentūru un Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīklu (OV L 126, 21.5.2009., 13. lpp.).

Attiecīgā gadījumā dalībvalstis un pirmajā daļā minētās ieinteresētās personas iesniedz un dara publiski pieejamus savus ieteikumus, un Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos savu atzinumu iesniedz un dara publiski pieejamu Aģentūrai un attiecīgā gadījumā *ENTSO-E* vai *ENTSO-G*.

Apspriešanās process ir atklāts, savlaicīgs un pārredzams. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* sagatavo un dara publiski pieejamu ziņojumu par apspriešanās procesu.

Ja *ENTSO-E* un *ENTSO-G* nav ņēmuši vērā vai ir tikai daļēji ņēmuši vērā dalībvalstu vai ieinteresēto personu, kā arī valstu iestāžu ieteikumus vai Eiropas Zinātniskās konsultatīvās padomes klimata pārmaiņu jautājumos atzinumu, tie pamato savu rīcību.

3. Trīs mēnešu laikā pēc tam, kad saņemti metodoloģiju projekti, kā arī apspriešanās procesā iegūtie viedokļi un ziņojums par apspriešanos, Aģentūra sniedz atzinumu *ENTSO-E* un *ENTSO-G*. Aģentūra savu atzinumu nosūta *ENTSO-E*, *ENTSO-G*, dalībvalstīm un Komisijai un publicē to savā tīmekļa vietnē.

4. Trīs mēnešu laikā pēc metodoloģiju projektu saņemšanas dalībvalstis var sniegt savus atzinumus *ENTSO-E* un *ENTSO-G*, kā arī Komisijai. Lai sekmētu apspriešanos, Komisija var rīkot specifiskas grupu sanāksmes metodoloģiju projektu apspriešanai.
5. Trīs mēnešu laikā pēc 3. un 4. punktā minēto Aģentūras un dalībvalstu atzinumu saņemšanas *ENTSO-E* un *ENTSO-G* groza savas attiecīgās metodoloģijas, lai pilnīgi ņemtu vērā Aģentūras un dalībvalstu atzinumus, un kopā ar Aģentūras atzinumu iesniedz tās Komisijai apstiprināšanai. Komisija lēmumu izdod trīs mēnešu laikā pēc tam, kad attiecīgi *ENTSO-E* un *ENTSO-G* ir iesnieguši metodoloģijas.
6. Divu nedēļu laikā pēc Komisijas apstiprinājuma saņemšanas saskaņā ar 5. punktu *ENTSO-E* un *ENTSO-G* publicē savas attiecīgās metodoloģijas savās tīmekļa vietnēs. Tie publicē attiecīgos ievaddatus un citus relevantus datus par tīkliem, jaudas plūsmām un tirgu pietiekami precīzā formā, ievērojot ierobežojumus atbilstīgi valstu tiesību aktiem un attiecīgajiem nolīgumiem par konfidencialitāti. Komisija un Aģentūra nodrošina gan pašu saņemto, gan tādu trešo pušu saņemto datu konfidencialitāti, kuras uz minēto datu pamata to labā veic analītisko darbu.

7. Metodoloģijas regulāri atjaunina un uzlabo, ievērojot 1.–6. punktā aprakstīto procedūru. Jo īpaši tās groza pēc 10. punktā minētā enerģijas tīkla un tirgus modeļa iesniegšanas. Aģentūra pēc savas iniciatīvas vai pēc pienācīgi pamatota valsts regulatīvo iestāžu vai ieinteresēto personu pieprasījuma un pēc oficiālas apspriešanās ar organizācijām, kas pārstāv visas attiecīgās ieinteresētās personas, kuras minētas 2. punkta pirmajā daļā, un ar Komisiju var pieprasīt šādus atjauninājumus un uzlabojumus, to pamatojot un norādot termiņus. Aģentūra publicē valsts regulatīvo iestāžu un ieinteresēto personu pieprasījumus un visus attiecīgos komerciāli nesensitīvos dokumentus, kas Aģentūrai liek pieprasīt atjauninājumus vai uzlabojumus.
8. Attiecībā uz projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta c) un e) apakšpunktā un 2., 4. un 5. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, Komisija nodrošina metodoloģiju saskaņotai energosistēmas mēroga izmaksu un ieguvumu analīzei Savienības līmenī izstrādāšanu. Minētās metodoloģijas ieguvumu un izmaksu ziņā ir saderīgas ar *ENTSO-E* un *ENTSO-G* izstrādātajām metodoloģijām. Aģentūra ar valsts regulatīvo iestāžu atbalstu veicina šo metodoloģiju saskanību ar *ENTSO-E* un *ENTSO-G* izstrādātajām metodoloģijām. Metodoloģijas izstrādā pārredzami, tostarp plaši apspriežoties ar dalībvalstīm un visām relevantajām ieinteresētajām personām.

9. Reizi trijos gados Aģentūra nosaka un publicē indikatoru kopumu un atbilstošas atsaucē vērtības, lai salīdzinātu vienības investīciju izmaksas salīdzināmiem energoinfrastruktūras kategoriju projektiem, kas iekļauti II pielikumā. Projektu virzītāji sniedz prasītos datus valsts regulatīvajām iestādēm un Aģentūrai.

Aģentūra līdz ... [10 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] publicē pirmos indikatorus infrastruktūras kategorijām, kas noteiktas II pielikuma 1., 2. un 3. punktā, ciktāl ir pieejami dati robustu indikatoru un atsaucē vērtību aprēķināšanai. Minētās atsaucē vērtības *ENTSO-E* un *ENTSO-G* var izmantot izmaksu un ieguvumu analīzēm, ko veic turpmākajiem Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāniem.

Aģentūra līdz ... [34 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] publicē pirmos indikatorus energoinfrastruktūras kategorijām, kas noteiktas II pielikuma 4. un 5. punktā.

10. Līdz ... [36 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] pēc plašas apspriešanās ar 2. punkta pirmajā daļā minētajām ieinteresētajām personām *ENTSO-E* un *ENTSO-G* kopīgi iesniedz Komisijai un Aģentūrai konsekventu un pakāpeniski integrētu modeli, kas nodrošina vienas nozares metodoloģiju saskanību uz kopīgu pieņēmumu pamata un kas ietver elektroenerģijas, gāzes un ūdeņraža pārvades infrastruktūru, kā arī uzkrāšanas infrastruktūru, sašķidrinātu dabasgāzi un elektrolīzerus, aptver I pielikumā noteiktos energoinfrastruktūras prioritāros koridorus un jomas un ir izstrādāts saskaņā ar V pielikumā noteiktajiem principiem.
11. Šā panta 10. punktā minētais modelis aptver vismaz relevanto nozaru savstarpējās saiknes visos infrastruktūras plānošanas posmos, jo īpaši scenārijus, tehnoloģijas un telpisko izšķirtspēju, infrastruktūras nepilnību apzināšanu, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu jaudām un projektu novērtēšanu.
12. Pēc tam, kad Komisija 10. punktā minēto modeli ir apstiprinājusi saskaņā ar 1. līdz 5. punktā noteikto procedūru, to iekļauj 1. punktā minētajās metodoloģijās, ko attiecīgi groza.
13. Vismaz reizi piecos gados, sākot no modeļa apstiprināšanas saskaņā ar 10. punktu, un vajadzības gadījumā biežāk modeli un saskanīgās vienas nozares izmaksu un ieguvumu metodoloģijas atjaunina saskaņā ar 7. punktā minēto procedūru.

12. pants

Tīkla attīstības desmit gadu plānu scenāriji

1. Līdz ... [septiņi mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] Aģentūra pēc plaša apspriešanās procesa, kurā iesaistīta Komisija, dalībvalstis, *ENTSO-E*, *ENTSO-G*, ES SSO struktūra un vismaz organizācijas, kas pārstāv asociācijas, kuras darbojas elektroenerģijas, gāzes un ūdeņraža tirgos, siltumapgādes un aukstumapgādes, oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas un oglekļa uztveršanas un utilizācijas jomas ieinteresētās personas, neatkarīgus agregatorus, pieprasījumureakcijas operatorus, energoefektivitātes risinājumos iesaistītās organizācijas, enerģijas patērētāju apvienības un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, publicē galvenās pamatnostādnes kopīgajiem scenārijiem, kas jāizstrādā *ENTSO-E* un *ENTSO-G*. Minētās pamatnostādnes pēc vajadzības regulāri atjaunina.

Pamatnostādnēs nosaka kritērijus pārredzamai, nediskriminējošai un stabilai scenāriju izstrādei, ņemot vērā paraugprakses infrastruktūras novērtēšanas un tīkla attīstības plānošanas jomā. Ar pamatnostādnēm tiecas arī nodrošināt, ka pamatā esošie *ENTSO-E* un *ENTSO-G* scenāriji pilnībā atbilst principam “energoefektivitāte pirmajā vietā”, 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim, un tajās ņem vērā jaunākos pieejamos Komisijas scenārijus, kā arī attiecīgā gadījumā valsts enerģētikas un klimata plānus.

Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos pēc savas iniciatīvas var sniegt viedokli par to, kā nodrošināt scenāriju atbilstību 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim. Aģentūra minēto viedokli pienācīgi ņem vērā pirmajā daļā minētajās galvenajās pamatnostādņēs.

Ja Aģentūra nav ņēmusi vērā vai ir tikai daļēji ņēmusi vērā dalībvalstu, ieinteresēto personu un Eiropas Zinātniskās konsultatīvās padomes klimata pārmaiņu jautājumos ieteikumus, tā savu rīcību pamato.

2. Izstrādājot kopīgos scenārijus, kas izmantojami Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāniem, *ENTSO-E* un *ENTSO-G* ievēro Aģentūras galvenās pamatnostādnes.

Kopīgajos scenārijos iekļauj arī ilgtermiņa perspektīvu līdz 2050. gadam un attiecīgā gadījumā ietver starpposma pasākumus.

3. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* uzaicina organizācijas, kas pārstāv visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp ES SSO struktūru, asociācijas, kas darbojas elektroenerģijas, gāzes un ūdeņraža tirgos, siltumapgādes un aukstumapgādes, oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas un oglekļa uztveršanas un utilizācijas jomas ieinteresētās personas, neatkarīgus agregatorus, pieprasījumu reakcijas operatorus, energoefektivitātes risinājumos iesaistītās organizācijas, enerģijas patērētāju apvienības, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, piedalīties scenāriju izstrādes procesā, jo īpaši attiecībā uz tādiem svarīgiem elementiem kā pieņēmumi un tas, kā tie atspoguļoti scenāriju datos.

4. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* kopīgo scenāriju ziņojuma projektu publicē un iesniedz Aģentūrai, dalībvalstīm un Komisijai atzinuma saņemšanai.

Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos pēc savas iniciatīvas var sniegt atzinumu par kopīgo scenāriju ziņojumu.

5. Trīs mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts kopīgo scenāriju ziņojuma projekts, kā arī apspriešanās procesā iegūtie viedokļi un ziņojums par to, kā tie ņemti vērā, Aģentūra sniedz atzinumu par scenāriju atbilstību 1. punkta pirmajā daļā minētajām galvenajām pamatnostādnēm, tostarp potenciāli arī par grozījumu ieteikumiem, *ENTSO-E*, *ENTSO-G*, dalībvalstīm un Komisijai.

Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos tajā pašā termiņā pēc savas iniciatīvas var sniegt viedokli par scenāriju atbilstību 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim.

6. Trīs mēnešu laikā pēc 5. punktā minētā atzinuma saņemšanas Komisija, ņemot vērā Aģentūras un dalībvalstu atzinumus, apstiprina kopīgo scenāriju ziņojuma projektu vai pieprasa *ENTSO-E* un *ENTSO-G* to grozīt.

ENTSO-E un *ENTSO-G* pamato to, paskaidrojot, kā reaģēts uz Komisijas prasībām izdarīt grozījumus.

Ja Komisija kopīgo scenāriju ziņojumu neapstiprina, tā sniedz *ENTSO-E* un *ENTSO-G* pamatotu atzinumu.

7. Divu nedēļu laikā pēc tam, kad saskaņā ar 6. punktu apstiprināts kopīgo scenāriju ziņojums, *ENTSO-E* un *ENTSO-G* to publicē savās tīmekļa vietnēs. Tie pietiekami skaidrā un precīzā formā publicē arī atbilstošos ievaddatus un izvaddatus, lai trešās personas varētu reproducēt rezultātus, pienācīgi ņemot vērā valstu tiesību aktus un attiecīgos konfidencialitātes līgumus, kā arī sensitīvu informāciju.

13. pants

Infrastruktūras nepilnību konstatēšana

1. Sešu mēnešu laikā pēc kopīgo scenāriju ziņojumu apstiprināšanas saskaņā ar 12. panta 6. punktu un pēc tam ik divus gadus *ENTSO-E* un *ENTSO-G* publicē ziņojumus par infrastruktūras nepilnībām, kas sagatavoti Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānu ietvaros.

Novērtējot infrastruktūras nepilnības, *ENTSO-E* un *ENTSO-G* analīzi balsta saskaņā ar 12. pantu izveidotajos scenārijos, īsteno principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” un prioritārā kārtā apsver visas relevantās alternatīvas jaunai infrastruktūrai. Apsverot jaunus infrastruktūras risinājumus, infrastruktūras nepilnību novērtējumā ņem vērā visas attiecīgās izmaksas, tostarp tīkla pastiprinājumus.

Infrastruktūras nepilnību novērtējumā īpašu uzmanību pievērš infrastruktūras nepilnībām, kas potenciāli skar 2030. gadam izvirzīto Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķa sasniegšanu.

Pirms savu attiecīgo ziņojumu publicēšanas *ENTSO-E* un *ENTSO-G* veic plašu apspriešanos, kurā piedalās visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp ES SSO struktūra, asociācijas, kas darbojas elektroenerģijas, gāzes un ūdeņraža tirgos, siltumapgādes un aukstumapgādes, oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas un oglekļa uztveršanas un utilizācijas jomas ieinteresētās personas, neatkarīgi agregatori, pieprasījumureakcijas operatori, energoefektivitātes risinājumos iesaistītās organizācijas, enerģijas patērētāju apvienības, pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, Aģentūra un visu to dalībvalstu pārstāvji, uz kurām attiecas I pielikumā noteiktie relevantie energoinfrastruktūras prioritārie koridori.

2. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* iesniedz savus attiecīgos infrastruktūras nepilnību ziņojuma projektus Aģentūrai un Komisijai, kā arī dalībvalstīm atzinuma sniegšanai.
3. Trīs mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts infrastruktūras nepilnību ziņojuma projekts, kā arī apspriešanās procesā iegūtie viedokļi un ziņojums par to, kā tie ņemti vērā, Aģentūra sniedz atzinumu *ENTSO-E* vai *ENTSO-G*, Komisijai un dalībvalstīm un dara to publiski pieejamu.
4. Trīs mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts 3. punktā minētais Aģentūras atzinums, Komisija, ņemot vērā Aģentūras atzinumu un dalībvalstu viedokļus, sagatavo atzinumu un iesniedz to *ENTSO-E* vai *ENTSO-G*.
5. *ENTSO-E* un *ENTSO-G* koriģē savus infrastruktūras nepilnību ziņojumus, pienācīgi ņemot vērā Aģentūras atzinumu un saskaņā ar Komisijas atzinumu un dalībvalstu viedokļiem, un dara tos publiski pieejamus.

V NODAĻA

ATKRASTES ENERĢOTĪKLI ATJAUNĪGO ENERGORESURSU INTEGRĒŠANAI

14. pants

Atkrastes enerģotīklu plānošana

1. Līdz ... [septiņi mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis ar Komisijas atbalstu savos īpašajos prioritārajos atkrastes enerģotīklu koridoros, kas noteikti I pielikuma 2. punktā, ņemot vērā katra reģiona īpatnības un tā attīstību, noslēdz nesaistošu vienošanos sadarbībai attiecībā uz atkrastes atjaunīgās enerģijas ražošanas mērķiem, kas jāizvērs katrā jūras baseinā līdz 2050. gadam ar starpposmiem 2030. un 2040. gadā, ievērojot to nacionālos enerģētikas un klimata plānus.

Minēto nesaistošo vienošanos noslēdz rakstiski attiecībā uz katru jūras baseinu, kas saistīts ar dalībvalstu teritoriju, un tas neskar dalībvalstu tiesības izstrādāt projektus savā teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomikas zonā. Komisija sniedz norādījumus par darbu grupās.

2. Līdz ... [19 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam kā katra tīkla attīstības desmit gadu plāna daļu *ENTSO-E*, iesaistoties relevantajiem PSO, valsts regulatīvajām iestādēm, dalībvalstīm un Komisijai un saskaņā ar šā panta 1. punktā minēto nesaistošo vienošanos, kā atsevišķu ziņojumu, kas ir Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna daļa, izstrādā un publicē augsta līmeņa stratēģiskus integrētus atkrastes tīkla attīstības plānus katram jūras baseinam saskaņā ar I pielikumā minētajiem prioritārajiem atkrastes energotīkla koridoriem un ņemot vērā vides aizsardzību un citus jūras izmantošanas veidus.

Izstrādājot augsta līmeņa stratēģiskos integrētos atkrastes tīkla attīstības plānus 1. punktā paredzētajā termiņā, *ENTSO-E* ņem vērā 1. punktā minētās nesaistošās vienošanās attiecībā uz Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna scenāriju izstrādi.

Augsta līmeņa stratēģiskajos integrētajos atkrastes tīkla attīstības plānos iekļauj augsta līmeņa prognozes par atkrastes ražošanas jaudas potenciālu un izrietošajām vajadzībām atkrastes tīklā, ieskaitot potenciālās vajadzības pēc starpsavienotājiem, hibrīdprojektiem, radiāliem savienojumiem, pastiprinājumiem un ūdeņraža infrastruktūras.

3. Augsta līmeņa stratēģiskie integrētie atkrastes tīkla attīstības plāni ir saskanīgi ar reģionālajiem investīciju plāniem, kas publicēti saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 34. panta 1. punktu, un integrēti Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānos, lai nodrošinātu sauszemes un atkrastes energotīkla plānošanas un vajadzīgo pastiprinājumu saskaņotu attīstību.
4. Līdz ... [30 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam ik pēc diviem gadiem dalībvalstis atjaunina šā panta 1. punktā minētās nesaistošās vienošanās, tostarp ņemot vērā rezultātus, kas gūti, piemērojot izmaksu un ieguvumu un izmaksu sadales metodoloģiju prioritārajiem atkrastes energotīkla koridoriem, kad minētie rezultāti kļūst pieejami.
5. Pēc katra nesaistošās vienošanās atjauninājuma saskaņā ar 4. punktu *ENTSO-E* attiecībā uz katru jūras baseinu atjaunina augsta līmeņa stratēģisko integrēto atkrastes tīkla attīstības plānu nākamajā Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānā, kā minēts 2. punktā.

15. pants

Atjaunīgās enerģijas atkrastes energotīklu izmaksu pārrobežu sadale

1. Līdz ... [24 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] Komisija, iesaistoties dalībvalstīm, relevantajiem PSO, Aģentūrai un valsts regulatīvajām iestādēm, izstrādā norādījumus īpašai izmaksu un ieguvumu un izmaksu sadalei 14. panta 2. punktā minēto jūras baseina integrēto atkrastes tīkla attīstības plānu īstenošanai saskaņā ar 14. panta 1. punktā minēto nesaistošo vienošanos. Šie norādījumi ir saderīgi ar 16. panta 1. punktu. Komisija vajadzības gadījumā norādījumus atjaunina, ņemot vērā to īstenošanas rezultātus.
2. Līdz ... [36 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] *ENTSO-E*, iesaistoties relevantajiem PSO, Aģentūrai, valsts regulatīvajām iestādēm un Komisijai, iepazīstina ar rezultātiem, kas gūti, piemērojot izmaksu un ieguvumu un izmaksu sadales metodoloģiju prioritārajiem atkrastes energotīkla koridoriem.

VI NODAĻA

TIESISKAIS REGULĒJUMS

16. pants

Investīciju ar pārrobežu ietekmi veicināšana

1. Faktiskās investīciju izmaksas, kurās nav iekļautas uzturēšanas izmaksas un kuras ir saistītas ar kopīgu interešu projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, un kopīgu interešu projektiem, kas ietilpst II pielikuma 3. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, ja tās ir valsts regulatīvo iestāžu kompetencē katrā attiecīgajā dalībvalstī, sedz to dalībvalstu relevantie PSO vai pārvades infrastruktūras projekta virzītāji, kurās projektam ir pozitīva neto ietekme, un izmaksas, uz kurām neattiecas pārslodzes maksas vai citas maksas, ar tīkla piekļuves tarifiem sedz tīkla lietotāji minētajā dalībvalstī vai dalībvalstīs.
2. Šā panta noteikumus piemēro kopīgu interešu projektam, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā un 3. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, ja vismaz viens projekta virzītājs pieprasa relevantajām valsts iestādēm tos piemērot projekta izmaksām.

Uz projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta e) apakšpunktā un 2. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, šā panta noteikumus var attiecināt, ja vismaz viens projekta virzītājs relevantajām valsts iestādēm pieprasa to piemērošanu.

Ja projektam ir vairāki projekta virzītāji, valsts relevantās regulatīvās iestādes nekavējoties pieprasa, lai visi projekta virzītāji investīciju pieprasījumu iesniegtu kopīgi saskaņā ar 4. punktu.

3. Ja uz kopīgu interešu projektu attiecas 1. punkts, projekta virzītāji vismaz reizi gadā, kamēr projekts nav nodots ekspluatācijā, regulāri informē visas valsts relevantās regulatīvās iestādes par tā virzību, par konstatētajām izmaksām un tā radīto ietekmi.

4. Tiklīdz šāds kopīgu interešu projekts ir sasniedzis pietiekamu gatavību un tiek lēsts, ka būvniecības posmu varēs sākt nākamo 36 mēnešu laikā, projekta virzītāji pēc apspriešanās ar to dalībvalstu PSO, kurās projektam ir nozīmīga pozitīva neto ietekme, iesniedz investīciju pieprasījumu. Minētajā investīciju pieprasījumā iekļauj pieprasījumu par izmaksu pārrobežu dalījumu, un to iesniedz visām valsts relevantajām regulatīvajām iestādēm, pievienojot visus šādus elementus:
- a) aktualizētu konkrēta projekta izmaksu un ieguvumu analīzi, kas veikta atbilstīgi metodoloģijai, kura izstrādāta saskaņā ar 11. pantu, un ņemot vērā ieguvumus ārpus to dalībvalstu robežām, kuru teritorijā atrodas projekts, šim nolūkam izskatot vismaz kopīgos scenārijus, kas noteikti 12. pantā minētajai tīkla attīstības plānošanai. Ja tiek izmantoti papildu scenāriji, tie atbilst 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim un tiem piemēro tāda paša līmeņa apspriešanos un pārbaudi kā 12. pantā paredzētajam procesam. Aģentūrai ir pienākums novērtēt visus papildu scenārijus un nodrošināt to atbilstību šim punktam;

- b) uzņēmējdarbības plānu, kurā izvērtēta projekta finansiālā dzīvotspēja, tostarp izraudzītais finansēšanas risinājums un — attiecībā uz kopīgu interešu projektu, kas ietilpst II pielikuma 3. punktā minētajā energoinfrastruktūras kategorijā, — tirgus testēšanas rezultātus;
- c) ja projekta virzītāji vienojas — pamatotu priekšlikumu izmaksu pārrobežu dalījumam.

Ja projektam ir vairāki virzītāji, tie investīciju pieprasījumu iesniedz kopīgi.

Pēc katra investīciju pieprasījuma saņemšanas valsts relevantās regulatīvās iestādes informatīvā nolūkā tā kopiju nekavējoties nosūta Aģentūrai.

Valsts relevantās regulatīvās iestādes un Aģentūra ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli sensitīvu informāciju.

5. Sešu mēnešu laikā no dienas, kad pēdējā no valsts relevantajām regulatīvajām iestādēm ir saņēmusi pēdējo investīciju pieprasījumu, minētās iestādes pēc apspriešanās ar attiecīgajiem projekta virzītājiem pieņem kopīgus koordinētus lēmumus par faktiski radušos investīciju izmaksu sadali, kas jāsedz katram sistēmas operatoram attiecībā uz projektu, un par to iekļaušanu tarīfos vai par investīciju pieprasījuma pilnīgu vai daļēju noraidīšanu, ja valsts relevantās regulatīvās iestādes secina, ka projekts pilnīgi vai daļēji nedod būtiskus neto ieguvumus nevienā no valsts relevanto regulatīvo iestāžu dalībvalstīm. Valsts relevantās regulatīvās iestādes iekļauj visas relevantās faktiski radušās investīciju izmaksas tarīfos, kā noteikts 11. punktā minētajā ieteikumā, saskaņā ar investīciju izmaksu sadalījumu, kas jāsedz katram sistēmas operatoram attiecībā uz projektu. Attiecībā uz projektiem attiecīgās dalībvalsts teritorijā pēc tam valsts regulatīvās iestādes vajadzības gadījumā novērtē, vai sakarā ar investīciju izmaksu iekļaušanu tarīfos varētu rasties kādas finansiālās pieejamības problēmas.

Sadalot izmaksas, valsts relevantās regulatīvās iestādes ņem vērā šādus faktiskos vai prognozētos rādītājus:

- a) pārslodzes maksas vai citas maksas;
- b) ieņēmumus, kurus rada pārvades sistēmu operatoru savstarpējais kompensācijas mehānisms, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 49. pantu.

Izmaksu pārrobežu sadalījumā ņem vērā projektu izmaksas un ieguvumus no ekonomiskā, sociālā un vides viedokļa attiecīgajās dalībvalstīs un nepieciešamību nodrošināt stabilu finansēšanas sistēmu kopīgu interešu projektu izstrādei, vienlaikus mazinot vajadzību pēc finansiāla atbalsta.

Veicot izmaksu pārrobežu sadalījumu, valsts relevantās regulatīvās iestādes pēc apspriešanās ar attiecīgajiem PSO cenšas panākt savstarpēju vienošanos, cita starpā pamatojoties uz šā panta 4. punkta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā noteikto informāciju. To veiktajā novērtējumā ņem vērā visus relevantos 12. pantā minētos scenārijus un citus tīkla attīstības plānošanas scenārijus, kas dod iespēju rūpīgi analizēt kopīgu interešu projekta ieguldījumu Savienības enerģētikas rīcībpolitikā attiecībā uz dekarbonizāciju, tirgus integrāciju, konkurenci, ilgtspēju un energoapgādes drošību. Ja tiek izmantoti papildu scenāriji, tie atbilst 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim un tiem piemēro tāda paša līmeņa apspriešanos un pārbaudi kā 12. pantā paredzētajam procesam.

Ja kopīgu interešu projekts mīkstina negatīvas eksternalitātes, piemēram, loka plūsmas, un attiecīgais kopīgu interešu projekts tiek īstenots dalībvalstī, kura ir negatīvās eksternalitātes izcelsmes avots, šādas eksternalitātes mīkstināšanu neuzskata par pārrobežu ieguvumu un tādēļ tā nevar būt par pamatu izmaksu sadalījumam un attiecināšanai uz to dalībvalstu PSO, kurus minētās negatīvās eksternalitātes ietekmē.

6. Ja valsts relevantās regulatīvās iestādes nosaka vai apstiprina tarifus saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 41. panta 1. punkta a) apakšpunktu un Direktīvas (ES) 2019/944 59. panta 1. punkta a) apakšpunktu, tās, pamatojoties uz izmaksu pārrobežu dalījumu, kas minēts šā panta 5. punktā, ņem vērā reālās izmaksas, kuras radušās PSO vai citam projekta virzītājam investīciju dēļ, ciktāl šīs izmaksas atbilst efektīva un strukturāli līdzīga operatora izmaksām.

Valsts relevantās regulatīvās iestādes lēmumu par izmaksu dalījumu bez kavēšanās dara zināmu Aģentūrai kopā ar visu relevanto informāciju par šo lēmumu. Jo īpaši lēmumā par izmaksu dalījumu sīki izklāsta iemeslus izmaksu sadalījumam starp dalībvalstīm, tostarp:

- a) izvērtējumu par konstatēto ietekmi uz katru no attiecīgajām dalībvalstīm, tostarp ietekmi, kas saistīta ar tīkla tarifiem;
- b) izvērtējumu par 4. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā minēto uzņēmējdarbības plānu;
- c) reģionālās vai Savienības mēroga pozitīvās eksternalitātes, piemēram, energoapgādes drošību, sistēmas elastību, solidaritāti vai inovāciju, ko projekts radītu;
- d) rezultātu, kāds bijis apspriedēm ar attiecīgajiem projekta virzītājiem.

Izmaksu dalījuma lēmumu publicē.

7. Ja valsts relevantās regulatīvās iestādes nav panākušas vienošanos par investīciju pieprasījumu sešu mēnešu laikā no dienas, kad pēdējā valsts relevantā regulatīvā iestāde saņēmusi minēto pieprasījumu, tās nekavējoties informē Aģentūru.

Šādā gadījumā vai pēc valsts relevanto regulatīvo iestāžu kopīga pieprasījuma lēmumu par investīciju pieprasījumu, tostarp par 5. punktā minēto izmaksu pārrobežu dalījumu, pieņem Aģentūra trīs mēnešu laikā no dienas, kad iestādes vērsušās pie Aģentūras.

Pirms šāda lēmuma pieņemšanas Aģentūra apspriežas ar valsts relevantajām regulatīvajām iestādēm un projekta virzītājiem. Otrajā daļā minēto trīs mēnešu termiņu var pagarināt par diviem papildu mēnešiem, ja Aģentūra pieprasa papildu informāciju. Minētais papildu termiņš sākas nākamajā dienā pēc pilnīgas informācijas saņemšanas.

Aģentūras veiktajā novērtējumā ņem vērā visus relevantos scenārijus, kuri izveidoti saskaņā ar 12. pantu, un citus tīkla attīstības plānošanas scenārijus, kas dod iespēju rūpīgi analizēt kopīgo interešu projekta ieguldījumu Savienības enerģētikas rīcībpolitikas mērķrādītāju sasniegšanā dekarbonizācijas, tirgus integrācijas, konkurences, ilgtspējas un energoapgādes drošības jomā. Ja tiek izmantoti papildu scenāriji, tie atbilst 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un 2050. gada klimatneitralitātes mērķim un tiem piemēro tāda paša līmeņa apspriešanos un pārbaudi kā 12. pantā paredzētajam procesam.

Lēmumā par investīciju pieprasījumu, ieskaitot pārrobežu izmaksu dalījumu, iespēju izvēlēties, kā investīciju izmaksas iekļaut tarifos atbilstīgi pārrobežu izmaksu dalījumam, Aģentūra atstāj relevantajām valsts iestādēm laikā, kad minētais lēmums tiek īstenots saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

Lēmumu par investīciju pieprasījumu, kas ietver izmaksu pārrobežu dalījumu, publicē. Piemēro Regulas (ES) 2019/942 25. panta 3. punktu, 28. un 29. pantu.

8. Aģentūra nekavējoties iesniedz Komisijai visu lēmumu par izmaksu dalījumu kopijas un visu attiecīgo informāciju par katru šādu lēmumu. Minēto informāciju var iesniegt apkopotā veidā. Komisija ievēro komerciāli sensitīvas informācijas konfidencialitāti.
9. Izmaksu dalījuma lēmumi neskar PSO tiesības iesniegt un valsts regulatīvo iestāžu tiesības apstiprināt maksu par piekļuvi tīkliem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 13. pantu, Regulas (ES) 2019/943 18. panta 1. un 3.–6. punktu, Direktīvas 2009/73/EK 32. pantu un Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu.

10. Šo pantu nepiemēro kopīgu interešu projektiem, kas saņēmuši atbrīvojumu no:
- a) Direktīvas 2009/73/EK 32., 33. un 34. panta un 41. panta 6., 8. un 10. punkta saskaņā ar minētās direktīvas 36. pantu;
 - b) Regulas (ES) 2019/943 19. panta 2. un 3. punkta vai Direktīvas (ES) 2019/944 6. panta, 59. panta 7. punkta un 60. panta 1. punkta saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 63. pantu;
 - c) no nodalīšanas vai trešo pušu piekļuves noteikumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 714/2009¹ 17. pantu vai Regulas (ES) 2019/943 64. pantu un Direktīvas (ES) 2019/944 66. pantu.
11. Līdz ... [12 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] Aģentūra pieņem ieteikumu labu prakšu identificēšanai attiecībā uz investīciju pieprasījumu apstrādi kopīgu interešu projektiem. Minēto ieteikumu pēc vajadzības regulāri atjaunina, jo īpaši nolūkā nodrošināt atbilstību principiem par atjaunīgās enerģijas atkrastes energotīklu izmaksu pārrobežu dalīšanu, kā minēts 15. panta 1. punktā. Pieņemot vai grozot ieteikumu, Aģentūra īsteno plašu apspriešanās procesu, kurā iesaista visas relevantās ieinteresētās personas.
12. Šo pantu *mutatis mutandis* piemēro savstarpēju interešu projektiem.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 714/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.).

17. pants
Regulatīvie stimuli

1. Ja projekta virzītājam rodas lielāks risks tāda kopīgu interešu projekta izstrādē, būvē, ekspluatācijā un uzturēšanā, kas ietilpst valsts regulatīvo iestāžu kompetencē, salīdzinot ar riskiem, kādi parasti rodas līdzīga infrastruktūras projekta gadījumā, dalībvalstis un valsts regulatīvās iestādes var minētajam projektam piešķirt pienācīgus stimulus saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 13. pantu, Regulas (ES) 2019/943 18. panta 1. punktu un 18. panta 3.–6. punktu, Direktīvas 2009/73/EK 41. panta 8. punktu un Direktīvas (ES) 2019/944 58. panta f) punktu.

Pirmo daļu nepiemēro, ja kopīgu interešu projekts ir saņēmis atbrīvojumu:

- a) no Direktīvas 2009/73/EK 32., 33., 34. panta un 41. panta 6., 8. un 10. punkta saskaņā ar minētās direktīvas 36. pantu;
- b) no Regulas (ES) 2019/943 19. panta 2. un 3. punkta vai no Direktīvas (ES) 2019/944 6. panta, 59. panta 7. punkta un 60. panta 1. punkta saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 63. pantu;
- c) saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 36. pantu;
- d) saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 714/2009 17. pantu.

2. Lēmuma par šā panta 1. punktā minēto stimulu piešķiršanu gadījumā valsts regulatīvās iestādes ņem vērā rezultātus, ko devusi izmaksu un ieguvumu analīze, kas atbilst saskaņā ar 11. pantu izstrādātajai metodoloģijai, un jo īpaši projekta radītajām pozitīvajām eksternalitātēm reģionālā vai Savienības mērogā. Valsts regulatīvās iestādes arī sīkāk analizē specifiskos riskus, kas rodas projekta virzītājiem, veiktos riska mīkstināšanas pasākumus un šāda riska profila pamatojumu, ņemot vērā projekta pozitīvo neto ietekmi salīdzinājumā ar mazāk riskantu alternatīvu. Atbilstīgie riski jo īpaši ietver riskus, kas saistīti ar jaunām pārvades tehnoloģijām gan uz sauszemes, gan atkrastē, riskus, kas saistīti ar izmaksu nepietiekamu atgūstamību, un attīstīšanas riskus.
3. Lēmumā, ar ko piešķir stimulus, ņem vērā radušās riska specifisko raksturu, un ar to var piešķirt stimulus, kuri cita starpā aptver vienu vai vairākus no šādiem pasākumiem:
- a) noteikumi par apsteidzošām investīcijām;
 - b) noteikumi, kā atzīt faktiskās izmaksas pirms projekta nodošanas ekspluatācijā;
 - c) noteikumi, kā nodrošināt papildu peļņu no projektā investētā kapitāla;
 - d) jebkādi citi pasākumi, ko uzskata par vajadzīgiem un lietderīgiem.

4. Līdz ... [septiņi mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] katra valsts regulatīvā iestāde iesniedz Aģentūrai savu metodoloģiju un kritērijus, ko izmanto, lai izvērtētu investīcijas energoinfrastruktūras projektos un to radītos augstākos riskus, un kas atjaunināti, ņemot vērā jaunākās norises likumdošanas, rīcībpolitikas, tehnoloģiju un tirgus jomā. Šāda metodoloģija un kritēriji īpaši pievēršas arī specifiskajiem riskiem, kas rodas II pielikuma 1. punkta f) apakšpunktā minētajiem atjaunīgās enerģijas atkrastes energotīkliem, kuriem, lai gan tiem ir zemi kapitālizdevumi, tomēr rodas ievērojami darbības izdevumi.
5. Līdz ... [12 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] Aģentūra, pienācīgi ņemot vērā informāciju, ko tā saņēmusi saskaņā ar šā panta 4. punktu, veicina labas prakses apmaiņu un sniedz ieteikumus saskaņā ar Regulas (ES) 2019/942 6. panta 2. punktu par abiem šādiem elementiem:
- a) stimuli, kas minēti 1. punktā, uz valsts regulatīvo iestāžu paraugprakses salīdzinoša novērtējuma pamata;
 - b) kopēja metodoloģija, kā izvērtēt radušos augstākos investīciju riskus energoinfrastruktūras projektos.
6. Līdz ... [15 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] katra valsts regulatīvā iestāde publicē savu metodoloģiju un kritērijus, ko izmanto, lai izvērtētu investīcijas energoinfrastruktūras projektos un to radīto augstāko risku.

7. Ja 5. un 6. punktā minētie pasākumi nav pietiekami, lai nodrošinātu kopīgu interešu projektu laicīgu īstenošanu, Komisija var izdot pamatnostādnes par šajā pantā noteiktajiem stimuliem.

VII NODAĻA

FINANSĒŠANA

18. pants

*Projektu atbilstība Savienības finansiālās palīdzības saņemšanai
saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1153*

1. Kopīgu interešu projekti, kas ietilpst 24. pantā un II pielikumā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, ir atbilstīgi Savienības finansiālās palīdzības saņemšanai pētījumu dotāciju veidā un finanšu instrumentu veidā.
2. Kopīgu interešu projekti, kas ietilpst 24. pantā un II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā un 3. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, ir atbilstīgi arī Savienības finansiālās palīdzības saņemšanai darbiem paredzētu dotāciju veidā, ja tie atbilst visiem šādiem kritērijiem:
 - a) projekta specifiskā izmaksu un ieguvumu analīze, kas sagatavota saskaņā ar 16. panta 4. punkta a) apakšpunktu, sniedz pierādījumus, ka pastāv nozīmīgas pozitīvas eksternalitātes, piemēram, energoapgādes drošība, sistēmas elastība, solidaritāte vai inovācija;

- b) attiecībā uz projektu ir pieņemts lēmums par izmaksu pārrobežu dalījumu saskaņā ar 16. pantu vai attiecībā uz kopīgu interešu projektiem, kuri ietilpst II pielikuma 3. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, ja tie nav valsts regulatīvo iestāžu kompetencē un tādējādi par tiem nav pieņemts lēmums par izmaksu pārrobežu dalījumu, projekta mērķis ir sniegt pārrobežu pakalpojumus, tas īsteno tehnoloģisku inovāciju un nodrošina pārrobežu enerģētīkla darbības drošumu;
 - c) projektu nevar finansēt no tirgus vai tiesiskā regulējuma ietvaros saskaņā ar uzņēmējdarbības plānu un citiem novērtējumiem, jo īpaši tiem, kurus veic potenciālie investori, kreditori vai valsts regulatīvā iestāde, projekta vajadzības pēc Savienības finansiālās palīdzības novērtēšanā ņemot vērā jebkādu lēmumu par stimuliem, kas minēts 17. panta 2. punktā, un tā pamatojumu.
3. Kopīgu interešu projekti, kas īstenoti saskaņā ar 5. panta 7. punkta d) apakšpunktā minēto procedūru, ir atbilstīgi arī Savienības finansiālās palīdzības saņemšanai darbiem paredzētu dotāciju veidā, ja tie atbilst šā panta 2. punktā izklāstītajiem kritērijiem.

4. Kopīgu interešu projekti, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta e) apakšpunktā un 2. un 5. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, ir atbilstīgi arī Savienības finansiālās palīdzības saņemšanai darbiem paredzētu dotāciju veidā, ja attiecīgie projektu virzītāji relevantās valsts iestādes vai attiecīgā gadījumā valsts regulatīvās iestādes izvērtējumā var skaidri pierādīt, ka projekti radīs ievērojamas pozitīvas eksternalitātes, piemēram, energoapgādes drošību, sistēmas elastību, solidaritāti vai inovāciju, un ka tie nav komerciāli dzīvotspējīgi saskaņā ar izmaksu un ieguvumu analīzi, uzņēmējdarbības plānu un veiktajiem novērtējumiem, jo īpaši tiem, ko veikuši potenciālie investori vai kreditori vai attiecīgā gadījumā valsts regulatīvā iestāde.
5. Šo pantu *mutatis mutandis* piemēro savstarpēju interešu projektiem.

Savstarpēju interešu projekti ir tiesīgi saņemt Savienības finansiālo palīdzību saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1153 5. panta 2. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Attiecībā uz darbiem paredzētām dotācijām savstarpēju interešu projekti ir tiesīgi saņemt Savienības finansiālo palīdzību ar noteikumu, ka tie atbilst šā panta 2. punktā noteiktajiem kritērijiem un ja projekts veicina Savienības vispārējos enerģētikas un klimata politikas mērķus.

19. pants

Norādes par Savienības finansiālās palīdzības piešķiršanas kritērijiem

Specifiskos kritērijus, kas noteikti šīs regulas 4. panta 3. punktā, un šīs regulas 4. panta 5. punktā noteiktos parametrus piemēro, lai noteiktu Savienības finansiālās palīdzības piešķiršanas kritērijus Regulā (ES) 2021/1153. Kopīgu interešu projektiem, uz kuriem attiecas šīs regulas 24. pants, piemēro tirgus integrācijas, energoapgādes drošības, konkurences un ilgtspējas kritērijus.

VIII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

20. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 3. panta 4. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz septiņu gadu laikposmu no ... [šīs regulas spēkā stāšanās diena]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms septiņu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 3. panta 4. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 3. panta 4. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

21. pants

Ziņošana un izvērtēšana

Līdz 2027. gada 30. jūnijam Komisija publicē ziņojumu par Savienības sarakstā esošu projektu īstenošanu un iesniedz to Eiropas Parlamentam un Padomei. Minētajā ziņojumā sniedz izvērtējumu par:

- a) progresu, kas panākts Savienības sarakstā esošu projektu plānošanā, izstrādē, būvniecībā un nodošanā ekspluatācijā un — attiecīgā gadījumā — par īstenošanas kavēšanos un citām grūtībām, kas radušās;
- b) Savienības piešķirtajiem un izmaksātajiem līdzekļiem Savienības sarakstā esošiem projektiem, salīdzinot ar finansēto Savienības sarakstā esošu projektu kopējo vērtību;

- c) gūto progresu attiecībā uz atjaunīgo energoresursu, tostarp atkrastes atjaunīgo energoresursu, integrāciju un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu ar Savienības sarakstā esošu interešu projektu plānošanu, izstrādi, būvniecību un nodošanu ekspluatācijā;
- d) attiecībā uz elektroenerģijas un atjaunīgo vai mazoglekļa gāzu, tostarp ūdeņraža, nozarēm — starpsavienojumu līmeņa starp dalībvalstīm attīstību, enerģijas cenu atbilstošo dinamiku, kā arī tīkla sistēmu atteižu skaitu, to cēloņiem un saistītajām izmaksām ekonomikai;
- e) atļauju piešķiršanas procesu un sabiedrības līdzdalību, jo īpaši:
 - i) par Savienības sarakstā esošu projektu atļauju piešķiršanas procesa vidējo un maksimālo kopējo ilgumu, tostarp katra pirmspieteikuma procedūras posma ilgumu, salīdzinot ar grafikā paredzētajiem galvenajiem atskaites punktiem, kas minēti 10. panta 6. punktā;
 - ii) par pretestību Savienības sarakstā esošiem projektiem, jo īpaši tādu rakstisku iebildumu skaitu, kas saņemti sabiedriskās apspriešanas procesā, un tiesvedību skaitu;
 - iii) paraugpraksi un inovatīvo praksi attiecībā uz ieinteresēto personu iesaisti;

- iv) paraugpraksi un inovatīvo praksi attiecībā uz ietekmes uz vidi mīkstināšanu, tostarp klimatadaptāciju, atļauju piešķiršanas procesu un projekta īstenošanas laikā;
- v) par 8. panta 3. punktā paredzēto shēmu efektivitāti attiecībā uz 10. panta 1. un 2. punktā noteikto termiņu ievērošanu;
- f) regulatīvo režīmu, jo īpaši:
 - i) par kopīgu interešu projektu skaitu, par ko pieņemts izmaksu pārrobežu dalījuma lēmums saskaņā ar 16. pantu;
 - ii) par to kopīgu interešu projektu skaitu un veidu, kam piešķirti īpaši stimuli saskaņā ar 17. pantu;
- g) šīs regulas lietderību 2030. gadam izvirzīto Savienības klimata un enerģētikas mērķrādītāju sasniegšanā un klimatneitralitātes sasniegšanā līdz vēlākais 2050. gadam.

22. pants

Pārskatīšana

Komisija līdz 2027. gada 30. jūnijam pārskata šo regulu, pamatojoties uz šīs regulas 21. pantā paredzētās ziņošanas un izvērtēšanas rezultātiem, kā arī uz uzraudzību, ziņošanu un izvērtēšanu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1153 22. un 23. pantu.

23. pants

Informācija un publicitāte

Komisija izveido un uztur pārredzamības platformu, kas internetā ir viegli pieklūstama plašai sabiedrībai. Platformu regulāri papildina ar informāciju no 5. panta 4. punktā minētajiem ziņojumiem un no 9. panta 7. punktā minētās tīmekļa vietnes. Platformā tiek glabāta šāda informācija:

- a) vispārīga, atjaunināta informācija, tostarp ģeogrāfiska informācija, par katru Savienības sarakstā esošo projektu;
- b) katra Savienības sarakstā esoša projekta īstenošanas plāns, kā noteikts 5. panta 1. punktā, tādā veidā, kas ļauj novērtēt īstenošanas progresu jebkurā laikā;
- c) galvenie paredzamie ieguvumi un devums 1. panta 1. punktā minēto mērķu sasniegšanā, kā arī projektu izmaksas, izņemot jebkādu komerciāli sensitīvu informāciju;
- d) Savienības saraksts;
- e) informācija par Savienības piešķirto un izmaksāto finansējumu katram Savienības sarakstā esošajam projektam;
- f) saites uz 9. pantā minētajām valstu procedūru rokasgrāmatām;

- g) esošie jūras baseinu pētījumi un plāni katram prioritārajam atkrastes energotīkla koridoram, nepārkāpjot intelektuālā īpašuma tiesības.

24. pants

Atkāpe attiecībā uz starpsavienojumiem Kiprai un Maltai

1. Attiecībā uz Kipru un Maltu, kurām nav starpsavienojumu ar Eiropas gāzes tīklu, piemēro atkāpi no 3. panta, 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta, 4. panta 5. punkta, 16. panta 4. punkta a) apakšpunkta un I, II un III pielikuma, neskarot 32. panta 2. punktu. Viens starpsavienojums katrai no minētajām dalībvalstīm saglabā savu kopīgu interešu projekta statusu saskaņā ar šo regulu ar visām attiecīgajām tiesībām un pienākumiem, ja minētais starpsavienojums:
 - a) atrodas izstrādes vai plānošanas stadijā ... [šīs regulas spēkā stāšanās diena];
 - b) ir saņēmis kopīgu interešu projekta statusu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013; un
 - c) ir nepieciešams, lai nodrošinātu minēto dalībvalstu pastāvīgu starpsavienojumu ar Eiropas gāzes tīklu.

Minētie projekti nodrošinās iespēju nākotnē piekļūt jauniem enerģijas tirgiem, tostarp ūdeņraža tirgum.

2. Projekta virzītāji sniedz pietiekamus pierādījumus par to, kā 1. punktā minētie starpsavienojumi ļaus piekļūt jauniem enerģijas tirgiem, tostarp ūdeņraža tirgum, saskaņā ar Savienības vispārējiem enerģētikas un klimata politikas mērķiem. Šāds pierādījums ietver atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža piedāvājuma un pieprasījuma novērtējumu, kā arī projekta radītā siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma aprēķinu.

Komisija regulāri verificē minēto novērtējumu un minēto aprēķinu, kā arī projekta savlaicīgu īstenošanu.

3. Papildus konkrētajiem kritērijiem, kas attiecībā uz Savienības finansiālo palīdzību noteikti 19. pantā, šā panta 1. punktā minētos starpsavienojumus veido tā, lai nākotnē nodrošinātu piekļuvi enerģijas tirgiem, tostarp ūdeņraža tirgum, nepagarina dabasgāzes aktīvu darbmūžu un nodrošina kaimiņtīklu pārrobežu sadarbību. Jebkura atbilstība Savienības finansiālajai palīdzībai saskaņā ar 18. pantu beidzas 2027. gada 31. decembrī.
4. Visos pieprasījumos par Savienības finansiālo palīdzību darbiem, izmantojot ceļvedi ar precīzu grafiku, skaidri apliecina mērķi līdz 2036. gadam, ja tirgus apstākļi ļaus, aktīvu pārveidot par specializētu ūdeņraža aktīvu.

5. Šā panta 1. punktā noteikto atkāpi piemēro līdz laikam, kad attiecīgi Kiprai vai Maltai ir tieši starpsavienojumi ar Eiropas gāzes tīklu, vai līdz 2029. gada 31. decembrim, atkarībā no tā, kurš termiņš ir agrāks.

25. pants

Grozījumi Regulā (EK) Nr. 715/2009

Regulas (EK) Nr. 715/2009 8. panta 10. punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

- “10. Ik pēc diviem gadiem gāzes *ENTSO-G* pieņem un publicē Kopienas tīkla attīstības plānu, kas minēts 3. punkta b) apakšpunktā. Kopienas tīkla attīstības plānā ietver integrētā tīkla, tostarp ūdeņraža tīklu, modelēšanu, scenāriju izstrādi, Eiropas piegādes pietiekamības prognozi un sistēmas elastības novērtējumu.”.

26. pants

Grozījums Regulā (ES) 2019/942

Regulas (ES) 2019/942 11. panta c) un d) punktu aizstāj ar šādiem:

- “c) veic pienākumus, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/...⁺ 5. pantā, 11. panta 3. punktā, 11. panta 6.–9. punktā, 12., 13. un 17. pantā un III pielikuma 2. iedaļas 12. punktā;
- d) pieņem lēmumus par investīciju pieprasījumiem, tostarp par izmaksu pārrobežu dalījumu, saskaņā ar Regulas (ES) 2022/...⁺⁺ 16. panta 7. punktu.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/... (...) par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944, kā arī atceļ Regulu (ES) Nr. 347/2013 (OV L ..., ... lpp.).”.

⁺ OV: Lūgums ievietot tekstā regulas numuru, kas atrodama dokumentā PE-CONS 2/22 (2020/0360(COD)), un zemspītras piezīmē ievietot minētās regulas numuru, nosaukumu, datumu un OV atsauci.

⁺⁺ OV: Lūgums ievietot regulas numuru, kas atrodama dokumentā PE-CONS 2/22 (2020/0360(COD)).

27. pants
Grozījums Regulā (ES) 2019/943

Regulas (ES) 2019/943 48. panta 1. punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

- “1. Savienības tīkla attīstības plānā, kas minēts 30. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ietver integrētā tīkla modelēšanu, tostarp scenāriju izstrādi un sistēmas noturības novērtējumu. Modelēšanai relevantie ievadparametri, piemēram, pieņēmumi par degvielas un oglekļa cenām vai atjaunīgās enerģijas jaudas uzstādīšanu, pilnībā atbilst Eiropas resursu pietiekamības novērtējumam, kas izstrādāts saskaņā ar 23. pantu.”.

28. pants

Grozījums Direktīvā 2009/73/EK

Direktīvas 2009/73/ES 41. panta 1. punktā pievieno šādu apakšpunktu:

- “v) veikt pienākumus, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/...^{*,+} 3. pantā, 5. panta 7. punktā un 14.–17. pantā.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/... (...) par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944, kā arī atceļ Regulu (ES) Nr. 347/2013 (OV L ..., ... lpp.).”.

⁺ OV: Lūgums ievietot tekstā regulas numuru, kas atrodama dokumentā PE-CONS 2/22 (2020/0360(COD)), un zemsvītras piezīmē ievietot minētās regulas numuru, nosaukumu, datumu un OV atsauci.

29. pants

Grozījums Direktīvā (ES) 2019/944

Direktīvas (ES) 2019/944 59. panta 1. punktā pievieno šādu apakšpunktu:

- “aa) veikt pienākumus, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/...⁺ 3. pantā, 5. panta 7. punktā un 14.–17. pantā.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/... (... gada ...) par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944, kā arī atceļ Regulu (ES) Nr. 347/2013 (OV L ..., ... lpp.).”.

⁺ OV: Lūgums ievietot tekstā regulas numuru, kas atrodama dokumentā PE-CONS 2/22 (2020/0360(COD)), un zemsvītras piezīmē ievietot minētās regulas numuru, nosaukumu, datumu un OV atsauci.

30. pants

Pārejas noteikumi

Šī regula neskar tādas finansiālās palīdzības piešķiršanu, turpināšanu vai grozīšanu, ko Komisija piešķirusi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1316/2013¹.

Regulas III nodaļu nepiemēro kopīgu interešu projektiem, kuri ir atļauju piešķiršanas procesā un par kuriem pieteikuma dokumentāciju projekta virzītājs ir iesniedzis pirms 2013. gada 16. novembra.

31. pants

Pārejas laiks

1. Pārejas laikā, kas beidzas 2029. gada 31. decembrī, specializētus ūdeņraža aktīvus, kas pārveidoti no dabasgāzes aktīviem un kas ietilpst II pielikuma 3. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, var izmantot iepriekš noteikta ūdeņraža un dabasgāzes vai biometāna maisījuma transportēšanai vai uzglabāšanai.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1316/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129. lpp.).

2. Šā panta 1. punktā minētajā pārejas laikā projekta virzītāji cieši sadarbojas projektu izstrādē un īstenošanā, lai nodrošinātu kaimiņtīklu sadarbību.
3. Projekta virzītājs sniedz pietiekamus pierādījumus, tostarp izmantojot komerciālus līgumus, kā līdz pārejas laika beigām šā panta 1. punktā minētie aktīvi vairs nebūs dabasgāzes aktīvi un kļūs par specializētiem udeņraža aktīviem, kā noteikts II pielikuma 3. punktā, un kā pārejas laikā būs iespējams palielināt udeņraža izmantošanu. Šāds pierādījums ietver atjaunīgā vai mazoglekļa udeņraža piedāvājuma un pieprasījuma novērtējumu, kā arī projekta radītā siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma aprēķinu. Kopīgu interešu projektu īstenošanā gūtā progresa uzraudzības kontekstā Aģentūra pārbauda, vai projektā laikus notiek pāreja uz specializētu udeņraža aktīvu, kā noteikts II pielikuma 3. punktā.
4. Šā panta 1. punktā minēto projektu atbilstība Savienības finansiālajai palīdzībai saskaņā ar 18. pantu beidzas 2027. gada 31. decembrī.

32. pants

Atcelšana

1. Regulu (ES) Nr. 347/2013 atceļ no ... [šīs regulas spēkā stāšanās diena]. No šīs regulas neizriet nekādas tiesības projektiem, kas uzskaitīti Regulas (ES) Nr. 347/2013 pielikumos.
2. Neatkarīgi no šā panta 1. punkta, Regulas (ES) Nr. 347/2013, kas grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/564¹, VII pielikums, kurā ietverts piektais Savienības kopīgu interešu projektu saraksts, kā arī minētās regulas 2.–10. pants, 12., 13. un 14. pants, I–IV pielikums un Regulas (ES) Nr. 347/2013 VI pielikums paliek spēkā un rada sekas attiecībā uz piektajā Savienības sarakstā iekļautajiem kopīgu interešu projektiem, līdz stājas spēkā pirmais Savienības kopīgu interešu projektu un savstarpēju interešu projektu saraksts, kas izveidots saskaņā ar šo regulu.
3. Neatkarīgi no šā panta 2. punkta, projektiem, kuri ir iekļauti piektajā Savienības kopīgu interešu projektu sarakstā, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013, un par kuriem kompetentā iestāde ir pieņēmusi izskatīšanai pieteikuma dokumentāciju, ir tiesības un pienākumi, kas izriet no šīs regulas III nodaļas, četrus gadus no šīs regulas stāšanās spēkā.

¹ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/564 (2021. gada 19. novembris), ar ko attiecībā uz Savienības kopīgu interešu projektu sarakstu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 347/2013 (OV L 109, 8.4.2022., 14. lpp.).

33. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētāja

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja

I PIELIKUMS

ENERGOINFRASTRUKTŪRAS PRIORITĀRIE KORIDORI UN JOMAS

(kā minēts 1. panta 1. punktā)

Šo regulu piemēro turpmāk minētajiem Eiropas energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām:

1. PRIORITĀRIE ELEKTROENERĢIJAS KORIDORI

- 1) Ziemeļu–dienvidu elektrotīklu starpsavienojumi Rietumeiropā (*NSI West Electricity*): starpsavienojumi starp reģiona dalībvalstīm un Vidusjūras reģionu, tostarp Pireneju pussalu, jo īpaši lai integrētu no atjaunīgās enerģijas ražotu elektroenerģiju, stiprinātu iekšējā tīkla infrastruktūras ar mērķi veicināt reģiona tirgus integrāciju un izbeigt Īrijas izolētību, un lai nodrošinātu vajadzīgos atkrastes energotīklu pagarinājumus uz sauszemes un iekšzemes tīkla pastiprinājumus nolūkā nodrošināt pienācīgu un uzticamu pārvades tīklu un piegādāt atkrastē saražoto elektroenerģiju dalībvalstīm, kurām ir tikai sauszemes robežas.

Attiecīgās dalībvalstis: Beļģija, Dānija, Vācija, Īrija, Spānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Austrija un Portugāle.

- 2) Ziemeļu–dienvidu elektroenerģijas starpsavienojumi Austrumeiropas vidienē un dienvidos (*NSI East Electricity*): starpsavienojumi starp reģiona dalībvalstīm un Vidusjūras reģionu, lai integrētu no atjaunīgās enerģijas ražotu elektroenerģiju ar mērķi izbeigt Kipras izolētību, un lai nodrošinātu vajadzīgos atkrastes energotīklu pagarinājumus uz sauszemes un iekšzemes tīkla pastiprinājumus nolūkā nodrošināt pienācīgu un uzticamu pārvades tīklu un piegādāt atkrastē saražoto elektroenerģiju dalībvalstīm, kurām ir tikai sauszemes robežas.

Attiecīgās dalībvalstis: Bulgārija, Čehija, Vācija, Horvātija, Grieķija, Kipra, Itālija, Ungārija, Austrija, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija.

- 3) Baltijas jūras enerģijas tirgus starpsavienojuma plāns elektroenerģijas jomā (*BEMIP Electricity*): starpsavienojumi starp dalībvalstīm un iekšējām līnijām Baltijas jūras reģionā, lai sekmētu tirgus integrāciju, vienlaikus palielinot no atjaunīgās enerģijas ražotās enerģijas īpatsvaru reģionā.

Attiecīgās dalībvalstis: Dānija, Vācija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija un Zviedrija.

2. PRIORITĀRIE ATKRASTES ELEKTROTĪKLU KORIDORI

- 4) Ziemeļu jūru atkrastes energotīkli (*NSOG*): atkrastes elektrotīkla pilnveidošana, integrēta atkrastes elektroenerģija, kā arī attiecīgā gadījumā ūdeņraža tīkla pilnveidošana un saistītie starpsavienotāji Ziemeļjūrā, Īrijas jūrā, Ķeltu jūrā, Lamanšā un kaimiņu ūdeņos, lai pārvadītu elektroenerģiju vai attiecīgā gadījumā ūdeņradi, kas iegūti no atjaunojamiem atkrastes energoavotiem, uz patēriņa centriem un krātuvēm vai palielinātu atjaunīgās enerģijas pārrobežu apmaiņu.

Attiecīgās dalībvalstis: Beļģija, Dānija, Vācija, Īrija, Francija, Luksemburga, Nīderlande un Zviedrija.

- 5) Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojuma plāna atkrastes energotīkli (*BEMIP offshore*): atkrastes elektrotīkla pilnveidošana, integrēta atkrastes elektroenerģija, kā arī attiecīgā gadījumā ūdeņraža tīkla pilnveidošana un saistītie starpsavienotāji Baltijas jūrā un kaimiņu ūdeņos, lai pārvadītu elektroenerģiju vai attiecīgā gadījumā ūdeņradi, kas iegūti no atjaunojamiem atkrastes energoavotiem, uz patēriņa centriem un krātuvēm vai palielinātu atjaunīgās enerģijas pārrobežu apmaiņu.

Attiecīgās dalībvalstis: Dānija, Vācija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija un Zviedrija.

- 6) Dienvidu un rietumu atkrastes energotīkli (*SW offshore*): atkrastes elektrotīkla pilnveidošana, integrēta atkrastes elektroenerģija, kā arī attiecīgā gadījumā ūdeņraža tīkla pilnveidošana un saistītie starpsavienotāji Vidusjūrā, tostarp Kадisas līcī, un kaimiņu ūdeņos, lai pārvadītu elektroenerģiju vai attiecīgā gadījumā ūdeņradi, kas iegūti no atjaunojamiem atkrastes energoavotiem, uz patēriņa centriem un krātuvēm vai palielinātu atjaunīgās enerģijas pārrobežu apmaiņu.

Attiecīgās dalībvalstis: Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Malta un Portugāle.

- 7) Dienvidu un austrumu atkrastes energotīkli (*SE offshore*): atkrastes elektrotīkla pilnveidošana, integrēta atkrastes elektroenerģija, kā arī attiecīgā gadījumā ūdeņraža tīkla pilnveidošana un saistītie starpsavienotāji Vidusjūrā, Melnajā jūrā un kaimiņu ūdeņos, lai pārvadītu elektroenerģiju vai attiecīgā gadījumā ūdeņradi, kas iegūti no atjaunojamiem atkrastes energoavotiem, uz patēriņa centriem un krātuvēm vai palielinātu atjaunīgās enerģijas pārrobežu apmaiņu.

Attiecīgās dalībvalstis: Bulgārija, Horvātija, Grieķija, Itālija, Kipra, Rumānija un Slovēnija.

- 8) Atlantijas okeāna atkrastes energotīkli: atkrastes elektrotīkla pilnveidošana vai integrēta atkrastes elektrotīkla pilnveidošana un saistītie starpsavienotāji Ziemeļatlantijas okeāna ūdeņos, lai pārvadītu elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamiem atkrastes energoavotiem, uz patēriņa centriem un krātuvēm un palielinātu elektroenerģijas pārrobežu apmaiņu.

Attiecīgās dalībvalstis: Īrija, Spānija, Francija un Portugāle.

3. PRIORITĀRIE ŪDEŅRAŽA UN ELEKTROLĪZERU KORIDORI

- 9) Ūdeņraža starpsavienojumi Rietumeiropā (*HI West*): ūdeņraža infrastruktūra un gāzes infrastruktūras pārprofilēšana, kas tieši vai netieši (ar starpsavienojumu ar trešo valsti) veicina integrētas ūdeņraža maģistrāles izveidi, kura savieno reģiona valstis un nodrošina to konkrētās ūdeņraža infrastruktūras vajadzības, atbalstot Savienības mēroga tīkla izveidi ūdeņraža transportēšanai, un turklāt, attiecībā uz salām un salu sistēmām, samazinot to enerģētisko izolāciju, atbalstot inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedzot būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Elektrolīzeri: atbalsta elektrogāzes tehnoloģiju ieviešanu ar mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un sekmēt drošu, efektīvu un uzticamu sistēmas darbību un viedas energosistēmas integrāciju, un turklāt attiecībā uz salām un salu sistēmām, atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Attiecīgās dalībvalstis: Beļģija, Čehija, Dānija, Vācija, Īrija, Spānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Austrija un Portugāle.

- 10) Ūdeņraža starpsavienojumi Austrumeiropas vidienē un dienvidos (*HI East*): ūdeņraža infrastruktūra un gāzes infrastruktūras pārprofilēšana, kas tieši vai netieši (ar starpsavienojumu ar trešo valsti) veicina integrētas ūdeņraža maģistrāles izveidi, savieno reģiona valstis un nodrošina to konkrētās ūdeņraža infrastruktūras vajadzības, atbalsta Savienības mēroga tīkla izveidi ūdeņraža transportēšanai, un turklāt attiecībā uz salām un salu sistēmām samazina to enerģētisko izolāciju, atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Elektrolīzeri: atbalsta elektrogāzes tehnoloģiju ieviešanu ar mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un sekmēt drošu, efektīvu un uzticamu sistēmas darbību un viedas energosistēmas integrāciju un turklāt attiecībā uz salām un salu sistēmām atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Attiecīgās dalībvalstis: Bulgārija, Čehija, Vācija, Grieķija, Horvātija, Itālija, Kipra, Ungārija, Austrija, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija.

- 11) Baltijas jūras enerģijas tirgus starpsavienojuma plāns ūdeņraža jomā (*BEMIP Hydrogen*): ūdeņraža infrastruktūra un gāzes infrastruktūras pārprofilēšana, kas tieši vai netieši (ar starpsavienojumu ar trešo valsti) veicina integrētas ūdeņraža maģistrāles izveidi, kura savieno reģiona valstis un nodrošina to konkrētās ūdeņraža infrastruktūras vajadzības, atbalstot Savienības mēroga tīkla izveidi ūdeņraža transportēšanai, un turklāt attiecībā uz salām un salu sistēmām samazina to enerģētisko izolāciju, atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Elektrolīzeri: atbalsta elektrogāzes tehnoloģiju ieviešanu ar mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un sekmēt drošu, efektīvu un uzticamu sistēmas darbību un viedas energosistēmas integrāciju, un turklāt, attiecībā uz salām un salu sistēmām, samazinot to enerģētisko izolāciju, atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz Savienības 2030. gada enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Attiecīgās dalībvalstis: Dānija, Vācija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija un Zviedrija.

4. PRIORITĀRĀS TEMATISKĀS JOMAS

- 12) Viedo elektrotīklu ieviešana: ievieš viedo tīklu tehnoloģijas visā Savienībā, lai efektīvi integrētu visu elektrotīklam pieslēgto lietotāju paradumus un rīcību, jo īpaši elektroenerģijas ražošana lielos apjomos no atjaunojamiem vai decentralizētiem enerģijas avotiem un patērētāju pieprasījumu reakcija, enerģijas uzkrāšana, elektriskie transportlīdzekļi un citi elastības avoti, un turklāt attiecībā uz salām un salu sistēmām samazina to enerģētisko izolāciju, atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā.

Attiecīgās dalībvalstis: visas.

- 13) Oglekļa dioksīda pārrobežu tīkls: tādas infrastruktūras izveide, kas paredzēta oglekļa dioksīda transportēšanai un uzglabāšanai starp dalībvalstīm un kaimiņu trešām valstīm un kas uztver un uzglabā oglekļa dioksīdu no rūpnieciskām iekārtām pastāvīgai ģeoloģiskai uzglabāšanai, kā arī oglekļa dioksīda izmantošanai sintētiskajām degvielgāzēm, tādējādi pastāvīgi neitralizējot oglekļa dioksīdu.

Attiecīgās dalībvalstis: visas.

- 14) Gāzes viedie tīkli: viedo tīklu tehnoloģiju ieviešana visā Savienībā, lai gāzes tīklā efektīvi integrētu daudzus mazoglekļa, bet jo īpaši atjaunīgas gāzes avotus, atbalstītu tīkla pārvaldības inovatīvu un digitālu risinājumu apguvi un sekmētu viedu enerģētikas nozares integrāciju un pieprasījuma reakciju, tostarp ar to saistīto fizisko modernizāciju, ja tas ir nepieciešams, lai darbotos aprīkojums un iekārtas mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgo gāzu integrēšanai.

Attiecīgās dalībvalstis: visas.

II PIELIKUMS

ENERGOINFRASTRUKTŪRAS KATEGORIJAS

Lai īstenotu I pielikumā uzskaitītās energoinfrastruktūras prioritātes, jāattīsta šādas energoinfrastruktūras kategorijas:

- 1) elektroenerģija:
 - a) augstsprieguma un ļoti augsta sprieguma gaisvadu elektropārvades līnijas, kas šķērso robežu vai stiepjas dalībvalsts teritorijā, tostarp ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās, ja tās projektētas 220 kV vai lielākam spriegumam, un apakšzemes un zemūdens elektropārvades kabeļlīnijas, ja tās projektētas 150 kV vai lielākam spriegumam. Dalībvalstīm un mazām izolētām sistēmām, kurās ir zemāka sprieguma vispārējā pārvades sistēma, minētās sprieguma robežvērtības ir vienādas ar augstāko sprieguma līmeni to attiecīgajās elektroenerģijas sistēmās;
 - b) jebkurš aprīkojums vai iekārta, uz ko attiecas a) apakšpunktā minētā energoinfrastruktūras kategorija un kas nodrošina atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas pārvadi no atkrastes energoražošanas objektiem (atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas energoinfrastruktūra);

- c) individuāli vai agregēti enerģijas uzkrāšanas kompleksi, kas paredzēti enerģijas pastāvīgai vai pagaidu uzkrāšanai virszemes vai apakšzemes infrastruktūrā vai ģeoloģiskos objektos, ar noteikumu, ka tie ir tieši pieslēgti augstsprieguma elektropārvades līnijām un sadales elektrolīnijām, kas projektētas 110 kV vai lielākam spriegumam. Dalībvalstīm un mazām izolētām sistēmām, kurās ir zemāka sprieguma vispārējā pārvades sistēma, minētās sprieguma robežvērtības ir vienādas ar augstāko sprieguma līmeni to attiecīgajās elektroenerģijas sistēmās;
- d) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai a), b) un c) apakšpunktā minētās sistēmas būtu ekspluatācijā drošas, neapdraudētas un efektīvas, tostarp aizsardzības, uzraudzības un vadības sistēmas visiem sprieguma līmeņiem un apakšstacijām;
- e) viedie elektrotīkli: jebkāds aprīkojums vai instalācija, digitālās sistēmas un komponenti, kas integrē informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT), izmantojot operatīvas digitālās platformas, kontroles sistēmas un sensoru tehnoloģijas gan pārvades, gan vidējā un augstsprieguma sadales līmenī, lai nodrošinātu efektīvāku un intelektiskāku elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu, palielinātu spēju integrēt jaunus ražošanas, enerģijas uzkrāšanas un patēriņa veidus un veicinātu jaunus uzņēmējdarbības modeļus un tirgus struktūras, tostarp investīcijas salās un salu sistēmās, lai samazinātu enerģētisko izolāciju, atbalstītu inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un lai būtiski veicinātu salu un Savienības energosistēmas ilgtspēju;

- f) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ietilpst a) apakšpunktā minētajā energoinfrastruktūras kategorijā un kam ir duāla funkcionalitāte: starpsavienojumu un atkrastes tīkla pieslēguma sistēma no atkrastes atjaunīgās enerģijas ražošanas objektiem uz divām vai vairākām dalībvalstīm un trešām valstīm, kas piedalās Savienības sarakstā esošajos projektos, tostarp šā aprīkojuma pagarināšana uz sauszemes līdz pirmajai sauszemes pārvades sistēmas apakšstacijai, kā arī jebkāds aprīkojums vai iekārta atkrastes tuvumā, kas ir būtisks drošai, neapdraudētai un efektīvai ekspluatācijai, ietverot aizsardzības, uzraudzības un vadības sistēmas un vajadzīgās apakšstacijas, ja tās arī nodrošina tehnoloģiju sadarbību, t.sk. saskarņu saderību starp dažādām tehnoloģijām (atjaunīgās enerģijas atkrastes tīkli);
- 2) viedie gāzes tīkli: jebkurš turpmāk nosauktais aprīkojums vai iekārta, kuras mērķis ir darīt iespējamu un sekmēt daudzveidīgu mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgo gāzu. tostarp biometāna vai ūdeņraža, integrāciju gāzes tīklā: digitālas sistēmas un komponenti, kas ietver IKT, kontroles sistēmas un sensoru tehnoloģijas, lai būtu iespējama gāzes ražošanas, pārvades, sadales, uzglabāšanas un patēriņa gāzes tīklā interaktīva un intelektiska uzraudzība, mērījumi, kvalitātes kontrole un vadība. Turklāt šādi projekti var ietvert arī aprīkojumu, kas nodrošina reversās plūsmas no sadales uz pārvades līmeni, tostarp saistīto fizisko modernizāciju, ja tas ir nepieciešams aprīkojuma un iekārtu darbībai mazoglekļa un jo īpaši atjaunīgo gāzu integrēšanai;

3) ūdeņradis:

- a) pārvades cauruļvadi ūdeņraža transportēšanai, galvenokārt augstsprieguma apstākļos, tostarp šim nolūkam pārveidota dabasgāzes infrastruktūra, kas nodrošina pārredzamu un nediskriminējošu piekļuvi vairākiem tīkla lietotājiem;
- b) uzglabāšanas kompleksi, kas savienoti ar a) apakšpunktā minētajiem augstspiediena ūdeņraža cauruļvadiem;
- c) sašķidrināta ūdeņraža un citās ķīmiskās vielās esoša ūdeņraža pieņemšanas, uzglabāšanas un regazifikācijas vai dekompresijas kompleksi ūdeņraža ievadīšanai, attiecīgā gadījumā, tīklā;
- d) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai ūdeņraža sistēma būtu ekspluatācijā droša, neapdraudēta un efektīva vai lai nodrošinātu divvirzienu plūsmas jaudu, tostarp kompresoru stacijas;
- e) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ļauj izmantot ūdeņradi vai no ūdeņraža iegūtas degvielas transporta nozarē TEN-T pamattīklā, kas noteikts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1315/2013¹ III nodaļu.

Jebkurš no a) līdz d) apakšpunktā minētajiem aktīviem var būt no jauna būvēts aktīvs vai aktīvs, kas pārprofilēts no dabasgāzei uz ūdeņradim vai abām minētajām gāzēm paredzētu aktīvu;

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1315/2013 (2013. gada 11. decembris) par Savienības pamatnostādņēm Eiropas transporta tīkla attīstībai un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 661/2010/ES (OV L 348, 20.12.2013., 1. lpp.).

- 4) elektrolīzeru iekārtas:
- a) elektrolīzeri:
- i) ar vismaz 50 MW jaudu, ko nodrošina viens elektrolīzeris vai vairāku elektrolīzeru kopums, kurš veido vienu, koordinētu projektu;
 - ii) kuros ražošana atbilst prasībai dzīves ciklā aiztaupīt 70 % siltumnīcefekta gāzu emisiju attiecībā pret fosilo kurināmo komparatoru 94g CO₂eq/MJ, kā noteikts Direktīvas (ES) 2018/2001 25. panta 2. punktā un V pielikumā. Dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījumu aprēķina, izmantojot metodiku, kas minēta Direktīvas (ES) 2018/2001 28. panta 5. punktā vai, alternatīvi, izmantojot ISO 14067 vai ISO 14064-1. Dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisijām ir jāietver netiešās emisijas. Attiecīgā gadījumā kvantificētus aprites cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījumus verificē saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 30. pantu vai tos verificē neatkarīga trešā persona; un
 - iii) tiem ir ar tīklu saistīta funkcija, jo īpaši ņemot vērā vispārējo sistēmas elastību un elektroenerģijas un ūdeņraža tīklu vispārējo sistēmas efektivitāti;
- b) saistītais aprīkojums, tostarp cauruļvadu savienojumi ar gāzes tīklu;

5) oglekļa dioksīds:

- a) specializēti cauruļvadi – izņemot sākumposma cauruļvadu tīklu –, ko izmanto, lai no vairāk nekā viena avota transportētu oglekļa dioksīdu tā pastāvīgai ģeoloģiskai uzglabāšanai saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK;
- b) stacionāri kompleksi oglekļa dioksīda sašķidrināšanai, buferkrātuvēm un pārveidotājiem, ņemot vērā tā tālāku transportēšanu pa cauruļvadiem un īpašiem transporta veidiem, piemēram, kuģiem, baržām, kravas automobiļiem un vilcieniem;
- c) neskarot aizliegumu ģeoloģiskai oglekļa dioksīda uzglabāšanai dalībvalstī, virszemes un iesūknēšanas kompleksi, kas saistīti ar infrastruktūru ģeoloģiskā veidojumā, ko saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK izmanto oglekļa dioksīda pastāvīgai ģeoloģiskai uzglabāšanai, ja tie nav saistīti ar oglekļa dioksīda izmantošanu ogļūdeņražu pastiprinātai atgūšanai un ir vajadzīgi, lai nodrošinātu oglekļa dioksīda pārrobežu transportēšanu un uzglabāšanu;
- d) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai attiecīgā sistēma darbotos pareizi un būtu ekspluatācijā neapdraudēta un efektīva, tostarp aizsardzības, uzraudzības un kontroles sistēmas.

III PIELIKUMS

REĢIONĀLIE PROJEKTU SARAKSTI

1. NOTEIKUMI GRUPĀM

- 1) Attiecībā uz energoinfrastruktūru, kas ir valsts regulatīvo iestāžu kompetencē, katrā grupā ir pārstāvji no dalībvalstīm, valsts regulatīvajām iestādēm, PSO, kā arī Komisijas, Aģentūras, ES SSO struktūras un *ENTSO-E* vai *ENTSO-G*.

Attiecībā uz citām energoinfrastruktūras kategorijām katrā grupā ir pārstāvji no Komisijas, dalībvalstīm un projekta virzītājiem, uz kuriem attiecas katra no I pielikumā noteiktajām attiecīgajām prioritātēm.

- 2) Atkarībā no projektu skaita, kas kandidē uz iekļaušanu Savienības sarakstā, reģionālām infrastruktūras nepilnībām un tirgus attīstības grupas un grupu lēmējstruktūras var pēc vajadzības sadalīties, apvienoties vai sanākt kopā dažādās konfigurācijās, lai apspriestu jautājumus, kas kopīgi visām grupām vai kas attiecas tikai uz konkrētiem reģioniem. Šādi jautājumi var būt saistībā ar pārreģionālo konsekvenci vai to iecerētajos reģionālajos sarakstos iekļauto projektu skaitu, kas draud kļūt nepārvaldāms.

- 3) Katra grupa savu darbu organizē saskaņīgi ar reģionālās sadarbības centieniem atbilstīgi Regulas (EK) No 715/2009 12. pantam, Regulas (ES) 2019/943 34. pantam, Direktīvas 2009/73/EK 7. pantam un Direktīvas (ES) 2019/944 61. pantam, kā arī saskaņīgi ar citām esošām reģionālās sadarbības struktūrām.
- 4) Lai īstenotu attiecīgos energoinfrastruktūras prioritāros koridorus un jomas, kas norādītas I pielikumā, katra grupa pēc vajadzības uzaicina projekta virzītājus, kuru projekts varētu tikt atlasīts kā kopīgu interešu projekts, kā arī pārstāvjus no valstu pārvaldes iestādēm, regulatīvām iestādēm, pilsoniskās sabiedrības un PSO no trešām valstīm. Lēmumu uzaicināt trešās valsts pārstāvjus pieņemt saskaņā ar konsensa principu.
- 5) Attiecībā uz I pielikuma 2. iedaļā noteiktajiem energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem katra grupa pēc vajadzības uzaicina pārstāvjus no dalībvalstīm, kurām ir tikai sauszemes robežas, kā arī kompetento iestāžu, valsts regulatīvo iestāžu un PSO pārstāvjus.
- 6) Katra grupa pēc vajadzības uzaicina organizācijas, kas pārstāv attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp pārstāvjus no trešām valstīm, un attiecīgā gadījumā – pašas ieinteresētās personas, tostarp ražotājus, SSO, piegādātājus, patērētājus, vietējos iedzīvotājus un Savienībā bāzētas vides aizsardzības organizācijas, paust savu specifisko lietpratību. Katra grupa rīko uzklauššanas vai apspriedes, ja tas ir lietderīgi tās uzdevumu izpildei.

- 7) Attiecībā uz grupu sanāksmēm Komisija ieinteresētajām personām pieejamā platformā publicē iekšējos noteikumus, atjauninātu sarakstu ar dalīborganizācijām, regulāri atjauninātu informāciju par darba progresu, sanāksmju programmu, kā arī sanāksmju protokolus, ja tie ir pieejami. Grupu lēmējstruktūru apspriedes un projektu sarīdīšana saskaņā ar 4. panta 5. punktu ir konfidenciāla. Visus lēmumus, kas attiecas uz reģionālo grupu funkcionēšanu un darbu, pieņem dalībvalstis un Komisija saskaņā ar konsensa principu.
- 8) Komisija, Aģentūra un grupas tiecas nodrošināt konsekveni grupu starpā. Tādēļ Komisija un Aģentūra attiecīgā gadījumā nodrošina informācijas apmaiņu saistībā ar visu darbu, par ko attiecīgajās grupās ir pārreģionāla interese.
- 9) Valsts regulatīvo iestāžu un Aģentūras dalība grupās neapdraud to mērķu un pienākumu pildīšanu, kas tām noteikti šajā regulā vai Regulā (ES) 2019/942, Direktīvas 2009/73/EK 40. un 41. pantā un Direktīvas (ES) 2019/944 58., 59. un 60. pantā.

2. REĢIONĀLO SARAKSTU IZVEIDES PROCESS

- 1) Projekta virzītāji, kuru projekti varētu tikt atlasīti kā Savienības sarakstā esoši projekti un kuri vēlas iegūt minēto statusu, iesniedz grupai pieteikumu, lai projekts tiktu atlasīts par Savienības sarakstā esošu projektu, un pieteikumā iekļauj:
 - a) novērtējumu par to, kā to projekti sekmēs I pielikumā minēto prioritāšu īstenošanu;
 - b) norādi par projekta attiecīgo kategoriju, kā noteikts II pielikumā;
 - c) analīzi par to, kā ir izpildīti 4. pantā noteiktie kritēriji;
 - d) projektiem, kas sasnieguši pietiekamu gatavību, – projektam specifisku izmaksu un ieguvumu analīzi, kas veikta atbilstīgi metodoloģijai, kura izstrādāta saskaņā ar 11. pantu;
 - e) savstarpēju interešu projektiem – atbalsta vēstules no tieši skarto valstu valdībām, kurās pausts atbalsts projektam, vai citas nesaistošas vienošanās;
 - f) visu citu informāciju, kas būtiska projekta izvērtēšanai.
- 2) Visi saņēmēji nodrošina komerciāli sensitīvas informācijas konfidencialitāti.

- 3) Ierosinātie elektroenerģijas pārvades un uzkrāšanas kopīgu interešu projekti, kas ietilpst šīs regulas II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā minētajās energoinfrastruktūras kategorijās, ir daļa no jaunākā pieejamā Savienības elektroenerģijas tīkla attīstības desmit gadu plāna, ko izstrādājis *ENTSO-E* saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 30. pantu. Ierosinātie elektroenerģijas pārvades kopīgu interešu projekti, kas ietilpst šīs regulas II pielikuma 1. punkta b) un f) apakšpunktā minētajās energoinfrastruktūras kategorijās, izriet no Regulas 14. panta 2. punktā minētās integrēta atkrastes tīkla attīstības un tīkla pastiprinājumiem un atbilst tiem.
- 4) No 2024. gada 1. janvāra ierosinātie ūdeņraža kopīgu interešu projekti, kas ietilpst šīs regulas II pielikuma 3. punktā minētajās energoinfrastruktūras kategorijās, ir projekti, kuri ir daļa no jaunākā pieejamā Kopienas gāzes tīkla attīstības desmit gadu plāna, ko izstrādājis *ENTSO-G* saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 8. pantu.

- 5) Līdz 2022. gada 30. jūnijam un pēc tam par katru Savienības mēroga tīkla desmit gadu attīstības plānu *ENTSO-E* un *ENTSO-G* izdod atjauninātas pamatnostādnes par projektu iekļaušanu savā attiecīgajā Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānā, kā minēts 3. un 4. punktā, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi un procesa pārredzamību. Pamatnostādnes paredz vienkāršotu procesu, kā visus konkrētajā brīdī spēkā esošajā Savienības sarakstā esošus projektus iekļaut Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānos, ņemot vērā dokumentāciju un datus, kuri jau tikuši iesniegti iepriekšējos Savienības mēroga tīkla desmit gadu attīstības plānu procesos, ar noteikumu, ka dokumentācija un dati, kuri jau tikuši iesniegti, joprojām ir derīgi.

ENTSO-E un *ENTSO-G* apspriežas ar Komisiju un Aģentūru par savām attiecīgajām iecerētajām pamatnostādnēm par projektu iekļaušanu Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānos un pienācīgi ņem vērā Komisijas un Aģentūras ieteikumus pirms galīgo pamatnostādņu publikācijas.

- 6) Ierosinātie oglekļa dioksīda transportēšanas un uzglabāšanas projekti, kas ietilpst II pielikuma 5. punktā minētajā energoinfrastruktūras kategorijā, ir daļa no oglekļa dioksīda transportēšanas un uzglabāšanas pārrobežu infrastruktūrai veltīta plāna, ko izstrādājušas vismaz divas dalībvalstis un ko Komisijai iesniedz vai nu attiecīgās dalībvalstis, vai minēto dalībvalstu ieceltas struktūras.

- 7) *ENTSO-E* un *ENTSO-G* sniedz grupām informāciju par to, kā tās piemērojušas pamatnostādnes, lai novērtētu iekļaušanu Savienības tīkla attīstības desmit gadu plānos.
- 8) Attiecībā uz projektiem, kas ietilpst valsts regulatīvo iestāžu kompetencē, valsts regulatīvās iestādes un, vajadzības gadījumā, Aģentūra iespēju robežās reģionālās sadarbības kontekstā saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 7. pantu un Direktīvas (ES) 2019/944 61. pantu pārbauda, cik konsekventi tiek piemērota kritēriju un izmaksu un ieguvumu analīzes metodika, un izvērtē to pārrobežu nozīmi. Tās novērtējumu iesniedz grupai. Komisija nodrošina, ka šīs regulas 4. pantā un IV pielikumā minētos kritērijus un metodoloģiju piemēro saskaņoti, lai nodrošinātu konsekvenci reģionālo grupu starpā.
- 9) Attiecībā uz visiem projektiem, uz kuriem neattiecas šā pielikuma 8. punkts, Komisija novērtē šīs regulas 4. pantā noteikto kritēriju piemērošanu. Komisija arī ņem vērā paplašināšanas iespējas nākotnē, lai iesaistītu vēl citas dalībvalstis. Komisija novērtējumu iesniedz grupai. Attiecībā uz projektiem, kurus piesaka uz savstarpēju interešu projekta statusa saņemšanu, trešo valstu pārstāvjus un regulatīvās iestādes aicina iesniegt novērtējumu.

- 10) Katra dalībvalsts, uz kuras teritoriju ierosinātais projekts neattiecas, bet var potenciāli sniegt pozitīvu neto ietekmi vai būtiski ietekmēt, piemēram, vidi vai energoinfrastruktūras darbību tās teritorijā, var iesniegt grupai atzinumu, izklāstot savus apsvērumus.
- 11) Grupa pēc grupas dalībvalsts pieprasījuma izskata pamatotos apsvērumus, ko dalībvalsts iesniegusi saskaņā ar 3. panta 3. punktu, kāpēc tā neapstiprina projektu, kurš attiecas uz tās teritoriju.
- 12) Grupa apsver, vai princips “energoefektivitāte pirmajā vietā” tiek piemērots attiecībā uz reģionālo infrastruktūras vajadzību noteikšanu un katru kandidātprojektu. Grupa jo īpaši par prioritāriem uzskata tādus risinājumus kā pieprasījuma puses pārvaldība, tirgus nosacījumu risinājumi, digitālo risinājumu īstenošana un ēku renovācija, ja tie no sistēmas izmaksefektivitātes viedokļa tiek uzskatīti par efektīvākiem nekā jaunas piedāvājuma puses infrastruktūras būvniecība.
- 13) Grupas locekļi rīko tikšanos, lai izskatītu un sakārtotu ierosinātos projektus prioritārā secībā, balstoties uz projektu pārredzamu novērtējumu, kurā izmantoti 4. pantā noteiktie kritēriji, un ņemot vērā regulatoru novērtējumu vai Komisijas novērtējumu par projektiem, kas nav valsts regulatīvo iestāžu kompetencē.

- 14) Grupu sagatavotos iecerētos reģionālos sarakstus ar ierosinātajiem projektiem, kas ietilpst valsts regulatīvo iestāžu kompetencē, un jebkādus atzinumus, kuri minēti šīs iedaļas 10. punktā, iesniedz Aģentūrai sešus mēnešus pirms Savienības saraksta pieņemšanas dienas. Aģentūra iecerētos reģionālos sarakstus un pievienotos atzinumus novērtē trīs mēnešu laikā pēc to saņemšanas. Aģentūra sniedz atzinumu par iecerētajiem reģionālajiem sarakstiem, jo īpaši par kritēriju un izmaksu un ieguvumu analīzes konsekventu piemērošanu reģionos. Aģentūras atzinumu pieņem saskaņā ar Regulas (ES) 2019/942 22. panta 5. punktā minēto procedūru.
- 15) Viena mēneša laikā pēc Aģentūras atzinuma saņemšanas katras grupas lēmējstruktūra pieņem ierosināto projektu galīgo reģionālo sarakstu, ievērojot 3. panta 3. punkta noteikumus, pamatojoties uz grupas priekšlikumu un ņemot vērā Aģentūras atzinumu un valsts regulatīvo iestāžu novērtējumu, kuri iesniegti saskaņā ar 8. punktu, vai Komisijas novērtējumu par projektiem, kas nav valsts regulatīvo iestāžu kompetencē un kas ierosināti saskaņā ar 9. punktu, un Komisijas ieteikumu, ar kuru tiecas panākt, ka Savienības sarakstā esošo projektu kopējais skaits ir pārvaldāms, it īpaši kur tas ir uz robežas saistībā ar konkurējošiem vai potenciāli konkurējošiem projektiem. Grupu lēmējstruktūras galīgos reģionālos sarakstus iesniedz Komisijai, pievienojot jebkādus atzinumus, kas minēti 10. punktā.

- 16) Ja, pamatojoties uz iecerētajiem reģionālajiem sarakstiem un ņemot vērā Aģentūras atzinumu, ierosināto projektu kopējais skaits Savienības sarakstā pārsniedz pārvaldāmu daudzumu, Komisija katrai attiecīgajai grupai iesaka reģionālajā sarakstā neiekļaut tos projektus, kas attiecīgās grupas sarakstā saskaņā ar 4. panta 5. punktā noteikto prioritāro secību atrodas beigās.
-

IV PIELIKUMS

PROJEKTU KRITĒRIJI – NOTEIKUMI UN RĀDĪTĀJI

- 1) Kopīgu interešu projekts ar ievērojamu pārrobežu ietekmi ir projekts kādas dalībvalsts teritorijā un atbilst šādiem kritērijiem:
 - a) elektroenerģijas pārvade – projekts pie minētās dalībvalsts robežas ar citu vai citām dalībvalstīm tīkla pārvades jaudu vai jaudu, kas pieejama komerciālajām plūsmām, pie minētās dalībvalsts robežas ar citu vai citām dalībvalstīm palielina vismaz par 500 megavatiem (MW), salīdzinot ar situāciju, ja projekts netiktu nodots ekspluatācijā, vai projekts samazina savstarpēji nesavienotu sistēmu energoizolāciju vienā vai vairākās dalībvalstīs, un palielina pārrobežu tīkla pārvades jaudu pie robežas starp divām dalībvalstīm vismaz par 200 MW;
 - b) elektroenerģijas uzkrāšana – projekts nodrošina vismaz 225 MW uzstādīto kapacitāti un tādu uzkrāšanas kapacitāti, kas dod iespēju saražot neto elektroenerģiju vismaz 250 GW stundas gadā;

- c) viedie energotīkli – projekts ir paredzēts aprīkojumam un iekārtām augstsprieguma un vidēja sprieguma līmenī, un tajā ir iesaistīti PSO, PSO un SSO vai SSO no vismaz divām dalībvalstīm. Projektā var iesaistīt tikai SSO, ar noteikumu, ka tie ir no vismaz divām dalībvalstīm un ir nodrošināta sadarbība. Projekts atbilst vismaz diviem no šādiem kritērijiem: tajā iesaistīti 50 000 elektroenerģijas lietotāju, ražotāju, patērētāju vai ražojošu patērētāju, tas aptver patēriņa zonu, kura ir vismaz 300 GW stundas gadā, vismaz 20 % no elektroenerģijas patēriņa, kas saistīts ar projektu, rodas no mainīgiem atjaunīgajiem resursiem, vai arī tas samazina savstarpēji nesavienotu sistēmu enerģētisko izolāciju vienā vai vairākās dalībvalstīs. Projektam nav jābūt saistītam ar fizisku kopīgu robežu. Projektiem, kas saistīti ar mazām izolētām sistēmām, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 42. punktā, tostarp salām, minētie sprieguma līmeņi ir vienādi ar augstāko sprieguma līmeni relevantajā elektroenerģijas sistēmā;
- d) ūdeņraža pārvade un sadale — projekts dara iespējamu ūdeņraža pārvadi pāri attiecīgo dalībvalstu robežām vai esošo pārrobežu ūdeņraža transportēšanas jaudu pie divu dalībvalstu robežas palielina par vismaz 10 %, salīdzinot ar situāciju pirms projekta nodošanas ekspluatācijā, un tiek pietiekami parādīts, ka projekts ir būtiska daļa no plānota pārrobežu ūdeņraža tīkla, un sniegti pietiekami pierādījumi par esošiem plāniem un sadarbību ar kaimiņvalstīm un tīklu operatoriem, vai attiecībā uz projektiem, kas samazina savstarpēji nesavienotu sistēmu enerģētisko izolāciju vienā vai vairākās dalībvalstīs, projekta mērķis ir tieši vai netieši apgādāt vismaz divas dalībvalstis;

- e) ūdeņraža uzglabāšana vai II pielikuma 3. punktā minētie ūdeņraža pieņemšanas kompleksi – projekta mērķis ir tieši vai netieši apgādāt vismaz divas dalībvalstis;
- f) elektrolīzeri – projekts nodrošina uzstādīto jaudu vismaz 50 MW apmērā, ko nodrošina viens elektrolīzeris vai vairāki elektrolīzeri, kas kopā veido vienu, koordinētu projektu un sniedz tiešus vai netiešus ieguvumus vismaz divām dalībvalstīm, un jo īpaši attiecībā uz projektiem salās un salu sistēmās, atbalsta inovatīvus un citus risinājumus, kuros iesaistītas vismaz divas dalībvalstis un kuriem ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un sniedz būtisku ieguldījumu salu un Savienības energosistēmas ilgtspējā;
- g) viedie gāzes tīkli – projektā ir iesaistīti PSO, PSO un SSO vai SSO no vismaz divām dalībvalstīm. SSO var tikt iesaistīti tikai ar PSO atbalstu no vismaz divām dalībvalstīm, kas ir cieši saistīti ar projektu un nodrošina sadarbību;

- h) atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas pārvade — projekts ir izstrādāts tā, lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvadi no atkrastes ražošanas objektiem ar jaudu vismaz 500 MW, un nodrošina elektroenerģijas pārvadi uz konkrētas dalībvalsts sauszemes tīklu, kā arī palielina iekšējā tirgū pieejamo atjaunīgās elektroenerģijas apjomu. Projektu izstrādā teritorijās, kurās atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas izplatība ir zema, un tam ir būtiska pozitīva ietekme uz 2030. gadam izvirzītajiem Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājiem un tās 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un tas sniedz būtisku ieguldījumu energosistēmas ilgtspējā un tirgus integrācijā, vienlaikus nekavējot pārrobežu jaudas un plūsmas;
 - i) oglekļa dioksīda projekti — projektu izmanto, lai transportētu un attiecīgā gadījumā uzglabātu antropogēno oglekļa dioksīdu, kas radies vismaz divās dalībvalstīs.
- 2) Savstarpēju interešu projekts ar ievērojamu pārrobežu ietekmi ir projekts un atbilst šādiem kritērijiem:
- a) savstarpēju interešu projekts II pielikuma 1. punkta a) un f) apakšpunktā noteiktajā kategorijā – projekts palielina tīkla pārvades jaudu vai jaudu, kas pieejama komerciālajām plūsmām, pie minētās dalībvalsts robežas ar vienu vai vairākām trešām valstīm un sniedz ievērojamus ieguvumus vai nu tieši vai netieši (jo ir starpsavienojums ar trešo valsti) Savienības līmenī saskaņā ar īpašajiem kritērijiem, kuri uzskaitīti 4. panta 3. punktā. Ieguvumus dalībvalstīm aprēķina un publicē *ENTSO-E* Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna ietvaros;

- b) savstarpēju interešu projekts II pielikuma 3. punktā noteiktajā kategorijā – ūdeņraža projekts dara iespējamu ūdeņraža pārvadi pie kādas dalībvalsts robežas ar vienu vai vairākām trešām valstīm, un tiek pierādīts, ka tas sniedz ievērojamus ieguvumus vai nu tieši vai netieši (jo ir starpsavienojums ar trešo valsti) Savienības līmenī saskaņā ar īpašajiem kritērijiem, kuri uzskaitīti 4. panta 3. punktā. Ieguvumus dalībvalstīm aprēķina un publicē *ENTSO-G* Savienības tīkla attīstības desmit gadu plāna ietvaros;
- c) savstarpēju interešu projekts II pielikuma 5.punktā noteiktajā kategorijā – vismaz divas dalībvalstis un kāda trešā valsts projektu var izmantot antropogēnas izcelsmes oglekļa dioksīda transportēšanai un uzglabāšanai.

- 3) Attiecībā uz projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta a), b), c), d) un f) apakšpunktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, 4. pantā uzskaitītos kritērijus izvērtē šādi:
- a) atjaunīgās enerģijas pārvadi no ražošanas vietām uz lieliem patēriņa centriem un krātuvēm mēra saskaņā ar analīzi, kas veikta jaunākajā pieejamajā Savienības elektroenerģijas tīkla attīstības desmit gadu plānā, jo īpaši:
 - i) attiecībā uz elektroenerģijas pārvadi aplēš atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas jaudu (pēc tehnoloģijas, izsakot MW), kas pievienota un pārvadīta, pateicoties projektam, un to salīdzina ar plānoto kopējo ražošanas jaudu no šādiem atjaunojamiem energoresursiem attiecīgajā dalībvalstī 2030. gadā saskaņā ar nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem, kurus dalībvalstis iesniegušas saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999;
 - ii) attiecībā uz enerģijas uzkrāšanu salīdzina jauno jaudu, ko nodrošina projekts, ar kopējo esošo jaudu tai pašai uzkrāšanas tehnoloģijai V pielikumā noteiktajā analīzes apgabalā;

- b) tirgus integrāciju, konkurenci un sistēmas elastību mēra saskaņā ar analīzi, kas veikta jaunākajā pieejamajā Savienības elektroenerģijas tīkla attīstības desmit gadu plānā, jo īpaši:
- i) attiecībā uz pārrobežu projektiem, tostarp atkārtotu ieguldījumu projektiem, aprēķina ietekmi uz tīkla pārvades jaudu abos elektroenerģijas plūsmas virzienos, ko mēra pēc elektroenerģijas daudzuma (MW) un to ieguldījuma, lai sasniegtu minimālo 15% starpsavienotības mērķrādītāju, un – attiecībā uz projektiem ar būtisku pārrobežu ietekmi – aprēķina ietekmi uz tīkla pārvades jaudu uz robežām starp attiecīgajām dalībvalstīm, attiecīgajām dalībvalstīm un trešām valstīm vai attiecīgajās dalībvalstīs un ietekmi uz pieprasījuma un piedāvājuma balansēšanu un tīkla darbību attiecīgajās dalībvalstīs;
 - ii) attiecībā uz V pielikumā noteikto analīzes apgabalu novērtē projekta ietekmi uz ražošanas un pārvades izmaksām energosistēmas mērogā un ietekmi uz tirgus cenu dinamiku un konvergenci atbilstīgi dažādiem plānošanas scenārijiem, jo īpaši ņemot vērā, kā tas maina sarindojumu pēc saimnieciskā izdevīguma;

- c) apgādes drošību, sadarbspēju un drošu sistēmas darbību mēra saskaņā ar analīzi, kas veikta jaunākajā pieejamajā Savienības elektroenerģijas tīkla attīstības desmit gadu plānā, jo īpaši novērtē projekta ietekmi uz prognozētajiem slodzes zudumiem V pielikumā noteiktajā analīzes apgabalā, un izsaka kā ražošanas un pārvades adekvātumu raksturīgu slodzes periodu kopumā, ņemot vērā paredzamās izmaiņas ekstremālos klimatiskos apstākļos un to ietekmi uz infrastruktūras noturību. Attiecīgā gadījumā mēra projekta ietekmi uz neatkarīgu un uzticamu sistēmas darbības un pakalpojumu kontroli.
- 4) Attiecībā uz projektiem, kas ietilpst II pielikuma 1. punkta e) apakšpunktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, 4. pantā uzskaitītos kritērijus izvērtē šādi:
- a) ilgstpējības līmeni mēra, novērtējot, kādā mērā tīkli spēj savienot un transportēt variablu atjaunīgo enerģiju;
 - b) apgādes drošību mēra, novērtējot zudumu līmeni sadales un pārvades tīklā vai abos kopā, elektrotīkla komponentu procentuālo izmantojumu (t. i., vidējo slodzi), tīkla komponentu pieejamību (saistībā ar plānotu un neplānotu apkopi) un tās ietekmi uz tīkla darbības rezultātiem, kā arī pārrāvumu (t. sk. ar klimatu saistītu pārrāvumu) ilgumu un biežumu;
 - c) tirgus integrāciju mēra, novērtējot inovāciju ieviešanu sistēmu darbībā, enerģētiskās izolācijas samazināšanā un starpsavienojumos, kā arī to, kādā līmenī ir integrētas citas nozares un sekmēti jauni uzņēmējdarbības modeļi un tirgus struktūras;

- d) tīkla drošību, elastību un apgādes kvalitāti mēra, novērtējot inovatīvo pieeju sistēmas elastībai, kiberdrošību, efektīvu sadarbību PSO un SSO līmeņu starpā, spēju iekļaut pieprasījumu reakciju, uzkrāšanu, energoefektivitātes pasākumus, digitālu rīku un IKT izmaksefektīvu izmantošanu uzraudzībai un vadībai, elektroenerģijas sistēmas stabilitāti un sprieguma kvalitāti.
- 5) Attiecībā uz ūdeņradi, kas ietilpst II pielikuma 3. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, 4. pantā uzskaitītos kritērijus izvērtē šādi:
- a) ilgtspēju mēra kā projekta ieguldījumu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā dažādos galapatēriņa lietojumos nozarēs, kur grūti samazināt emisijas, piemēram, rūpniecībā vai transportā; elastībā un sezonālās uzkrāšanas iespējās atjaunonīgās elektroenerģijas ražošanā; vai atjaunīgā un mazoglekļa ūdeņraža integrēšanā ar mērķi apsvērt tirgus vajadzības un popularizēt atjaunīgo ūdeņradi;
 - b) tirgus integrāciju un sadarbību mēra, aprēķinot, kāda ir projekta pievienotā vērtība no tirgus sektoru integrācijas un cenu konverģences viedokļa un no sistēmas kopējās elastības viedokļa;
 - c) apgādes drošību un elastību mēra, aprēķinot, kāda ir projekta pievienotā vērtība no ūdeņraža apgādes noturības, daudzveidības un elastības viedokļa;

- d) konkurenci mēra, novērtējot projekta ieguldījumu piegādes diversifikācijā, tostarp piekļuves atvieglošanā ūdeņraža apgādes vietējiem avotiem.
- 6) Attiecībā uz vieda gāzes tīkla projektiem, kas ietilpst II pielikuma 2. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, 4. pantā uzskaitītos kritērijus izvērtē šādi:
- a) ilgtspējas līmeni mēra, novērtējot atjaunīgo un mazoglekļa gāzu īpatsvaru, kas integrēts gāzes tīklā, saistītos siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījumus par labu visas sistēmas dekarbonizācijai un noplūžu adekvātu identificēšanu;
- b) piegādes kvalitāti un drošību mēra, novērtējot droši pieejamās gāzes piegādes un maksimālā pieprasījuma attiecību, to importa īpatsvaru, ko aizstāj vietējas atjaunīgās un mazoglekļa gāzes, sistēmas ekspluatācijas stabilitāti un pārrāvumu ilgumu un biežumu katram klientam;
- c) elastības pakalpojumu, piemēram, pieprasījumreakcijas un uzglabāšanas, nodrošināšana, veidojot savienojumus ar citiem energonesējiem un nozarēm un tādējādi sekmējot viedās enerģētikas nozares integrāciju, un to mēra, novērtējot izmaksu ietaupījumus, ko sniedz savienotas enerģētikas nozares un energosistēmas, piemēram, siltuma un elektroenerģijas sistēma, transports un rūpniecība.

- 7) Attiecībā uz elektrolīzeru projektiem, kas ietilpst II pielikuma 4. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, 4. pantā uzskaitītos kritērijus izvērtē šādi:
- a) ilgtspēju mēra, novērtējot tīklā integrēta atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža, jo īpaši no atjaunojamiem energoresursiem iegūta ūdeņraža, kas atbilst II pielikuma 4. punkta a) apakšpunkta ii) punktā noteiktajiem kritērijiem, īpatsvaru vai aplēšot minētās izcelsmes sintētisko degvielu ieviešanas apjomu un saistītos siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījumus;
 - b) apgādes drošību mēra, novērtējot projekta ieguldījumu tīkla drošā, stabilā un efektīvā ekspluatācijā, arī novērtējot to, kādā mērā tas novērš atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas apcirpšanu;
 - c) elastības pakalpojumu, tādu kā pieprasījuma reakcija un uzkrāšana, nodrošināšana, veidojot savienojumus ar citiem energonesējiem un nozarēm un tādējādi sekmējot viedās enerģētikas nozares integrāciju, un to mēra, novērtējot izmaksu ietaupījumus, ko sniedz savienotas enerģētikas nozares un energosistēmas, piemēram, gāzes, ūdeņraža, elektroenerģijas un siltuma tīkli, transporta un rūpniecības nozares.

- 8) Attiecībā uz oglekļa dioksīda infrastruktūru, kas ietilpst II pielikuma 5. punktā noteiktajās energoinfrastruktūras kategorijās, 4. pantā uzskaitītos kritērijus izvērtē šādi:
- a) ilgtspēju mēra, novērtējot kopējo paredzamo siltumnīcefekta gāzu samazinājumu projekta dzīves cikla laikā un ņemot vērā faktu, ka trūkst alternatīvu tehnoloģisko risinājumu, piemēram, bet ne tikai, energoefektivitātes, elektrifikācijas, kurā integrēti atjaunojamie energoresursi, lai sasniegtu tādu pašu siltumnīcefekta gāzu samazinājuma līmeni kā oglekļa dioksīda daudzums, kas ar salīdzināmām izmaksām jāuztver savienotās rūpnieciskās iekārtās salīdzināmā termiņā, ņemot vērā attiecīgi siltumnīcefekta gāzu emisijas no enerģijas, kas vajadzīga oglekļa dioksīda uztveršanai, transportēšanai un uzglabāšanai, ņemot vērā infrastruktūru, tostarp attiecīgā gadījumā citus iespējamus turpmākos lietojumus;
 - b) noturību un drošību mēra, izvērtējot infrastruktūras drošību;
 - c) sloga uz vidi un vidisko risku mīkstināšana ar oglekļa dioksīda pastāvīgu neitralizāciju.
-

V PIELIKUMS

IZMAKSU UN IEGUVUMU ANALĪZE ENERGOSISTĒMAS MĒROGĀ

ENTSO-E un *ENTSO-G* izstrādātās izmaksu un ieguvumu analīzes metodoloģijas ir savstarpēji saskaņotas, vienlaikus tajās ir ņemta vērā nozaru specifika. Metodoloģijas, kas paredzētas Savienības sarakstā esošo projektu saskaņotai un pārredzamai izmaksu un ieguvumu analīzei energosistēmas mērogā, ir vienādas visām infrastruktūras kategorijām, ja vien nav pamatojuma konkrētām atšķirībām. Tās attiecas uz izmaksām plašākā nozīmē (tostarp eksternalitātēm), ņemot vērā 2030. gadam izvirzītas Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājus un 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, un atbilst šādiem principiem:

- 1) atsevišķa projekta analīzes apgabals aptver visas dalībvalstis un trešās valstis, kuru teritorijā atrodas projekts, visas tieši kaimiņos esošās dalībvalstis un visas citas dalībvalstis, uz kurām projektam ir būtiska ietekme. Šajā nolūkā *ENTSO-E* un *ENTSO-G* sadarbojas ar visiem attiecīgajiem sistēmu operatoriem attiecīgajās trešās valstīs. Attiecībā uz projektiem, kas ietilpst II pielikuma 3. punktā noteiktajā energoinfrastruktūras kategorijā, *ENTSO-E* un *ENTSO-G* sadarbojas ar projekta virzītāju arī tad, ja tas nav sistēmas operators;

- 2) katrā izmaksu un ieguvumu analīzē ietver jutīguma analīzi attiecībā uz ievaddatu kopumu, tostarp ražošanas un siltumnīcefekta gāzu izmaksas, kā arī paredzamo pieprasījuma un piegādes attīstību, tostarp attiecībā uz atjaunīgajiem energoresursiem, un tostarp abu elastību, kā arī uzglabāšanas pieejamību, dažādu projektu ekspluatācijā nodošanas datumu tajā pašā analīzes apgabalā, klimata ietekmi un citus būtiskus parametrus;
- 3) tās nosaka, kāda analīze jāveic, balstoties uz relevanto daudznozaru ievaddatu kopumu, aprēķinot ietekmi gadījumam, kad projekts tiek realizēts, un gadījumam, kad projekts netiek realizēts, un ietver relevanto savstarpējo saistību ar citiem projektiem;
- 4) tās sniedz norādes par enerģijas tīkla izstrādāšanu un izmantošanu un tirgus modelēšanu, kas nepieciešama izmaksu un ieguvumu analīzei. Modelēšana ļauj pilnvērtīgi novērtēt ekonomisko ieguvumu, tostarp tirgus integrācijas, apgādes drošības un konkurences, kā arī energoizolācijas novēršanas, sociālo, vidisko un klimatisko ietekmi, tostarp starpnozaru ietekmi. Metodoloģija ir pilnīgi pārredzama, ietverot informāciju par to, kādēļ, kas un kā tiek aprēķināts katrs no ieguvumiem un izmaksām;
- 5) tās ir paskaidrots, kā visos tīkla desmit gadu attīstības plāna posmos tiek īstenots princips par energoefektivitāti pirmajā vietā;
- 6) tajās ir paskaidrots, ka projekts nekavēs atjaunīgās enerģijas attīstīšanu un izmantošanu;

- 7) tās nodrošina, ka tiek apzinātas dalībvalstis, uz kurām projektam ir neto pozitīva ietekme – ieguvēji –, dalībvalstis, uz kurām projektam ir neto negatīva ietekme, un izmaksu sedzēji, kas var būt citas dalībvalstis, nevis tās, kuru teritorijā konkrētā infrastruktūra ir uzbūvēta;
- 8) tajās ir ņemtas vērā vismaz šādas izmaksas: kapitālizmaksas, darbības un uzturēšanas izdevumu izmaksas, kā arī izmaksas, kas rodas saistītajai sistēmai projekta tehniskā dzīves cikla laikā kopumā, piemēram, dezekspluatācijas un atkritumu apsaimniekošanas izmaksas, tostarp ārējās izmaksas. Metodoloģijas sniedz norādījumus par diskonta likmēm, tehnisko dzīves ciklu un atlikušo vērtību, ko izmanto izmaksu un ieguvumu aprēķinos. Turklāt tajās ir iekļauta obligāta metodoloģija, kā aprēķināt ieguvumu un izmaksu attiecību un neto pašreizējo vērtību, kā arī ieguvumu diferenciāciju saskaņā ar to aplēšu metožu ticamības līmeni. Ņem vērā arī metodes, kā aprēķināt projektu ietekmi uz klimatu un vidi un ieguldījumu Savienības enerģētikas mērķrādītāju, piemēram, atjaunojamo energoresursu izplatības, energoefektivitātes un starpsavienojumu mērķrādītāju, sasniegšanā;
- 9) tās nodrošina, ka tiek novērtēti katram projektam īstenotie klimataadaptācijas pasākumi un ka tie atspoguļo siltumnīcefekta gāzu emisiju izmaksas, un ka novērtēšana ir stabila un saskanīga ar citām Savienības rīcībpolitikām, lai varētu tos salīdzināt ar citiem risinājumiem, kuriem nav vajadzīga jauna infrastruktūra.
-

VI PIELIKUMS

PAMATNOSTĀDNES PAR PĀRREDZAMĪBU UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBU

- 1) Procedūru rokasgrāmatā, kas minēta 9. panta 1. punktā, satur vismaz šādu informāciju:
 - a) attiecīgo tiesību aktu specifikācijas, uz ko balstīti lēmumi un atzinumi attiecībā uz dažādiem kopīgu interešu projektu veidiem, tostarp vides tiesību akti;
 - b) saņemamo attiecīgo lēmumu un atzinumu saraksts;
 - c) kompetentās iestādes, citu ieinteresēto iestāžu un svarīgāko ieinteresēto personu nosaukums un adrese;
 - d) darbplūsma, kur izklāstīts katrs procesa posms, kā arī norādīts provizorisks grafiks un īss lēmumu pieņemšanas procedūras pārskats dažādiem attiecīgo kopīgu interešu projektu veidiem;
 - e) informācija par to dokumentu plašumu, struktūru un detalizētību, kas jāiesniedz kopā ar pieteikumu par lēmuma pieņemšanu, tostarp kontrolsaraksts;
 - f) sabiedrības līdzdalības posmi un līdzekļi;

- g) veids, kā kompetentā iestāde, citas attiecīgās iestādes un projekta virzītājs parāda, ka ir ņemti vērā sabiedriskajā apspriešanā izteiktie viedokļi, piemēram, parādot ieviestās izmaiņas projekta atrašanās vietā vai konstrukcijā vai pamatojot, kādēļ šādi viedokļi netika ņemti vērā;
 - h) pēc iespējas, tās satura tulkojums visās kaimiņu dalībvalstu valodās, ko īsteno koordinācijā ar attiecīgajām kaimiņu dalībvalstīm.
- 2) Regulas 10. panta 6. punkta b) apakšpunktā minētajā detalizētajā grafikā tiek iekļauta vismaz šāda informācija:
- a) saņemamie lēmumi un atzinumi;
 - b) potenciāli iesaistītās iestādes, ieinteresētās personas un sabiedrība;
 - c) procedūras atsevišķie posmi un to ilgums;
 - d) būtiskākie sasniegtie starprezultāti un to termiņi, ņemot vērā gaidāmo visaptverošo lēmumu;
 - e) iestāžu plānotie resursi un iespējamās vajadzības pēc papildu resursiem.

- 3) Neskarot vides tiesību aktos noteiktās sabiedriskās apspriešanas prasības, lai vairotu sabiedrības līdzdalību atļauju piešķiršanas procesā un nodrošinātu iepriekšēju informāciju un dialogu ar sabiedrību, piemēro šādus principus:
- a) ieinteresētās personas, kuras ietekmē kopīgu interešu projekts, tostarp attiecīgās valsts, reģionālās un vietējās iestādes, zemes īpašnieki un iedzīvotāji, kas dzīvo projekta tuvumā, sabiedrība un pilsoniskās apvienības, organizācijas vai grupas tiek plaši informētas un iekļaujošā veidā ar tām apspriežas projekta sākumā, kad sabiedrības iespējamās bažas vēl ir iespējams ņemt vērā, un to veic iekļaujošā, atklātā un pārredzamā veidā. Vajadzības gadījumā kompetentā iestāde aktīvi atbalsta projekta virzītāja īstenotos pasākumus;
 - b) kompetentās iestādes nodrošina, ka kopīgu interešu projektu sabiedriskās apspriešanas procedūras ir pēc iespējas apvienotas grupās, ietverot sabiedrisko apspriešanu, ko jau tāpat paredz valsts tiesību akti. Katra sabiedriskā apspriešana aptver visus jautājumus, kas attiecas uz konkrēto procedūras posmu, un vienu jautājumu, kurš attiecas uz konkrētu procedūras posmu, apspriež tikai vienā sabiedriskajā apspriešanā; tomēr viena sabiedriskā apspriešana var notikt vairāk nekā vienā vietā. Paziņojumā par sabiedrisko apspriešanu skaidri norāda, kādi jautājumi tiks apspriesti sabiedriskajā apspriešanā;

- c) komentārus un iebildumus pieņem tikai no sabiedriskās apspriešanas sākuma līdz termiņa beigām;
 - d) projekta virzītāji nodrošina, ka apspriešana notiek laikposmā, kurā iespējama atklāta un iekļaujoša sabiedrības līdzdalība.
- 4) Sabiedrības līdzdalības koncepcijā ietver vismaz šādu informāciju:
- a) attiecīgās ieinteresētās personas, pie kurām jāvērsas;
 - b) paredzētie pasākumi, tostarp ierosinātās īpašo sanāksmju norises vietas un datumi;
 - c) grafiks;
 - d) dažādiem uzdevumiem iedalītie cilvēkresursi.

- 5) Tā kā sabiedriskajai apspriešanai ir jānotiek pirms pieteikuma dokumentācijas iesniegšanas, attiecīgās puses vismaz:
- a) publicē informatīvu bukletu gan elektroniskā, gan attiecīgā gadījumā drukātā veidā, kam ir ne vairāk kā 15 lappuses un kurā skaidri un kodolīgi izklāstīts pārskats par projekta aprakstu, mērķi, projekta attīstības posmu provizorisks grafiks, apsvērtie valsts tīkla attīstības plāna alternatīvie maršruti, iespējamās ietekmes veidi un raksturojums, tostarp pārrobežu un starpnacionāla ietekme, un iespējamie ietekmes mīkstināšanas pasākumi, šāds informatīvs buklets jāpublicē jau pirms apspriešanās un tajā jāiekļauj 9. panta 7. punktā minētās kopīgu interešu projekta tīmekļa vietnes, 23. pantā minētās pārredzamības platformas un šā pielikuma 1. punktā minēto procedūru rokasgrāmatas vietņu adreses;
 - b) informāciju par apspriešanu publicē 9. panta 7. punktā minētajā kopīgu interešu projekta tīmekļa vietnē, izvieto uz vietējo pārvaldības iestāžu biroju ziņojumu dēļiem un publicē vismaz vienā vietējā plašsaziņas līdzeklī vai attiecīgā gadījumā — divos;

- c) rakstveidā vai elektroniski aicina attiecīgās ieinteresētās personas, asociācijas, organizācijas un grupas uz īpašām sanāksmēm, kuru laikā apspriež iespējamās problēmjasutājums.
- 6) Regulas 9. panta 7. punktā minētajā projekta vietnē tiek publicēta vismaz šāda informācija:
- a) datums, kad projektā veikti jaunākie aktualizējumi;
 - b) satura tulkojums visās to dalībvalstu valodās, uz kurām attiecas projekts vai uz kurām projektam ir būtiska pārrobežu ietekme atbilstīgi IV pielikuma 1. punktam;
 - c) šā pielikuma 5. punktā minētais informatīvais buklets, kas aktualizēts ar jaunākajiem datiem par projektu;
 - d) netehnisks kopsavilkums, kuru regulāri atjaunina un kurā atspoguļots projekta pašreizējais stāvoklis, arī ģeogrāfiska informācija, un – ja tā ir atjaunināta versija – skaidri norādītas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējām versijām;
 - e) plāna īstenošana, kā izklāstīts 5. panta 1. punktā, aktualizējot ar jaunākajiem datiem par projektu;

- f) informācija par projektam Savienības piešķirto un izmaksāto finansējumu;
 - g) projekta un sabiedriskās apspriešanas plāns, kurā skaidri norādīts, kādos datumos un kur notiks sabiedriskās apspriešanas un uzklauššanas, un paredzētie temati, kas ir būtiski attiecībā uz minētajām uzklauššanām;
 - h) kontaktinformācija, lai saņemtu papildu informāciju vai dokumentus;
 - i) kontaktinformācija, lai varētu nosūtīt komentārus un iebildumus sabiedriskās apspriešanas laikā.
-